ISTOHI E SKENDERBEUT

BKSH

BKSH

BKSH

BIBLIOTEKA

ISTORI'E SKENDERBEUT

BKSH

TIRANË
Tipografi e Qendrës
1968

BHSH

SKENDER-BEU

I.

Kenâa, angelì, urtesine
ele gike miresite,
Skender-Beu'e trimerise,
q'i ka Qqiperise dritë.
Te kenate goja, kendona,
mr guhe t'emblu si ajulte
Skender-Beu'e mall tregoas,
Trimne bupe. Zota'e zgjite.
Hmete, që ka punuar
korbetarì i vertete,
korbine cake ndrrnar,
ka Qqiperise pse jete,
nga giri i Herendise
pa m'i shà nge nemt te mija,
t'i sp drite Qqiperise
nga spirti ndritsim i tija.
Lageà i bukur, pa xhritane,
ke me dritet te vrrar
sko purpure mej'e ndritane,
te sch gike q' kane skuar.
Që kur ngrehà pëlesine
Zot'i mall e i-vertete,
ka bere ke Qqiperine
e Qqipetaret ne jete.
Qqiperia kurdoherè
ka qene nen'e lirènar,

ka pasur kupa te ndjerr,
trima t'ar't'e te degsar.
Hati nbrrter'e te gare
fart te stentsin e te·mire,
kupa, trima, Oqiperare,
qe 'kan' vare te pavdim.
Jete veut'i Herculise
qe se·puri Oqiperie,
sesnduf'i urtesise,
qe del zoje mbrendja.
Aleksandr'i mal e bage,
i·dill s'pat sek ne jete,
nuke ka pasure kupe,
ke kupe dote nen krbe.
Hiro u'kai q te tjrre
bupa zonat ta levdoat,
qe kane qene qe 'kane,
dhe set s'jane harrue,
qene gjithe Oqipetare,
bilin djeoit'e Oqiperise,
sekj' isin Greq e Evlgare,
po ega veut'i Herculise.
Hirega mendi Romanet,
Aleksandr'i zuft Hermanet,
egersirat'e Asise.
Ka ta zee agegje ne pare
uga bupate e vertete,
q'isin gjithe Oqipetare,
e s'u rrfi sek ne jete!
Dhe boten' e pastruan,
Afrik' Europ' Asi vazze,
sefaun e mbretenan,
zen'urdhere gjith' vune.
Dhe kur erdhe Romanet,
s'asnjeri fare Oqiperija,
as nga Oqrht'e Veurtjanet,
s'e zu kege dobetija.
Oqipetari ne kurt s'hyri,
s'e spezuaterej Oqiperise,

kspe onke jutremn syri
e mb'e kuchi fqipe.
Pinte me koche ne dore,
ekrrfeline si dragua
neper mule me dhore,
e kupe s'uqrtesa.
Armiket' udhetuan,
Oqiperija agriti kryc,
Kpesirat' unergana,
drit'e Zoit spelyr.
Nga te gjtu mbreccrite
se Krijese i Ati Zoti
me emne fuqi e drite,
q'iste mbret I'cn-Kastrioti.
Mbretneshtr urtesia,
paqa, kuvija, mbreti, spetia,
drejtesi e dashnija,
mikpesija, bera-bese.
Tek po gendej Oqiperija
ne koto te mira kuqr,
qe mbretnesh mbessija
Se je se preshj' e ne prej,
Kur q'i malit egersue
duke dale prej Arbje,
aperkap ne epesire,
Me mbuloj koton si zoje?
Ia qe kumpi i mallkuar,
ne gjuhet kio Oqiperine,
syu'e tha te egersuar
ne zemert kie djalezine,
aqado vij e kudo skoutr,
shp't gjnesa po spinte,
vrisht, prisht, varferonte,
atje, tek ekrite, bar s'u shuatr;
me q'ane kishr fqine,
gezuestreve n'anet tjerre,
per te mbytur qiresine,
besuej her' nje here helpra.
Iferse s'doli trimerija,
t'i prit gyrman' ngorsires.

go vaiz mbrol ligesija,
i zu mbene sò mires.
Ka ne dett qytetërija,
zagrit si re spesira,
qoshaj ni ðet pashija,
paku, vdekja, skrrotëtira!
Ili qe xgjë e keqe sunne
gjithë kandet i mendojti,
i ka per djalë e per bunar,
qarezija mendje hjeqa.
Ia ver e pa qoste motli,
hiket kisin hiecmar,
e mbreti, l'ose Kastrioti
ne frent pëj dake mendnar.
Ilyjet' isha pëlleresar,
e hithëtë kandonin,
ðe hota gjë' ngecmar
djemt'e vasata pe lodin.
gjëlë gjëlet' isin gjithë,
fuq'e ftent is xhelëmuar,
ðe gjithë kqerkelc'ar
is si erpënt' i kuklmar.
Ogipotaret te-gezmar,
e të gjitë hupa, trima,
xhe te-kar'e te-ndrues,
me armë si vetetima.
Vasate bero si pyjë,
zgjer esse pe karvanin,
që-cila ndritte si yjë,
e hopas' i sembëlzanin.
Kur tfugta qeres te-kuaj,
dalen ne sesë dita vete,
gjithë të-hipur ne kuaj,
pe ngitesine perpjete;
te-ndrysnin se gjithë jdin:
esat, zakon, robe, fytyre;
gjith'e gahe tjatro zisin,
qene t'egra si myzyre!
Ne dor'e polaces xherine,
Ogipetarete ne skaje,

me miqesi eumi grine,
që breznia me ikën'i kalë,
pareni e ndrrojtërisë
me të nder bi-mbi i priti,
pse xdeu' so miqësise
me fjalo t' embël' i gostiti;
të hangre si ujqiodo,
të djersë pishure faine,
të mondjen me vent e mbi të,
se ndo i bë gërtine,
ëy me të pare, që qime,
per-që-here mbar vete,
Zane Zanun pako ndrrime,
dic i keni per të Zeno.
Ne konet te pareise
kyna të mi front le-lacta
pano ndrrita e ligjërise,
me der' i Zanc që kacte.
Keto isine me fjale.
dita ekoste, nata vinte,
t'ëpërë' e mbaloj valo,
hena dolì të pe ndritate
prano bukë e grí e vere,
të xdeqine me mesalo
të gëlo sa qërrë gero,
të vete ndrrojtí me kalo;
kangere nga dal e pine
të nderqine qo cepe here,
me gastaj te gjí' u ngrine,
gjithnie vate te here.
Nata të s'e kisin ngritur
eto pelëmzen' e vere
hena me sy to venit e
pi- perendonte si vere;
yll'i nxirgëit po ndrinte,
të bilbilete kendonin.
vera gjëreqe po binte,
e lulete luleronin.
Mbretu u ngrit i holluar,
edhe e deregj qerine.

arbejor' e pa jetuar,
mikofi gjëe panisme
To ushtrej ehe to pru
ehe gjëo pagesija,
e'qeqo qe' e lyftuare,
e sunt nga vetvelija,
ne mikofë të gjëo rohe
pas nevoyes se lirse,
baske ne ubrese unikodo
si s'afert; e te stepise;
gjëo hapa te-vercete,
ehe ul'ar e n'ergat vetur,
Gjiri-mër'e tëma te-qelë,
t'urt' e ar buze te-qesur.
Ne nest a agrit Kastrioti
ka: vëllezër Gjipetare!
qo kro-që na vuri nëvi,
zu do nesërmen më pare:
Si mundime te ngetojne
nga kjo herago Gqiperine,
duhete to luvendojme
zdaj e kerkova tsaine;
Tyrqit duane ngë Asija
ehe ne Europe t'ën
pjesët, poi ni erija,
e sunë gabera ëmbë;
nga Andrinopoja hyne,
mbrapa ka Grekerine
dani vlor ne kane syne,
të na bedin to greqine!
sa mbretëre te Gqiperise!
si ka te tjerët i mundi,
ra pehrë' i Herendise,
qe te gake s' ka pekundi!
Ustetaceto beftuan,
per nenoëllin e vranë,
veç q'a dy mbretëre qetuan,
qo Romë ne Papa vane,
Muratì, qe s'na pesocte,
nga ni kerkon miqesine,

s' ði ç'ðrigeri urjton sonte,
se po t qoben Tyrqine;
me ugaa se po bea galine,
qytetn' e mal pth te mapë,
e pas ati djaje't dine
kojt dot' i salet më pare.
Has Romes' se-te ka tjetre
'qoßin zone qe tanine,
t'i derdhet Romes' se-vjetre,
te mape ßr finaline;
ße linäjen' ße perendimne
kerkon tejpertej t'i zere,
pil' atje z ka qoßsine,
hapen' se dore t'a xate.
Sot-per-sot na ka nxnjë,
andaj kerkon mjesine,
pa ndryse s'na ðit me goge,
pßo kot' ate t' dine.
Qelinet' i path Marsi,
pth e pandeh te gojtne,
est' i-puhite si lugati,
qe koha lota peßrje.
Oote, q'este mik por jete,
zo s'do je nga Gqiperija,
po vej qe prus do te krie,
t'i vendoset mjesija;
Ila qe' prush s'kerkon ge tjatre,
ovka ach tjatre nerohe,
po dh ngenit'e nej te-katre,
te pine n' Amerik-noje;
pake koh' atje te pine,
mir sa qe t'i dergojne,
ße te van't te vine,
sa here qe t'i kerkojne;
e frent pa zot ne mbetta,
se po erdhe' a dolo vent,
qe e kiße ne na grito,
vëshjen ne dore s'e kenë;
Oote se dot' i dergoqe
në te nnße Gqiperise,

PROOF

pas nejë te shërterohe
në aftë të niqesise.
Koto fjal'e has'e ërmir
t'i kos tjatre, i besoqa,
shert' i sdrrain s'fet te rrnr.
fjales' se tij s' i dyshoqa;
ne pîle keto ëra nro
te beheto niqesija,
este m'r mire kjo pune,
se te priset Qejperija.
Ocmi t'a bejne niqesine
Saitano kra t'a pusojne;
pastaj te zeno gatine,
lufrone t'a prezantojne.
Se puna shkoftos,
zhe fjala «ati» e bera,
Evroga tani ungra,
jane lidure te tere.
per-qe-here shrt'etile
Tyrqite dol'i kefojse;
u afera'ajo Ejo,
t'u bijen e t'i ëelegne.
Jane te fort-e te sunte,
ile ati u vete mire,
zioe prinqi posi 'sane,
bijene e eperire;
Te behemi qe nr fjiqe,
ile mi t'gilo shrterile,
e pastaj le te na riqo,
si te nisrojne gatite,
pa djeshe nere i pejne,
le te pine te mosojne,
Kur te ëram i perbejne.
pscndi nuk'u posojne.
Djeshe si spirtin'i ëra,
po ne sunte Qejperine,
nne doni, qe u frikovna.
p'anoiaj zeri niqesian.
Si veleere tani doni,
fuqeza e si te-lire,

ate qe te kapetoni
per te ndeshur'e te mire.
Mbreti fjalen' e mbarojti,
pastaj vuri re te paret,
qe-nga-qe gjil' i sikojti,
sta po i nir te-qarte.
Mbreti plak ukoq ne q'kuq,
pa a zgrit qe trim me kembe,
sikoj qe her' an' e nb'ene'
hekaria' e haj ne dembe'
je Kumani, q'iste hupe,
ne trim nga gjiz te-paret,
nuk' i treshtrij syri kupe
pa e dosin Qiperiset;
i hol' jet' e puk' i-gate,
nuke kis sume mundsqe,
vij si i-zuk' e i-flate,
e s' kis fare nis-ndi fage
kisre gole urtesine,
ne qe ze te nmbe flisht,
fjal'e tij e lent terine,
Ze gulca luker' i priste,
Mori kneksne nder dush,
e qendroj ne nest si hipe
me fytyre t'kqyrur,
ngrati gjetin fe fu: kupe!
Kupe s' trem'nt Qiperije,
nuke vlla, po ost'e pake,
tjatre perpegje Tyrqia
nuke te perves ne pake!
Qipotari, trim i-vlere,
hupe nuk' u frikoves,
e iu trembet kete here!
Mbret! e Zoti im, c'ne flua?
Ape s'e dine Tyrqine,
nuk' e kemi fe nesune,
e s'ja qobem djaleccine
per ne sot qe ka pusun.
Na ken si nig kose here,
se ka te-fjere qelline,

nos pandihni te na lere
pa të keqij hiderime.
Mjere! ujcr' ajy i-gore,
qe i qet bese ne fjale,
bije ne lak e ne dore,
dhe qerpi po s'mund te dale.
Mbeet i-ndeshtu o ju zoke,
nen hareni trimerine,
mbtidhni mendjene ne koke,
ngrihi te zotit kufine:
Trimerija, Trimerija!
mban firin' e nemesine,
nuse sprah te Herendija,
t'i hedhine gerthij dore.
Qyn te zemr' mdjesine
me ate, qe na ben vape?
Tyrku vendet, gjith dhe,
me ç'djaveri i ka nape,
gdhenja kestu pranojne,
kombet nen bajsa i ndajne,
pa mdjesin' e kryqesit,
se ngo-nga-qe i perbajne;
kur 'na armiku te-gore,
te bea mik, se t'i volitqe,
a shtaroj ata qe kure?
prifti, kpra te te goditqe.
Mjeshtra te-vertetes
s' ka qenie i-pabes -,
pervetq sputa ër sigeta,
ato jane per ne qenese.
Tjatre gah kreksen te zere,
andaj peh te na gezenje,
ne ata krah te na vere
gersa kohen te na grije;
ke s' je dini helperite?
ka dy fuqiza mesdha,
kesa reh te fitoqe dite
ne te kotiSa pepsha.
S'u dini ç' kane punuar
gjith mbretrevet Tyrqise?

Sa frosur kane pezoar
me lajkat to ðelperise!
Ata djemlire, qe ðoni,
jane spres' e Qipërise,
me ç'sy e fuqe korkoni
t'ja dergoni prush Tyrqise?
Si to nise,se ligenite,
e te mirat t' i kapejne,
te qilcine djaðezite,
gastaj te na mbreterojne?
Done mqerte zaðmort
e keqija te Asise,
pa qoria si te matonit,
mo s' i zdahet djaðeise;
Si te gitau tero sgrik,
mike kenene te life,
postaj s' e hekura dit' krie,
po mrijtohi qi se tejm,
Ata ðajt' te mesojm,
te lehtë e te-vertete,
te lehoja' e te gyhojne
pas mengjes qe te jete
kaso gjâ e ne te gjâs
s' nuut te benim aq' i gire,
a e shkai keto gjâso?
dnte vdis me te me ðore!
Se turpin' e Qipetise
s' e qau ðek me sy ne jete,
dc mbesin' e Ty qiso
kupe a' e ze te-vertete:
trimeri ne nos na mbeti,
a me s' jemi Qipetare,
te suhet gjithe peanti,
se kjo 'shtepun' e panqare.
Ho komp me mire te vdese,
e kaso to mos dshetrhet,
qur nhi qur leto nos nihese
ðr nemesen to skretohet!
a gjâ e me nder te pojme,
a po me lafte te vihsim,

PROOF

a nemëssne spelogne,
a nbi te mi te nos mbesim!
Ç' kuvendoni! pa mentohi!
t'i benemi rop Tyrqise?
s' kini Turp te turperohi!
etijem nder'e Oqiperise!
Ha ta bejme besa-bese,
e te mbidhe Oqiperija,
mbere le te na prese,
t'a sihni ç' este Tyrqija;
te vdesem a te spetojme,
se kurti eut' i-keq esene,
se xgelle s' mundem me pejme
e ne roberi per lume!
Uperpoqne prindit t'aute,
e rrajzne menesdime,
dir neve na e lane,
nata sindikue e pese;
Kus nev ato turq tanine,
qe te kurbuse per jete?
pa-taj sta qe te vine
t'a grjne, qofte lark, shkete!
Tani hapa Oqipetare!
pa kujtoni trimerine,
sirill armet te rrape,
e ta sohene Tyrqine:
drini, te dalim te-tere,
t'i perpjemi Tyrqise,
pa e sihni, si ta zave
nden e mezit t' Asise;
Se pastaj te nos kusojne
per kotaj dane te hilen,
po ele kur ta kujtojse,
laget e gajet t'u drithen.
Sot dubeto trimerija,
nuke dubet ne mentini,
lark Oqiperise Tyrqija,
pa tani çukete trini!
Sot neve se dor' e kemi,
t'I drecjmo nga kufija,

pastaj kus e di si jeni,
nos to zeeto zoberija!
kus ka spirt pej Qipetari,
si te-pacete qe qene,
I heurt zemra si zjuri,
s' e do gaijen' e vthene.
Kete fjale duke dene,
zrii' e mbyti mallengjini,
Ai mi nak' e uxori zene,
po u egersua trimi.
Fjalen per qe her' e preu,
e lotte qurke judroße,
to gille i mallengjeu,
ta tereve lotti' u erße.
Uhoq eße ndeq me q'ano
i-rrentur, i-zemeruar,
me nuke dogoj, se ç 'dano,
po vuri koken ner duar.
Kau ße o trim i-vertete!
q' e dogi fort Qipperine,
to ndritße spirti per jeto,
qofs banke me Ilirendine,
gike çel' e paresija,
qe u pentue, me lot qane,
mendjen' e fjalet e tija
te peligyera i pane.

BIBLIOTEKA

II.

Ne nest t'ati naλmpni,
qe vij posi vetetima,
po dopouej, si gezimi,
ześ i bugavet trima,
luſio, luſtë ne Tyrqina
lipa prit ne qe here,
nuk e dinen mbesime,
ato desire t'a ngrene.
Atu knajt i-burbaa-
kar zgriten' e lirpëtijne,
de ne ej je zgarnar,
gja vesteja e akrobatijne,
natu flqipetaret trima,
qeś zjarrine elkonin
ne vetetim si vetetima.
cër vdekjene kerkonin:
Kur ungrit qe plak i-vjetre,
qe kie par' e kie degune
Se iate ne rafsh tjerre
nga vorri q'e kin te-shkuar,
ne-bard'ja e nemije-gere
zde anne gjë' e donin,
te-tere i benin zdrere,
e ſjalene ja ẽgonin.
si Here-Tonan' i-mbjere
qe c'do pune e mbaronte,
kta plak ai plqt'e tjere
zjy gugat' i ekzonte.

Oh: zoterin! ne degoni?
t'u lëra lir unë dy fjalë'
pastaj bëjnë si të doni,
po mos ë marrni me vale.
Unë here trimerija
gjithë epshim, est' e pelqeur'
po here ër urtesija
este n'të mir'e n'të vjetër;
gjithë hota mër' e dina
Egjipetare q'oshtë kapë,
e ka pasur trimerinë,
ëhër nëpër e harun kurë;
mos paniherë, q'une dua,
per Egjipetare të flasë,
Këtë her'u frikesua,
e s'bëftoj si pat zakonë;
Ha Tyrqitë zonë jaur
të-kenë si mizerinj,
fqi të paskenë kanë,
i perulyrë Herendija!
Kam, qe djemtë ti dergojnë,
ër të zenë nëpunë,
m'arrot tjatër të qesënjnë
të bëjnë gjëlë gatinë,
Herën të mbesin të qojnë
d'i binjënë mbretërisë,
pa shkuar të lëshojnë,
ni të bashkojnë fqitë:
mos sot-pse-est Tyrqinë
dukej, ër vinë në punë,
na të bëjnë vogërinë,
si trimi me sokë kanë.
Aherë pra trimerija
ka kohnë të trgojë'
ahe speh të Herendija,
Egjiperija të mirohet.
Djemtë tanë të të vinë,
gerra të bëjnë gatinë,
Zoti ë'u apo mendinë,
pa prapë këtu na vinë.

Kësaj ša ar merdim plaku,
qe iste sonte i-vuar,
i iste ftohure gjëra,
dite-te-sunta kïs ekuar.
Manusi fjalen ja preu,
ša: tani le te mbarojnë,
pa i ka že mbretit: ngreu,
nesër prapë kuvendojmë.
Neve fjalët po i ðenë,
e pusen to ber' e zonë
pë ne done mik'e kemi;
mbretëresa, q'eshte vjetër,
ajo nusët no kato pane
te age baske me mbrenë
qe funt te mire, ferr une,
a te ven' a ðo moi vrap.
Jeke-ai tanë te veçë
te bujtë t'i ndritojnë,
me të ca fjalë të ðemi,
e pikë keho te ekzjnë;
qerlu me veç to hinj
spirtin' e ka te brengosur,
i dukete dita nuaj,
e pandeh qe t'ka të zotur.
Kesaj ša plaku Manusi,
Se gjegje kan e ndritoftë,
pa te rëgjë isin si prapë,
keta fjalë si degjonin.
Mbreti ungrit me qe here,
ša: nesër mbledhemi prapë,
ndritohemi pak e pak,
gjithë kue sorteno t'ipë.
Ša ðuaje te ndalur,
gas me zemre nuke kisin,
isin si te zemëruar,
Si kur s'qen' ata qe ishin.
Nata me volet te zezë
po fshihej me hapësirë,
dritat'e gjithë n ndezë,
dykesin si ar ngjizë.

Zoqëte zane fòçte,
vetem bilbil kendonte,
nata nr t'rpet e qrte
mal' e fusa po mbuloste.
Mbeste gumi nuk' e zuri,
po rij ze roba i xguar,
nezotnj e pseretizte
në zemere te perveluar
Nga te rij i skreti gume,
qe nezëmcte i shonin
në per ment te ti si lzate.
zëe nga syt' i mburonin.
Kur yl' i dëtese dolli,
t'rpetit lmubi si vese,
dëfren ne vent te tij nëbi,
nuku duroj me pe ateese.
Mbeti ne qe rinkin ngrilur,
pa ze e lan sy e duar,
de viau' e perserisë,
pa vete duke qajtuar.
Mbetuesa iste agritur,
dr ia vesur' e ia xposur,
psej nese gerecitur,
gumën jore pervesur.
Iste emzë punetore,
zëe e-uri' e e-zguar,
por q' do gun' i viate dore
në' nëntr' dl' e-devduar.
Hzzë vaso bukuroze
zëe merbetore trte,
t'i mbaq, jase rj, lloz,
zëe ajo lezo vete;
vazate si pëlumbesa
potuë' e klain pëzur,
zëe ne nese mbetuesa
pij së lal' e-lulesur;
me duar si prj erpodi
pe punenia e nesonia,
e' hiqesia nga avhasendi,
e si lëvëza silonia.

Mbretëresa ndë vetë,
kiełe zonë e pasunë,
pan' e nji ie pa-te-ngrë
nga te-tjerate ndëpunë.
Iena engjëj afë vasa,
kisin kosera te arta,
s' isin si lisi te-trasa
fuqit' i kisin te-zjarta.
Mbretì gëzundi kur vinte,
mbretëresa mbretëronte
po ndë ajy kar punë,
e pyette ll' e dëgjonte.
I'oni ner gra pesa kyri
i zgrrhure posi gjeli,
te-gjila me rol i qyrë,
ße vasat' i gëzofëlë.
Mbretëresës'ë zë pej dore,
ße i ka, te dua pasë,
dicen q'e kë pej dëbore,
i zeri ße i ka, jakë.
Ajo me re e-shkoqi,
ße sadë q' e pa te qiellë,
e dërkua e kaqrroi,
ße ngrit vetë-gërmuar.
Me te kyre ne te-ndarë,
dore pej dore nëpër,
deke flitur me te-parë
mbrati te-mëretese prenë;
Mëretëresës lihet i zëri
kur e dëgoj ate fjalë,
e ftundi zunë ll' e verdi,
lirë' i vate posi valë!
Si dëshëgyer kur vete
me rrap t' apijne më pare,
po gjitu pe'aur folene,
ße eqrë' e tyre te-vene!
sat' zemërit mëretëresa,
djemte, ha, doke dergohen!
une jetenë q' e desa!
papo! të me largeohen!

qyr te ẗarnq un' e-zzza!
e te puq pa ta ne jete!
kejo lrrnge pse ra si rezz!
Zot' i mir e i-vertete!
Me pastaj to ecqt i ẗoto
me helm el' e-cenerear:
Este turp ne gjlu boto.
kjo 'ste pun' e-semotur.
Foxqate ne te dergogne
ne qe vent fare te huaj!
e neve to deserojne!
keto fjale nse mo ẗnaj!
clia nem' e clli ate
djeate penk i ka derguar?
pane fort exni' e mekate,
kapeknn s' e ka pranuar:
spirtin' e sp, djncte s' vejo,
pa ta s' huq dot aa qe dito,
Ar ata neve s' na lene,
s' kourra kso niqesito;
Djeato q' i kam gjeq' afre,
c' i dergoq lark aga stejta:
te pin' ajge si te varine,
nse e ẗoto Herodijs!
Marati, mbert' i Tyrqise,
s' e di q' esht bir e baje,
s' ka gjnes' e qerrdise,
daauri s' ka ne femije;
ajr do te mberterroqe,
qe to birqe lipsite,
te vrase e te sheretoqe,
te derfqe qik zat'e dito!
Ah! anq Oqiparit' e-ujere!
ne te mbajte Herodija,
nos to stanto zoqo here,
zoti ader daart te tija.
Esto prines e skretoges,
este kafs' e zgerdre,
este vases e mandoges,
spirt-qet' e zoure-khire.

Kenatu ßa e-zeneruar,
ße ahrétne ne syt e sihte,
ße zemer' e pervelur
ne fort e ne rpap i qihte,
kur engel i urtesize
ne spirtit te saj zbritzi,
erë' nga ne' e Ilerendise,
ße zoureue ja trenditi,
Mendjen'e këtu ne qe here,
ße ßa: beni, sá te doni,
ja nendihi gat' e gere,
mua s' duhet te ne ßëni.
Ilor spetint te Cqiperise
e 'kena gas e n'te ne jete,
np fjale ndaj Ilzreadise
s' pranioksa ße te ahes skreve.
Mori fjalene ße vate
ahtërti, e ne s' diell gekundi,
sinkolur u ßa ndaj nate
fjalës' i ßoj ßeua tanë.
Ng nest zemo fjala ßane
patrenja qe zmbledhr,
gat' pare antoje pare,
pagn niqesino xgeße,
Te zigia zeua' uperpoqne,
se panen zok' e pelgren,
ne pastaj ne q'an' a'koqio
po nendjene nuk' e klyen!
Ilkqesija ßane eerte,
te bahete niqesija,
po te zihet ne te ßerta,
n'anet tjatera gatija,
gole kombete te mbliden,
qe lige ne nest te vene,
ne 'kena bese te lëna,
e Tyrqita t'i perzene.
Ilastaj te gjëa engrita,
e ne te huajte vane,
ehe bene niqesine,
pas mezyrese qe ßane.

Mbreti ða tani ja ekoni,
pa ðjante ne i dergjone,
ëße vëllanit i thoni,
qe ſj leni s' e harojne.
Te huajte gjilo ngrine
si vëlle keto ſjale,
zga qyteti çuke dalo.
Ditet' jain duke shkue,
vinëne ne vrag si luaj,
i trumbua a ſ-kuſtoi
ikea e nuk e ze gjuaj!
Dit' e-rezo aferohej
qe te zdhënin familja,
zemera po u helmohej,
ðe stegin' e mëulej zija!
Mbreti qe gjale te-hezuar,
ðe qe plake q' i kie pikue
e i kie gritur zdeer duar,
ðe ia e-nair' ell' e-ditur,
u nisi, ðo disa vete,
neesin-ðenas e te tjere
merbetore shat, a treto
te-matur' elle te-vërre.
Djamke lesin te gerear,
qe te hipine ne kuaj,
si to-u-bellen e te ç-qitur
se vepe ne gjuaj te kaaj.
Mbretneresa po mendohej,
e vete mendi ge tjatro s'vinte,
helmi i saj po i ecohej,
te vere nazene s'dinte.
Koh'e ndarjes' u afrua,
umbarimne gadite,
ëße dita e semna,
Oqopo! e zeza dite!
Mema ðe motrate qanin,
ëße djemt'i perqafonin,
giteqe prane i mbanin,
i pulnin'e i pastronin.
Mbretneresa shkuaua,

BOSH

Ata: ç'kërn o zeza mue!
m'ushurtofte jeta mua!
qyu e bera keto punë!
S'i m'i mori nent e mija
Zot'i naltë e i vertrte,
të ndahem ngaka fsnijs,
të mbys koryere d'e-shkrete!
E pata shkuar ne bake
kete të-shkrete nyaxyre,
të ndahem qe me të gale,
me të ketile mesnyre!
Vaï'a dëte m'i dergoqe
kurdo kure qe të dua,
a fjalu dot'a harroqe,
të me diget zemra mua!
Ah! kaus frike prj nyxyre!
mos nuk'i mok me ng jete,
e të vdes nga naï'i tyre,
t'a lë të shqipe shkrete!
Keto dy e të me lot qarte,
mallengjimi nak'e fjatë,
qaitinëme s'e mbante,
të mesnj'e zuj pë i vjatë.
Dëzur, qe dëte shkoain,
mbreti ungrit qe me nate,
gjëa beta lot lesnain,
ëdë i-varferi até,
pastaj djëmte prau' i mori,
i palë e i qafojti,
puerotiti fort i-geti,
lotte çurke i leshjti.
U flete: të shti mire,
të bohi qeres me jete,
të mos mbet-ni u' qesire,
po të jini të-vertete,
nat' e dite të kendoni,
ç' do q' u dubrte t'a dini,
gëlë gubat t' i massni,
po Qipsne mos e lini,
mëresit' e Qyiperise

i nhani mos i haponi,
nga vetijat' e Astse
ndrshj nos i sferosni;
nemsëra' e kombin t'uaj
etejine e qerezine
ãs atje ne veni te huaj
i' i doni, ãs miqesine;
Ogiqetar' e Ogiqetine
kapo te nos i haponi,
kini drita urtesine
ç'do pë ne mos t'a gjkoni;
te behi trima te-urte,
te rrëfe te nhreteroni,
jo te nap'e nendje-skurte
ndaj ëmbrës te mesoni,
te behi nuno te-dijur,
fjale-bukur'e te qëmur,
spirt-dosur'e nendja-adrnur,
te nir'e te kqyrtuar.
Zoti e ndëroj qerine,
i ãa nent që te gjkoqe,
te punoqe mirosine
te ligate t'i mergoqe,
ruani nder'e ferdrue,
huperin'e trimerine,
kombën ç'do mendicue,
qetezin'e nderime.
Ogjerija jus ka sgrue,
dhe prrt nuno te-mira,
po te nhani juve hese,
nuk' u ãa dot sgersira.
Mendont dot' a mosejne,
ato punera, q' u ëshen
afyre qe nhreterejne,
e nhretro te mire qshen;
u ëmbrle qerezija,
zoterija e te-tjera,
miresija, trimerija,
pilte vetijat' e-viera;
kombine eunc th doni,

ESH

e si femije të kini,
me të drejto të gyhoni,
s ç' do punëze t' a dini;
dë me brezgë të mësohi,
të spërtiset t'a mundoni,
e kupe të mos rrëzohi
me doni të mbretëroni;
kini gjobe të-qepuar,
ša n'jaqa të-larta sunë,
zemër' rëa spirt të-qëruar,
mendje pa lošj' e pa gunë.
kreu u ša i zis atë,
u fali ufën' e-mbarë,
i puši, u ša arsye,
edë uhoq dukë qirë.
Gjuste gjëo pecetinin,
i lutesin Hyrnëtier,
grapë gënjeshë të vinë
prinoserit' e Cqiperisë.
Mbretëresa per me ngadhë
doli me zemrë të-ligër,
i poli djalte no bashë,
ša u nda e-mažengyer.
Ke atu djemtit e mitur,
kur e panë, që u ndanë,
mbuno pesi të mahnitur,
dë ma lot të hidur qanë;
per here të-par'e panë
sa deup gjetiu e ciegjë,
nemeša e gjithë ç'janë,
ša soket'e qeresjë.
Hipnë se kuajt e shkuan,
si zogu kur le folenë,
qetezin e pervolluan,
shkretuanë nemeëenë.
Kapetuša ne tjatr'anë,
ega mali kokënë klyrë,
Krujen e bukur s'e panë,
ma tëper u maženguar;
u fakrj si kur kša shkuar

qe koho fort sun'e gate,
qo isin ndar' e merguar
nga natr'e nga nem'e ate;
giheqe Krejen mendouin.
Se ng i maii pacretinin,
menelme s'e hapoain,
te gika ner mont a vinin.
ng'ajy nuk'i-eun unpine,
si te-katro n semure,
jo vetem per qerezine,
po se per gur's per drazo.
Zemerste o rethonin
se s'i lisie dasurije,
mergjanne nuk'e durezin,
s'ndiesin nga qerezija.
Herin kudo te pafe,
nuk'e hapon memelzeur,
zogu le te flatrohje,
po ner mont e ka folene;
Uji nuko qe ngrihet,
e te hapelo ndo ere,
te mbliifete e te ulrihet,
prapa ndi det dote bjere;
nga do to vij'e te breße,
te ndryeohet' e te ndrohet,
prape ndi det dose pjeße,
veq atje mund te qetohet.
Mbretneresa' ajo dite,
ju duk fort e-semetuar,
semren' e kiste te zpito,
te-djegur, te-perveluar;
per djeullit fort keq i vinte,
edo qaut' e s' perdezihej,
giheqe po pacretinte,
me fjale nuko pergjegj.
I dosine te mos qaje,
djemt' ngo lark nuke vane,
se zi per ti te mos mbaje,
— pafsin, dee zoti, pak jete
kur do t'i dnae, te vine.

Ke karte dote dergoine,
ne stepia' ne qerezine,
ne mendim' e hajcajne;
po ajo e' e lij reskini,
ke fjalcse s' i degurte,
mblezgime hilerini
ske lotte po ja stoate.
Ungeya e shoj ke ca mata,
mbrreterren nako flitte,
vasat' umbloë ske qrate
e vune ne strat te flinte;
pe s' e linte mblezgimi,
ja pinte ne shrese agnar,
zemren' e saj hilerini
ja kiete fare hrimnar.
mike llij e zeza mame,
syt' e zes ne loc ja mbuear,
ske gole ate mbremse
ne zemret te saj kis prere;
mendja ne djemlit'i vinte,
mike mgatte te p sante.
gerrtim' e zjar i vinte,
derrtie loz sum' e reukonte.
Hareslija e degejti,
te velau' e vdekjes dipi,
ne ta mallte saj e cojti,
e i vate ndaj te ngjirl.
gum'i qet' eaferus,
ke i qendrej ubi krye,
mbrrterren ugetus,
kur n'endepe ja refye
qe pij'e qe shrcetire,
de pas qe ejnje qendroar
qe kaçedre q'ngerere
me ca sy te zgurdhuar!
ne mest te gakut pa plotr,
pol e petuke vostanit,
sume fryut' e shrfolintz,
ke tym e flake lesontz!
Tre nga djemt' e saj kis zene,

s' si zjca po i çante,
si agera post' i kis vese,
dër moskerit' u hante?
M' i-vogelelli po vinte,
si enpi pojtăe me drite,
si lesne' i dirzit nërisse,
nat' e zret' ube dite;
Kuçedrese juleesa,
i ra me kordăet ă' e vras!
Mbesterresa epejt uzgun,
— Un' e-zeza — da ăe qas!
Ungrit, usse duke qare,
adrq si e.varfre ne vatre,
me fytyreze te-vrare,
qe s' e kisin here tjatre.
Ra zija, mbulój sterdhe,
e uhap dak-aga-ăoit,
zeri pllo Oqiparine,
eposij fusa e male!
Mbesteresa më s' kuvonte,
te hyj ne ăomat te tyre,
se djemt' e gjen kujtonte
s' ja dli det asaj nyxyre;
posi qe Ork-ia I-ujrit,
qe kdehet zeatese-djequr,
vjen me atepi, hyn me dere,
po gjn t' emzne të-vdekur!
I qese', po s' kuvon kripe
s' I ngrere dipen' e-akrete,
ndoarse 'ndë' telin e hipe,
s' e nxh dot nusr per jete.

III.

E.zeza Andrinopojel
q' uberr hurisa' i zzoe,
vure boten na mevoje,
ne helmit to ligerise:
djeoźlire néoj teje erše,
o qtirt h-oiźelunar'
sa lot te varferit derše!
me zeure te-deśernar!
iśtr nhoszre djeloi,
me qorezit te Ańec,
sellune gola penseti,
pesi tuf' e hagerise,
zeszre-trumboi e spirt-epet,
te-ngor' e te-tnervar,
te gila per ee she'rper,
te-rrfe e te-senectuar;
to-tar' isin koke-pojźe,
s' kisine pe te polqyt',
s' dijne te-kop' rfe-mbjźe,
pe te-map' e te-penbyrr;
laine to-squrdźnar,
te-vesure nder levere,
turi e buce-lesnar,
e nźn te-prise pre-berr;
me tunane gilpe vesur,
lle me helcura ngarkuar,
te-vrejtur' e te-pa-qesur,
te-keq e te-zezervar.

M' i mal' i tyre. Murati
s' kis oder nent kupo te-mire,
poi e gjë nga i ati,
ne te ligat kis dosire,
ne jete qeri s' gjesente,
den' e zij gjithë te-time,
Konstandinopojes donte,
ik Romen' e Italine;
doj te lyq ne gjl' Europe,
e gjithë kombet qe qitue
pik t' i beute mije copa,
t'u skretoate gjithë deue.
Urdher' i tij vraje! vare!
keto dy fjale dij ndersi,
hekë dhe grep e lavare
late ndeseare qetiti!
Ilrnoseit' e Qqiperise
pinine te-paperzjire,
nuke dilnin gij ct:pise,
s' trevoheain me te-tjere.
Ajy n' i-vogel, i tyre,
qe tij nga gjithë u' i-qmur,
pej fytyre e prej mendyre,
esti e kish kurtesuar,
te-mirat gjil' i kis dene,
te-ligat ji kis marrguar,
ge te-mirës s' i kis lene,
se gjkisa e kis mbaruar,
kis spirt e vemer e ndjeqe,
dhe mend e neh' e hije,
shat dhe fjekë' e gefteje,
de fagë pej Herendije.
Ne kraht te djalte, kur lindi,
kinte qo seqe si nyaze,
gjithë hotene e bindi,
dhe mig e mem' e dite,
qe dote behej trim, bage,
nemesene ta' nderonte,
mbo doto mendej kupe
na te ba e sa te ponte:

mnëzp' e-ems kësi pare,
së-kur përi ne drequs.
kur iate me të me bqes,
ga mnëaj emn' ngezes.
Mesoj gjëe diterite,
sbe qeri i nesur;
spërtit i ša ße ne drite,
ndritoj zmures'e-qepur;
kieie gjëe srtesibe
ia mmoëje me mme drito,
kie me vzibe Herreqline.
Kaëëu'aqe mër'e mogti,
es kmëo, q'e sih, qëitoj
qeri t'i dilie s'kusojti,
se e dij që ëste stritoj;
aqo kaq mtoj me eigte,
e më uëlo, kur mmoete,
trimi bup' e j vetzie
kure dera nuke qëmte.
Kohen'e skoj dake nesur,
mbasi vjet tete-mbe-djete.
iatë magjëj i-urtar,
pë mbe d'ëmë vete;
aqe emn' i-mendoe'ien
sa qe-qiat bupa t'a vinie,
ajy kmeqe nuke kiste
se poëte ëmë nuk'e vinie.
He ëibe, qe kiste dale,
me te tijre, te ëefrente,
jaste hipure ne kale,
ße posi hena qëëngente.
dukej q'iato bër pej ahreti,
giña dmëe ë'e sihein:
aqaëit gibe grteti,
qe s'e diain'e e'e qihein;
sa qe i-vegel'e djale,
pë breeda, mmat'e s'dirte
kure tjatere s'kie dale.
jaste ëtrre nrke skelie.
Dëili, qe del aga qarku,

nuo gaadh, q'e gjaku rete,
dhe ky s'lindi nga burku,
e derpoj Zot'i-vertete.
Suatani e ga tok vinte,
dhe ka: ç' ose' ajy bapa,
se gov aherr s'e dinte,
nuk e kiete pare kupe;
pa e kthmi e n'a bini
ka, se qenka trim' i-naire,
cili vaj' ost' a e dini?
ndrra si yai me te-ngjire.
Mbreti ia ne parosia
pesnai xberiti dhe hyri,
to gille kryeto ngrine,
sume n'a zuri syri;
pasdaj si e kapetuan,
gille me krenbe j'ungjtue,
me fjale sont' e bardhan,
e me ndrr te-nxil e uriue,
gjit' laine kuke-gojzia,
de fytyre vemetuar,
kok' e tyri ia si spoie,
pinine buze-kerrur.
Te-gjibe sum' e pelqenia
te-pucet' e mbretnise,
qe pune donin t'i genin,
pos mazyrei' se Tyrqise.
H'engeh nga qiaj' i-dorte
Herodija me vrap nxeni,
xberiti me ge re te-gjurte,
fytyre dervisi mori;
dervish i-lar' i udruar
alla si Criste me dere,
se laine petuk etruar,
git' angrine me qe here.
— O i-naive! i ka mbreti
nga na vjen e nga te kend?
s' me gan te jete, nga qyteti,
se s' te qeh ndrequ nga ç' jeni.
— Jo, ka, une jam i huaj,

qe vendin me ndërtare,
s' pi as me jar' as me nusj,
po sa mund ikeq me pare.
Mbreti i ka, ti i-mire,
qe ecenliske gjëlo moose,
e eam' njera ka pire,
e di kete trim ç' e done?
Dervisi fjalen j'a preu;
Ika: ne' ate set s' e pase,
ky est este Skender-beu,
me t' nu aty last ednae.
Ja pruri enpëni vete;
kete eine' ate nëne,
q' e kis gzoure ne jete
Aleksandr' inuil qe here!
se ka spirt' ia i atija,
se nonëset te tij prapa,
dergoar nga Hereshija,
frik' armikevet c'a ezo,
si du qe bana qoneti,
q' kete trim, kuq' i-vertete
ntregua sq' i-vati,
sa la nuaze per jete;
Ha Tyrqine nuk' e dinin,
E qyetet' i-mbi te akuar,
pa at' koeri s' j'a vinin,
q' e kishte per to ndertuar.
Ne emen te-mahi puse
e qesi Devolja Sulltane,
e gjeti si Firaune,
qe pot me ecepi Moisane!
Ilias ca koke Skender-beu
qeri i-madi ntregua,
trimerine e pefru,
nja gjithe kurat' oppua.
E kurtesoj trimerija,
trimin' i-vertete nos pake,
qe sa e vu Tyrqija
no eume te-harte akulle.
Fat' i bard' i nderesise

no nijera asteiare
xgoli trimn' e Gqiperise,
e va mbi gjile te-gare.
Skender-bes kuŝo leftoate,
xeri porpara s' i pinte,
bepe s' upont t' i qendronte,
po i mentis nga-do vinte.
Na erti n' Andrinopoje
qe Tatar i nuŝi ng' Asija,
qe nuk' i ilitej me gjo,
i-rende aga trimerija;
iate i-nuŝi ze dy luaj,
i-eger' e i-merrue,
kie fuqi su katre kuaj,
se si lun' i-trumbu'zuar.
Tatari qe trim iethonte,
me sqinue te-nuŝe ŭrlte
po xeri nuke kuptonte
se garnet te ŭij te skalte:
po mbaptuig me qe fjalo
de i trembte gjile ç' qenu,
— Kus eat' i zoti te dale,
dos, te qube vetahzue!
Ha qeriu, qe tek skjiza
trondizej i tere den,
kus nuntie tjatro t'i ŭrlte,
veç trim' i nuai Skender-Beu.
Dzuke te-dy kuluar,
e hikur te-rende nxuar,
mbreqeat nape ner duar,
e kostat' e prehta ngrour;
me q' au' is fytyre-qari,
qe si nat' e-zeze nxinte
n' aure tjatre Gqipetari
si dieli vetetiute.
Beta, qe e pase djalo
Hrenŝine, kundrejt Tatarit,
hipur si engeli me kale,
gjilo j'a dune te qari;
me sunte re po sikonin,

BSH

hutewin per Skender-Beso
se si Herendin' e denin,
gile qerezit qe qase;
E, dinio q' ia trim Tatari,
s' pandehime qe te mundej,
ia i-mad si qipi bari,
pa aga vendi nuke tundej.
Skender-bu! o jete-gate!
I de: ti nik, mase ilna,
me mbupi sunt' e levdate,
nuke n'a dri qeri nusej;
cilo me eprese geqthue,
se nemeket t'ent je lune,
noqa here nur te kishes,
sme kupe s' apezues!
po epesit q' i cete ekzaur,
te mos nuke me folene,
fetete si i-rrebuar,
e kril ne pezik vehene.
Koto ilu te j'ikeun,
Ilrens' i-bukere si yll.
mbrê pesi qe ezuga-,
qe po sulete nga pyll.
Te-dy korfete i hogne,
qeri tjatërin te prese,
ma fiqi sum' qerrpeqe.
nuka nuene s'munt t'a vriste;
se jsin vesur ne hekur,
ia dinine te lefonin,
jsin fort mire to-pjekur,
pa vehene e mbupenin;
po trimi, q'i ilj pas nuket,
heqi fort mirë qe epate,
Tatarit i ra se koket,
ra i-zin si lopate.
I'ile q' qea' atj' ië e pune,
tip' e hane sunse fjale,
pasdaj i erë 'atje prane
Skender-begut e j'ulule;
pleqt' uçudime nga futi,

PDF

Se i ßnse sunt urafa.
ne doret te tij Mursi
i fali disa ßerata.
Ilias ketij sunte te ßjere,
qe kaluan'e lefuse,
mdese ubi ßet te ajere,
nga vdekja uni'unergate.
Dy Zeroe trima te-mesme
kete pune e degojne,
ßlic duke ngerasur
erde-ne Ibras'e kerkojne
nga mbret'i gjlo Tyrqise
qe bupe qe te lenojne,
e ne mest te qitetise
trimerise t'a tregojne.
xgjit ne gjse ngritare
e nga grlo, qe ße prane,
te-degsar'e te-pare,
qe trim te lefojne'i ßane.
Mursi trimat'i zgjedh,
qe kie ne mest t'ostarise,
po asqe nga gille e'duhj
drejt trimasit te Herzise,
Skenderr-ibe' ngasenin,
ungrit e hekurat rosi,
pastaj doki si dragua,
sivasil posi pelesi.
Herzeta vi'nser'isia,
se u'ngasli Jahja Zahrj,
trimeri te madhe kisin,
m'i-vogli Mustafa qubrj.
Jahijaj se-pari qelogti,
po sigeta josp'ukbjte.
mbqofone unk'e sjogji,
maj'e-hekurte j'ishte;
pastaj Skender-beu qelogti,
e ne gembim sunte sturi,
sigeta usi kuk'i skogji
Herzeit, e se shut s'e zuri
shtre, posi petriti

ni Jahjaso shoqa.
Ja epatar'e-lar'e çiti,
Herr'i-rarfer' armiqua.
Ndihma s'geti veç ne vpapi,
se e ga qe s'mandej kepe,
mopi Zeus posi çapi,
mbe qendrej dot si bupo.
Mustafaj, q'iste me q'ane,
ka lufen'e-tyr'e sihte,
e pa, q'ununi, to vdesne,
ndera Skhtazi t'i ndihej
Trimi epeji e kapetoqti,
qe go vinte me se-qice.
me kiat te gyrit dhoqti,
heqi me vpap qe eipete;
gjithe feqine e mbloka
ke Mustafan'a somoqti.
si puke me vpaq e hedi,
tej-per-tej te-zin'e epeqti;
i çoj heker e mbapeqe,
ke stan'e tij egete.
ne-pal, ga ti spec'oqe,
vllaqa e mbaloj e-skreta;
Jahjaj mopi some fike,
se s'e griti Skender-bejne
Skender-Iken ila mos ike,
se trimat epine s'pefcjue;
ndera me kerka me dore,
si dragoj i-aspervar.
e kohe Herezit te-gore,
mic'i la per te mengjur.
Me some mep e pa egrese,
Skender-Brut ju kellye,
heqi kordese t'a prese,
Jahja-trimi cgegye!
posi dragoqte ozune,
me kerkate te-koqja.
qeri me tjatera strae,
po s'i vraa Herendja!
Iseria epatar'e-grihta.

ndrinins e vebenis
nd'ere si pande te-lehta,
qera tjatrene godinin;
po kur e pane Jahjane
gike bota, q'loin mbledur,
te striture posi kane,
mbyture ne gak e verßur.
Koken'e trupe' i kis qere
me qe spate, q'i kis bequr,
de me dy e kiste nd-re,
e ga ndjere kiste vdekur;
I kis pen'e-skrrta spate.
per-qe-here si pafija,
ji beri dizene nate,
gaku i vij si pekeja;
i-venitur'iste ndere,
iste pa frym'e i-qete,
me te-ndekurit perjure
is i-mjeri n'ate jete.
gike bota ugadine
me fuqi te Skander-beut;
aja'kie qera krizuerise,
s'kie ask mbi faqet fe drut;
ndreti ede dasurija
nga gike bota i stohuj,
pape gika qerecija
per ate trim perzcohuj
fe vrike Sulltan-Murati
e dorte keq Skender-Beue,
me sluse de nga i ati,
e ne'tegre se Mehumue;
Skender'e-mall prap'e ngali
Zot'i-mall e i-vertete,
Muratne spiesa e tani
p'andaj e larteso vete;
ngaha vrat'i Herendise
Skender'i mal prape fali
e i da nder Cqiperise
se aje so-ria e poi
Skender-be' ube i-pare

mi ushtrit të Tyrqisë,
mi mjerë zëbetare
krye grenë Qipërisë.
Uhdë të parëne hera
në Azi ng'Adrinopoja.
se isha vetë'i-perzjerë,
pa atje e dej nevoja;
si uhdhë perbej drue.
Skënder-begu me të dalë,
mbloft ushtarët, qe qenë.
pell e u da kish fjalë;
— O vëllezër ushtarë!
q'unisht luaske me mua,
une pesë be-gatuhatë,
e be-pupë'qyrë s'dua;
dalnit të jini të-mirë,
e të kini trimërinë,
të mos bahi ngatërrë,
po të mbani qëndrimë;
je të ngrati, të pëmbrati,
të zani e të godisi,
të pjesë e të gendi,
po fitë-bardh të jini;
grat'e tonat t'i mbupuni,
ër pllçet t'u beni zëmër,
të shkuna t'i lesoni,
mos i ngarkoni si herë.
Ilirë e qemon qëndrue,
e ash si vetëhu'e tija,
s'do të-lëshu'e ligësinë.
Hasmë mir'e mujtoni,
e mëngë të mos gënjehet,
se pastaj ma turperoni,
pa kush dë qe sot të kërthet;
ngrit s'dukata të qahet
nga sokoli e-mij ude jetë,
ër as që mund të mos mbahet
për të-krye e për të-mirë;
dua të-kini dëshirë

per ta-drejt'o te vertete,
per te-ulur e per te-mire,
gjdeqe ne kete jete;
luftetaret t'i lefsoni,
ne lufte dot'i godini,
po pastaj mire vetoni,
qeres te-urie te jini;
ane dua trimerine,
ke i falem hoperise,
po dua ndr qeresine,
qe ost' ati'e Ilirendise;
n kam vetvetes'e ime,
e mig me gjilo dashte,
nga nbi sy e nbi kohe,
kur t'a ech n'ate te-mire;
n'a pafsa ne pregetiret,
ne dem'e mete-kenija,
ne te-lig'e te pengaret,
s'epetoni shaviet t'mija
t'gjse koben'uetetaret,
e skender-B-qat jufale,
vagelija ke se parit
i Zane bese te-fjale;
e streq kaqe mir'Asise,
se perendi i paparinte,
agriti dem'e kenetsin,
qe ga vdekje fiute;
ate mbret'i gjt'Asise,
ç'do pun'e vari ate ate,
dej zdem'e Ilirisdise
qeri s'nar se qe herpafe,
s'dash qo go te-perbine,
qe gjuha te-pazdqyer,
boten'e liute te-lire,
kupe zemre s'kieze fyer;
kis ulen'e qerezise,
ga qerezit giz'e dhuna,
e bere bot'e Asise
ate ne qiat e tregtuin.
Mort sun'e artesi kiete,

si Skender' i-mall qe-here,
e maßej mnae Tyrqine,
beri mbretari te-gere.
Trimeri e Gqipetise,
Skender-Be hup' i-vertete
i holl lloxei Tyrqise,
fat i zi! o fat i-skrete!
Ylle bota Skender-bene
e depoj të' e zij ngoje,
mer' i tij mori Jene,
e gille drilesin «oje.
«de ne Adrianopoje
Sulltan e te-tjere, ç' qene,
më s' kanin tjatre ne goje,
po gjithqa Skender-Beqe.

BKSH

IV

Vonë dergej sunë here
qeves ne Adrianopoje,
korkoj djerrë mbret' i-ujdhe,
se kisin anë e mevoje;
po Sulltani i perfjerj
sot e nesër, pas rikthit,
nat' e dit' po i digjej
dasmë' e-varfere Vonit.
Ne Evrope kis dergues
qeves e ndihmë' o kerkonte,
po s' e kisine dëgjuar,
se gjeri ç' doj to lëshonte,
ti ha: te behemi suko,
e ta perzeun Tyrqine,
kemi armikun në kokë,
po të bejme miqesine.
Europ' e-ekret' ate-here,
sdhe per djalë' e pë' hane,
pritte lluzin' e Voltere,
ti xguanin ng' ajy gume:
Kokën ne trajtë të vena
disa qeves te-vertete,
pa të bejme, si e bene,
te lulezuar per jete.
E kish mbuluar te-zija,
qeriu s' e-doj qirine,

mbeteronte e-padija,
nuke lejte si tanine.
Oqipetarete punojne,
gjë' eta kombet' e emur,
perpiqene, qe t' i zgojne
eg' ajy pun' i malekuar.
Pse i-pore unumdua,
po ndihme s' get dot pekundi,
sa ushk. ndobetna,
pa ra e vdiq nuo se fundi!
Muratit posa degojti,
qe mbet pa uberr Oqiperija,
gjithe ç' kis dan' i harojti,
se dolli nga qerezija;
fjalen s' e mbajti Murati,
nuo to pe-bose punojti,
forcne nuo rpop e zgati,
Oqiperine e skretoji!
Vellezret' e Skender-Beut,
q' isin ne Adrinopoje,
kurk stopin e Momeshut,
s' i lanë te hapuin gjoje;
pë te tër nuo vpap i zuse,
nuo ne turg te-kes i shlodo,
pa ne burg te-flit' i vune,
dër hrkuras' u hodo!
Hasdaj dergoj Nysheine,
q' e kis te-mall e te-pare,
per te nupe Oqiperine
nuo ne-get nij' ushtaro.
Oqipetaret gjak e panë,
se kis djemtë Murati,
nij' aje-shko nuk' u rane,
nuo i vriste dore-pati.
Hyri armiku në Kreje,
dhe zuri Oqiperine,
vendi gjë' nde pemoje,
qeria kapej qershe!
Ka ftene valo nga Zoti
kejo pun' e malekuar?

mot' i-zi! mot' i-verbuar!
Opspo! Zoi i-vertete!
qe kr tige mresine,
qys mandu tà ∞shq ne jete
sdr robert Qqiperise?
Mbetserrsa qe pa fatne,
e gil' ato killerime,
ubsq, vate, zuri Maine
ng lot e ne mdengjine!
Este kq qrill' i-injere
kur ka gene, si dos vete,
pastaj bjr ne qe-here
e s i ndrrtet ge ne jete?
Ha'mune trima me brse
pas Mbretreress' i rame,
ga ngushlim e ga shpres
dr vetem nuk' e lane.
Kshre nga vdal' e tija
ndrrti vet' i kin martuar,
ga zxjspe nga Shqiperija,
fr n' e vogl'a is vlur,
Mbretreris' e-gjore pajth,
sa xpiti, fr mzez
me qe trim kap' e mertoji,
q'ia e-bukur si dshez
Poj, se rrfet s' e hipnjae
helmin' dzi kuge grate,
ga bashk' me ate gojze
te pandsre dit' e nate.
Helmin ne zemer' e pzhin,
dr me te perlshtheo,
armiknt nik e pushtin,
q'i te gorate q'grqrhen.
E bgate nuk' e qasin,
e qaben mi mir' armiknt,
gego duane tà vrasin.
mrlaj e gjase rezline,
Mrtserresa sa trobitur,
rs ne mundj' e ne longjur,
posi dritez' e-vrullur,

PROOF

nat'e dil' ie ne negtine,
se la planka'e la stepine,
ele gjëu q'kia ne jete
humbi djeut'e mbretnine,
mbet e-rafera e-skretë!
Ila ztret e ukalua,
ke zemren'e persëkiti,
ndeq e vpervelua,
gju'e-bakur e reuiti.
Që kur e nda, nu s'qe dure
t'i eshte ne sy su jete
në nuk e'n drejt zene,
po mbet kercurr'e-skretë!
dil'e harbe ja be nate,
nat'e-tmerrur'e stepë,
nbe qe plaket'e-fiku,
e jeta jube zi ndrpa.
Mejtonte djeut'ëse qente
i drejt hiza se-mjetes,
lot'e saj s'mundte t'i mbante,
iein si breser' i vere,
Ah! o jet'e skreta jete!
qe s'qendrua me qe pa ndrydhes,
je e qenur s'je-vertete,
vet'e vete, pa mëryshes!
E mesoi njëriu'e-mjetes
te hupe e te duroje,
te ngrihesh e te bjere,
ke te-pare t'i hapoje
Dyneri kie semenuar
fiqir'e djeut, q'ie dure,
moti, q'iste ejeenuar,
kie thekur halet'e bare.
Opeste ishte te-qete,
as lerrinin, as kendonin,
kicima zeun fshete,
drilesin ele rri konin
e rrte shpe te-ezza
fsa'e kisine mbshluar,
q'ia i-harbe ze i veza,

ne nzzi te tyre qenëruar.
I'e e gale s' peperinte,
jeta gëlë ietë nzur,
ie flelim e fryar' e hiate,
bota ietë e-shëndruar!
e-bukura ishte klyer,
e kishte zene veriun,
sdë prap'e kie gegrer
te-bukurzn, dite-zine;
dë Afërdita ne vere
hipen siper'e ze malë,
së'e dergon Ohua'-e mjere
neper veri me qe fjale
se dinur'e ne dëbore
vetë vet'e ze veriu,
ahere Ohuai te-gere
i zp mal'e agullue.
Ajy e kerkon t'a gejë,
pa sosur e sprë të gjekjë,
e ajo poh ta'gesqnje,
zonjene veetun t'i djekjne,
Andej kupe s'e ka pjekur,
si ajy qe kërkon fatin,
e ndjek, po nul'e ka peter
kembe-djalë s'ay-lagëne.
Afërdita zu veriu,
diamci rrugëg dene,
Ohuai neapi mësuar,
dë qiell lesoj rene;
syri më s'te sillte qiell,
yl a hënë nuke sihej,
as dito as drit'as die,
ishte nat'e dita s'ngjihej,
kur nunt epesira driten,
dë nata si qen'i-qite
e kafshon së'e ka ditun,
ç'to miro to sodg nën jete!
Ulë'e dyer'ien zeve,
e dvarëse kisën ugrine,
qe zi e-zuqe kie rene,

BSH

gjëe hotën'e kis mpire;
jeta ënt ne pesinse,
sëe dukej e-tmerrsur.
kuloshe hëllerine,
vdekja gëll kis mbaluar!
Qiellt us Herezdine
hëllure cipen' e zisë,
po qante per Gqiperine
qe hambi vuhi'e lirise.
Ha nate te-teregnur,
qe j'a kis durue dehom.
mbretteros' e-desertur
iste keq per vdekj'e gjoni!
Kis kendnar gel' i-gure,
po kenzlonte gel' i-dyte,
buz' e-skrete i ne flure,
pa kur kapi të dy syte!
Dhrate! ha të parëtit,
të prëi zëpoti mikogji,
syte perpjete i ngrihi,
pa e la jeten' e ecjtë!
Ei! po perse Hirrendi'a
mbretterenes'i ka vaše
kisqi gume te-kenqiur?
i pafi skrenar ne bane?
Mengezi e-gezi vdekur,
gjoli qe lëngjë te-ngar,
flohuri here si lekur,
eše trutur'e kulmar:
dukej kenaga, qe kis hequr,
ne hinzi te-pergelitur,
dendi e zemres'i kis mbetur
nhj zot, q'iete i-vrenitur!
Jeta kerkon ta' mumbetje,
po vdekja s'e le qerine,
papo i vjen ta' ngeloje,
të s' ja' dhue u-zotine!
Me nostret hapne doloren,
eše nihne fen' e-skrete,
e vune ne vapi te-gorem,

e ubë ej të zezë jetë!
Vasatë mbesë pa nënë,
ðe pa vëlla e pa atë,
u crrë pemë pemë gjemë,
ëë'e tyre ubë natë!
O Adrianopój' e-shkrete:
q'ish fron'i ligësisë,
që emrin to-keq per jetë
ke mapë ndaj gjrrodisë:
si ty së pari të xanë
gjrezit'e mallkuar,
gjithë të-ligat'i prenë,
t'i hoqën ne krahërorë!
Si njër' ata, që i ziun!
Kupo s' kishin shpëtuar,
nder ðoqt të tyre i vinin,
e ne s' lëninë lëndinë!
Shetap'e jetës' le burgu,
ne kisht nënë mëzallisë,
ðe ajy, që hyrtë-mbrapa,
bëj ne kalia'e nd' ijëtinë!
Ke ne t'qiet nat'e ditë,
pa s' ndihë e që s' degjonë,
mbi ndihë lupë-duke,
jetënë-ne-rri e thonë!
ishin ra të-mallkuar,
vinin potkë n'cesire,
t'ngat'e të-tmerrshme,
mundoqen e të-pestire!
kembyqkoller, korsiq-fate,
e zanë të sonetuar,
lakuriq e njëkre-pate,
pa zemre ne krahërua,
pilë perse kuk'e tyre
nga peckat'e nga leverit,
ne fyttyre pej mynayre,
u vinine pol të njirez!
Kishin ngjer breza ilika,
ðe nder supa kerëa varur
t'i shqe të mprehë frika.

ndjetë ne zonte te marrur!
N'onerit te Herendise
n'ate vrut të-mallkuar
i falesin djalërise
duke bre kenë' e duar!
Murrt' e burgut te epet,
gak ehe hëne kuqosin,
mjerr-ëno hyn ne shtëpet,
qerrasa!' e nuselonin!
atje hrenës gruta djalë,
të nusdine të-koqja
me nuke dalbe i-pakë,
atje mbetterone zëja!
Ca për jetë i nandesin,
i vrasine ca të-gjore,
i mbetem' a i bëlosa'ë,
a i fshaine të hepe!
Hrasarit' e Ogjperise,
vëzerit e Skendër Beas,
q' isërë prenk nlaj Tyrqise,
ehe eprrs' e nusedën,
ata nos nun' i nusulua
ne bergut, q'i kisin vone,
se hon' i t'et e kedosu
pas fjalese, qo qe dene,
lle mote të-tre i zano,
që e ndjetë a q' e helmuan
ne të nalë post' e vone,
e prëm' ef' e copetuan!
Me të palese e pati,
e gëlte me Herendine!
Ku kis bes' e të Murati,
qo ato ne lakë Ogjperine!
E perndyst Ogjperise,
të shegin' e Mbretërise,
ehe prurl ligoshe,
e djalërin' e Astre.
Të parat s'i lij nakari,
qe kisin ne Skender Beue,
lisin' erdi Ogjpotari,

PROOF

e na vu ne dece mbrenë;
tr gjë na la pas sajë
e doli vrto ne hûje,
neve gerî s'na zu ngjyr,
sa ta jet' ajr i-gaz.
Zane t'a bintûne mbrenë,
sicilido tjetra fjalo
i foete per Skender-bene
dë Schiste qe hale.
Me fuqit te ârlperise
donta t'a hanepin per jete,
pas mengyes' se 'l'yrqise,
qe ta ha si qen' i-qyte.
I dosine: Skender-beu
este gerî i-pabesë,
zota' e-mall t'en' e gezen,
t'u eta ne lufte ne sperne;
nost gezuar kap' e nos' duaj,
se per ne nuke perpi,et
qe geri, qe ret' i-huaj;
ret' armik, po si vlla bigot;
edhe not e kete dite
s' i pohjen gerezit t'ane.
e mban gjueqe te ate.
Gqipetarete ka prene;
mban pohen' e Gqipetise,
este Gqipetar i-vere,
s' este nikuj i Tyrqise,
kembën' e t' ot peh te zere.
Nuk' e do kembise t' ene,
gunet t' ona s'i pelqejne,
qe tjater' nde ka zene,
ë na fon' e na pefojne.
Sa ka trima e te pare,
qe i ka ne nre e sidn,
jane pjes Gqipetarn,
q'i mban per vdekj' e per koke.
E meri gjise Syrine,
Si bota sindikur done
kerkon t'a beqe te-tine,

ehe ta zgrehq' atje frone
p'zodaj perpiqri'e vuna,
ka ayne te n'krveterija,
ascetaret eam'e dham,
s'dalina zga fjal'e tija.
Frosi yt nuk'esht mire,
sa te jet'sjy t-pese,
po ki per neve mesire,
se paslaj mi t'i kes malve
kete fjale veat i bene
Muratit, de po mendohej
shpto visne ta'zone
fytyra si ti ndryshoket.
Ose: nos nape Arabine,
a nos viq'e nape frone,
a te zere Hyiperine,
e nd ben shahsian Pene!
Doj t'a vriste po s'kuvoonte,
se astetaret'e dosin,
kin friko nos e pesonte,
ngribenine j'a kerkonin.
Ilastaj ka nor merr te tija,
fund per pake ta' lenes,
po se-erdhi nga Syrija
me qe merzye t'a ngrenne.
T'i shkruag: eana' naumlohe,
me pag grate, n'at'ane.
Asine tani e etrove,
dua te jem keta prane;
le ving, se muar te na agoje
noqe lufte me ket'ne.
vendin'sty le t'a nhaqe
qe nga te-garet, qe jane.
T'a sjell keta e te nderne
ca kohe s'Adrianopoje.
t'a nhaq me fjal'e me egrese
ehe t'a le nde nerige;
sa te humbase fuqine.
ushtareto se ftohen,
t'a bzgojne dasmine.

për tô me të mos mrjtoken.
Ilastaj notti ôsta' ejtere
ße até nder duart' tôna,
si eturi sunte të-tjere,
se sot âjka esht jona.
Skenderr-Beu do e vuan,
sa te jete gjâ Murati!
te tjerrete ç'pe Evana,
ç'anmdi to bente i ati?
Në mos ndihte Herendija,
keta jane Selperito,
poû'e qofte paleologja,
ße djaûi e djaûezite.
Kesa âa ße karta nakrua,
karte-apetesin'e ezcipi.
ße a,y me s'gjetkuna,
ufen'e Syrise nori.
Djaûi gosa-kie dale,
eka drit'e tij kie vene.
kieta ndritnare nale,
hijeja pevsa sia zeuj;
e kie shkurnar vera
vendine me lule t'acta,
fusha-ndrra te-pera
isine liera te jarta.
trim'i-mall doûi nga tenda,
Beacrate po degjonte,
zen'a tyri ja' sia enêa,
ße mengrre eum'e donte,
po thirte peû, ûaûr skelur
gerrnlé lulete me vese,
qe pena isine çelur.
si zemera ker ka spreze:
mitrazet kisin dale.
zepir eze po sendituin,
sikonin fuset'e nale.
syt'e zemrate sharitnin;
hujqite gide ierenin,
e teve bota levrinte
qerezite po punenin.

as qezi pa pune s'pioie.
Iamenjo me vrap nxitonin,
e Zeu po lulezoate,
epesete gile kendonin,
trinji po shit'e dopoate.
Ila si skoj qe cope dilo
mbleshi gile pareeine,
pi gyqet'e gelesite.
qe dukoete per Syrine.
Dita kiste nape vpapse,
gekaadi nuse qendrente,
se nata Zis hapne cipur
e gne soje po nxitonte ?
mgeya e po epeodej,
bibili zu e kendonte.
Skender-Beu pa ne)tohej,
eke bibile deponte ;
eame here pikvet:ii
nga ajo zemre'e-gase,
brzoqime lota i xheriti,
po kur kol syte me-zere,
po tek po vinte, Ilyrase,
qe pak me-ka'e i-vjetre,
q'e aha te gjenje prape,
d'e dej nga gile me tepre.
Jak'i Ila Hasan, pa jake,
se kam prape me ngjitnie,
eke, po, te te tregoj gake
nga q' me Kote mendja ime:
me ruk'e darnq Coc nalie,
qe kam per nem'e per ste
Te s'di a jane te gale
I kam nder sy dit'e nate.
Kam fort nal per Oqiperine,
per miq ele per te-qobur,
e per gile qerezine,
i kam lotin te-pastruar ;
eame kohe kete here
skoj pa nape n'oqe karte,
zemren'e adjeq fort te-ajere,

shtë nga mali te-çarte;
Zemrone ßenbja ni'a mbusi
me hdhu e me hiberine,
pa me digjte si grusi.
e kam plot me majongjine,
per noterat'e per ferqi,
per vehcoer'e te-tjere,
ße per pilo Qipetarci,
e per nemeßn'e-mjere.
sqa kam me mal te-ruine
per Qipjerit nat'e dite,
ma s'kam as grehje as gune,
me gelk si çilimite!
Una vuaj per Tyrqine,
po enjte me mbati zerrne,
me vje i krq per Qiperine,
Tyrqit'i mos te-pabese;
si e di, si kam luftuar
gjithqe për mbretërine,
e ç'punera kam punuar,
po te-mirene s'e dine.
Si desa mo Tyrqine,
ama dua te Murati
te me dije Qipërine,
e t'i hedhe zhur t'ija ati.
Kek ka, ße qe pasretine
e-zjarr'i dgjl Skender-Beut,
q'sata q'e mjdh desaine
per ßemtjet te menoheat.
Hasanit, q'e dij q'ie bere,
ç'kje pesnar Qiperija,
kato fjale si gelpere
i dhana me spirt te tija:
dy tri here pasterfil
shi erl umalesnye,
me pasdaj dervan agriti,
shi drejt-per-drejt jushye,
pa i ik: t'ungatte jeta!
i ke te-tara zo dore,
me te ndrijofc'e-vertete,

kupe s'n-letrui te-pere.
Keto pake fjale duse
kupi trim e i-aruar,
baskë me qele-Hasane,
qe e kisin te-besuar:
pasčaj doli Skender-Beu,
po vij potuä si dragua,
fjalen aźje e peru,
parvsije ji afrua.
I pershendosi me nalte,
buzene me gas e rrä,
te-vogelin'e te-madhe,
gëlle per dore i zuri.
Te-mbeti'o po rinder,
se qetuä mbä ćelte,
lapsźrene e mzinte,
nde treti kshtuä skelte.
Mbrenda nëq kish uvane,
parésija po dekoain,
t'mbatë vaśen'e zane,
nqer esse po lenesin.
Ndenga dr hanger'e pine,
kish ftese fjalë pune,
që cope her' mbavine,
pa pasčaj rane ne pune.
Se ai ishte Ojqerija,
a se te'kenija cune,
e kis skolar ligesija,
je se roberi per lune!
Kete rafe zdli vers,
po zemruc'i get te fshata
nuke si heret'e djera,
q' isin me gas e te-sqreshta!
me s' ke zonje Ojqerija,
Ojqetari s'ie i-eti,
e kis zeme fshetija,
e i kis prur'i-ekreti nuči.

V.

Ungrit fat' i Qafperise,
si i-vdekuri nga vgji,
mori shën'e Ànise,
duke ikur si i-marri,
me të pshoze te-qiyer,
me fytyrë të tanguar,
ãs me pak lyer e ngyer,
e me sy të-zgurdhulluar,
poshtë bije mbi Ìrne,
ãnke nëse me vrap ecnte,
prapa vdes perëndi ërne.
si njy ç' ãkun me gjume.
Ushtrohëniyn me Toar,
mbpi ylliyrën' e dja,
shtatë ãs zen' e zakone,
rãs ndërrd ngë Syrija.
Lilaku me shkop duke shkuar,
pësi nata mori Ìrne,
pà vepërtë' e-ecmar,
Ã'erë e pesi Shkodër-Ilene;
ga jtqas sh'e fershqeti
me mbë emn' i njeri nte,
ne mesi të trudes qendrojtë,
i-zi stepe posi nate!
i-ligur, i-dobetuar,
i grisur I qhateryer,

PSH

i-shkrete, i-varfëruar,
i-qar'e i-mallëngjyer!
ia i-venitur, i-vdekur,
i pikë si lume gjaku.
jatë pergyqur'e fretur,
të drithej i-tërë plaka!
si ajo ligu-e' i gotë,
që ka mbetur pa buke,
pi nde si e ne dolore
ngeour' i njeri me gjak!
ahere, kur ftyn e bjen,
jeta esnë pil' e-qetë,
ngja deborene mbije
mbi flet to-fohk' e te-shrnte!
Ajo plakez' e vesnur,
kur i vjen e zeza natë,
pandeh që s' mjaftohet kupa,
ngj' i dukeve s gatë'
Ilo kur kishes se ris vera,
që kjen me lal' e me fjatë,
të ne te mira të tjera,
bënete tjatere jete,
dita ra vjau mallëngjet,
e të gjet ahere katun,
ga krtzi' e dobetuet,
ngja me plaka-krungegjuteu.
Ilojku ne e heroa arcu,
duke jatë mire mendue,
heq nir'e bukuro faron,
pa spresen'e ka me Zotin;
s'i mallekem kupa qelq,
se ost'e mahi mekate,
nak'e de Zot'i vertete,
pa i qesa mem'e zie.
Kelebete prape noti,
po ç'do kohe ka ne vjet,
aetu e ka here Zoti,
çi ru te gjia me vije.
Vino, vino, se rri vino
te gjia ç'jaue ndo jete.

pa vore re qerezine
ta qofę fjalen' e vertete.
Qys bije ne vjeshe siu,
luni qys i vete detit,
asnu te fiste qeziu
i derdosin lotte mbretit!
gusi pekrja i vinin.
dr i mipin šraberore,
nga ajshte' e-kurit' i šasin,
qe e kisin si debore!
Flet i ba, o jete-gate!
zuk' e di or ç' osbo bere,
e' o get te zine t'et ato,
e Qqiperine te-bere?
t'nesun fare shtepija?
nga Tyrqit' e-mallkuar,
kyri nlo kurt Qqiperija,
este esur' e-shtrenar!
Tyrqite si rgerinun,
armikut' e qerezise,
ne mongun te-pestira,
ne Selperit te Azise
e nnuqen Qqiperine!
Se skoj e vata lirija!
prusun desun' e babezite!
po mbretneren lqenija.
vendet' e nuse i zune,
i grisun dukt skrenar,
ne rgoka te-kriq' e vune
Qqipetar' e-varferar.
Ç' besi Qqiperiz' e-gare,
vatan gji' uperabisë,
per te mos rene ne dore,
nga ekembi perpos nbasë.
T'et veliezere te-tere
egersirete i vrane,
s' kujdesin ç' kane bare,
qe te-gaše nake lane!
Flu ti? apues' e Qqiperise!
asnodhu te ka egrese,

BESH

t'i pervos mbreca' e Tyrqisë!
qe ja ks me te pahesë.
Ti perpiqes si i-nape!
jako ne moat e mos vaj,
Muratë po te ben vaqe,
armikne tënt mos e ëmaj.
Ati, qe te ësht shtepine,
ãe beri rep Oqipotare,
e te-shkretoj Oqiperine
duke xdar' e duke vrare,
armikut te Oqiperise
i ben te-mire ne jete?
vpesires' se Asise,
që te la korca te-shkretë!
Apo poh te mirë Asise,
si Skenderi i vall qe here,
te ngrehë Kotu mbretnesë,
pa ta len zotat te-fjete?
si i-nxil me te-vertete,
mbë te gjithë mbretërojti,
pë pastaj fron' i la shtrënë,
nanollëu pë s' fëlojti.
Ilipoja lefroj Grëqisë,
rën Ilonen e te-fjera,
s' Afrikë Egjiptërisë,
shndërkor jë pruri kërra,
i ban' emre Oqiper se,
po vet-emerin' i lane,
t' u mbet i Ilerendise,
nën zdryet vendet t' ane.
Ilapate, qe pinin rete,
bobeso ne dor' e vdiin,
mendnin qe ëmrit pa jete
vendit to tyre t' i shtinin.
Ty të la rëlene mati,
qe të mbrenç Oqiperine,
fuqi me ze ãente Zoti,
e bete gjithë mbarësine!
Te gjith kombare vene,
vet qe nxuar emre te lire,

qe lefton per nemeleve,
s' mandohete per te-tjere.
Meneleu te ka sprese,
qe të ushjerç pej reberije,
zone zgelle te mes mbrese,
t' i apç drito si ka kije.
Qyn nuse te les Çqiperise
ne furt e ne te-begja
e te vuajç per Tyrçase?
ç' te nuze pe nga Tyrqija?
S'te vjen keq per Çqipetare,
s per Çqiperin' e-ujrit,
e s' te merp, biro? te-qaré?
qe humbi lirin' e nderit!
reberia' e Çqiperise
rrfe genun' e i ge ti,
se myzyrem' e stepise,
qyn nuse të nuhç, qi të pri?
puka' e gjith Çqiperise,
tuni ti je nese bage.
t' ja ushtrç nga huncet Tyrçase,
veç tuje s' ka kus të mbrese.
Dote les ne kete jete
q'more emnin te mirë,
e qe drito te-celtin,
q' ajo kripe s' ka te suar.
A ne ech ti nna plasse?
te qenkesh si ti djale.
Mamuz i ginp pakse
sot s' gazehesa ne fjale,
te dish vellazerit vrare,
shpine t'inre te suar,
Çqiperin' e Çqipetare
te ishure krenë' e nuar!
Kosta ka, se poi era
ka dukc qe' i geri,
e doli ne vpup aja dera,
aty qenake Meatori!
Skender-Begu ulniqua,
se zemra, q'e kis trimë,

jtdoq e jüperrdus,
ja he oop' ede depine;
ne tuzj' e ne krrnj' expus
hap' i-mal e trim i-mire,
ße ndeq gak' e unejtus,
ker esh, qe posa ie agllre:
qirsin' e kisia zoto
e gile qarkrue rete,
duke sikur kiste rene
qe zi e-mahr nde jete.
Derez' e tmdes' e hapne,
ne kalores po depittr,
kali kisia mape vjegno,
ajy si mantis, hortate;
Vinte nga Krye-qyteti,
nga Adrianopoj' e skrrda,
stivte karvan nga mbreti,
qe q' kis fjala te-rortete.
Skender-beu e kerdoqti,
e meri ves paherine
ße qe eerbetor dergoqti,
e flipi vrta qrrine;
i ßa: kusta pse s' ne jrure
nga ne' al' apo g' te kane?
at' i pa-tezi jtj urtj,
pesa i zi ngoja t'zan,
po e mbledi, e'upefjo,
ßa: vezo sete ne kane
ede fytyra jaketye.
djerse te-flokta i rane.
I ßa: po nga Gqiperija
soqe fjale s' ke degjue?
ajy mblol supat' e ßja,
ße vu dorzi ne kraherue.
Skender-Beu ßa: ç' ne ßua?
t' ju vekezve s' i ke pare?
ße s' te kane qe per mua?
kejo gone s' eet' e mbare.
ajy ne gabet te-trose
ßa: ç' i qoh, t'ngatrie jete?

e s'te ðrua dot, se i pase.
se s'pahete e-vertnta.
Trimi me tej nuk'e spuri,
po qendroj e umejtua,
engelli ner mend jo pruri
ðe lotti vane si krua.
Me s'mbeg, po qe ate dite
mbledhi pleqt'e paresine
nderoj, bene gatite,
te-pare la qe te-tine.
E degjuan vetetaret,
qe ikunte Skender-Beu,
pa gji'i mesh te qaret,
dasse; te na pike Beu!
Me nserrt giu'ungrine,
ede pleqt'e parvejta,
Skender-Beut pa'i vine
brenda ne trubet te-tija.
Ajy is ngritur pa ngdhire,
kiste zen'e po mejtohej,
pasete s'ti geti mire,
pa zemra'i pervalohej.
Kur ate ne der ndane
te vrejtur'e to-brenuar,
te gjithe afer'i vane
me fytyre te-tmerruar!
Hopa! is bere Zapati!
myxyr'e-nalle kis ngare,
s'kis mbezur qeri nga ç'pati,
ç'qe s'i ðoeine ne pare!
per vellezer'a per mesto,
per t'an'a per thjeperine,
nuk'iste qe e ðy qenie
i kisin mbyllur stepine!
Dee s'i ðue ate Sandosi
nga gjithe ç'qenie ne pare
po syte ne lot i mbusi,
ede vulyt duke qare.
Skender-Beu: pse s'me ðoni?
a ða, soke! ç'este bere?

te gëzu te u'i trqeni,
mos loki si gra te-tera!
Hasëaj te tera j'a flane
ne rij e ne neëzengime,
nëjera pufe i rane!
ne ate zemeret trime!
Te gjile sokete qasin,
e në sunq Qipetaret,
nguserimne s'e ishnin,
nuk'e prisnin dot te-qaret.
Skender-Beu se nohatur,
i drithej kuza ke qantz,
peket'e kisin gdhilur,
lotte ne s'mundte t'i shantz.
Ajo zemer'age trimt,
qe s'doj te dij nga mpeta,
nga to-tiza hllerina
mundt far'e ju nxi jeta.
Kis eprese se vij qe lera,
e t'i gra si i kis bere,
popo: gerta i-njerre!
s'kena p' ne dorat t'ere!
Skender-Beu s'perdëshoj,
ra te mundj'e ne lengime,
e ndrti me nik'i fhesej,
se nde ri'e ne rendime.
Ndegi tre a katre muaj,
i rendte ne strat rene,
ne vend te-larg'e te huaj
shoj me bonge disa bone.
Si mori mire mendime,
ngoli nga gli'saterija
sa Qipetare, qe qene,
e le pake nga Asija;
popo shoh ne Evrope,
edhi ne Adrianoje
me zemre nijera rope,
qe s'treposhte me goje,
gjile bota nga qi'shti,
se e qihnia e s'e qihnin,

BLT

si nderija penetì
dhalè pate t'a sihuin.
Ne t'atilo trim'e bupe,
gile perceit'e donin,
se ask s'kis pasare kupe,
papo ne gjet e lezgonin.
Iste trim posi dragua,
kis mendjen'e ortesine,
se i-hukur si gelou,
kis ne vehte Herendine.
kur apsque ne Sadtane,
e priti mire si djale,
e vuri dr ndenji prane,
ga i ka t'ambela fjale,
po to gila ato fjale
te pen'e per fsqe qene,
polle te-tera si vale.
s'e genjeu Skendre-Bune.
Ora: le atyà'e ndertojne,
me ty ndahete Tyrqija.
je fqi e Herendise,
e di vete Herendija.
Nga ngazyrate, qe ngame,
a'rrdi me sumo koj zona,
qe i pate k-eta prane
zemera n'qerevelua!
Ho qe pane q'ost'e-bene,
e vjen nga Zot'i vertete,
mas'este ne shoet t'ene,
s'i genderte bar ne jete:
Tani mos del nga qyteti,
se s'keni nevoje kaqe,
armik po-bua s'na mbeti,
ne te gile keni paqe;
ede vrbem mos me lere,
kur te kes voline, jake,
e me piq nga ndeqe here,
te rin'e te flasim pake;
s'dua te merzites unje,
se une tek ti kam qerre

qeriu tjatre, vez tiji,
no jete zuk'i sjâ besa ;
no pasaj ne ñaze zoti,
no shelte si ñem une,
si to zbarohete moti,
kam mejtuare qe pane,
te te beq mbret e te-pare.
si i kam ñeme t'yt eti,
parmi gjithe Qipetare,
se freni sot ty to mbreti.
kea ña, po j'a kapetante
Skender-Beu djaloshite,
beluj si kuti brezate
dasurin'e miqesite.
Kohe se qytet qendroji,
s'dalte fare nga shtepija
Murati q'kish ber'i nxoji
te gjila nga miqt'e tija.
To vaiezerit'i vinin
ne endepe dit pleku,
kundrejt si hije i rinia,
si krua e pilte gaku!
Skender-beu kohe gezate,
dit vdiste Norkonte,
Sulltan-Muratne t'a vriste
dit frone t'a pezmate.
se hiqte kordhen'e gato,
e t'i hij se kis fuqine,
t'j'a ben krahnore gorato
e tij axirte anuskerine,
qpo t'a shtiste nar ñua',
e posi hepe t'a ferre.
a t'a shelte ne krahnar,
dit spirtine t'i merte,
posi ujku qen'e plakur,
qe s'i kane mbetur ñembe.
e se ti'e ngorli pa pergakur,
daku z'vatare mi kembe!
M anet tjatrve Murati
kishte Seje friko emer,

syne hapet si lopati
e mbante ate ne gunc!
papo nene ßet punonte
ne djaßeri n' s' ditc!
vapo Trinit i pemonte,
po s'i ekonin djaßerite.
Ner koto pendej Murati,
po s' j'a ßßetz enda vpayne,
e m'e s' i ßa kolse gati,
luftate se rie nhapne:
Hvajßli, mbret' i Vlahise,
qe kis ße Transßvanine
Vlaßeßa i Hofanise,
q' ia haske ne Ungarine,
j'u losuane Tyrqise
te éy haske ne qe here,
ne penet te ueterise
operzjene ßi te-tjere.
Murati mblok vaterite
ne nöje si mbreritje,
ate beri qejt gatite,
sindekur e kis Tyrqija.
Ha nuke beri te-pare,
Skender-Be-bagen'e trimne
nßi te-giße luftetare,
q'e kis gißeqe fitimne;
po Muhareq-beme nisi,
q'ia qe Tyrk i teutpuar,
ße i trase peri lisi,
e derpoj per te leftuar.
Ilaßaj nßeq e uurjtun,
nzikne e kapetinji,
vethune j'a zenerve
per te-parin qe dergoji;
ßipi te-bire, Mhmete,
i ßa: si j'a ekije une,
te derpojme Skender-Beue,
Muharrui s' bes dot pune;
po te mos t'a beq te-pare,
vetem ndihues ki t'i jete,

qe te vrje puna mbare,
sum' arßere te mos kete.
Armikete Skander-beu
dot' i mentiq' a vritet vete,
kjo gjuhe me polqen,
se dal mbrol, si do te jete.
Keto ßa ßr çoj Mehmete
me fjale te-pmet sume.
t'a g=qentz Skender-Beus,
e pandehte q' is ne gjume.
Me te-mbarvar Mehmeti,
Skender-Beu nxitjua,
pa ßa: kur arßerin mbreti,
Mos me gjet kire mita.
Kau ßa ßr ze pako dite
bupi trim e zot' i-mire
i mbrevj giße gatibe.
unis me seme desire,
Sa Qqipetare, qe grre,
zeper ushtrit i xpodi,
ßr ta zgjuo Hamza brue,
e te-tjeret pil' i mbledh:
moti ßr Tyrq'e te-gjete
zgaha kourbet' e Adse,
nadekur o ben nga-here
per sumez te ushtrive.
I hipi bupa trim kalit,
e nori ne dore frese,
si dreli mzje mallit,
kur del e zhukuros fene;
e la per jeta qytetue,
mbjen ßelbin' e gezuit,
besoj kalen, nori frese,
soket' i rane pas trimit.
Ila qe dite mbaj mengezi
doll me qe vent to-lurte,
zoti zemrene j'u zbezi,
erß e j'ulse fjoz' e-zjarte!
pa nalet' e Qqiperise,
qe nde vopel' i kis pare,

ne koherat te lirisë,
pa nderë ne zemrat zjarr,
ne gas qe nuk' e kish nderë.
qe kur lindi, per shërbe,
kupe ndonje tjatzë here,
i erdi nee shumë mirë.
ishte plot me mbrosire,
e kish ne te-mahe nderje,
t'urrure e te-mire,
te vjerr'e pa pe'rfje.
Ora syt' e pà nemëtinë;
lotë' i vane si burìni,
sa Qafjetare, qe qane,
qene për nga gëzimi.
Kur n'ate kohë' i vjen Mari,
nape fyeyre njeriu,
dhe gahe Qafjetari,
vesur më bari zy-zin.
Mbante krahere ne dore,
syn' e zi e kriste pisk,
fytyrene si dëbore,
nepe kasul' e kamise!
ishte pesi djalo-uhertë,
i kish dërsure mustaqja,
gus' e dij si skumbe dëti,
pesi trendafili fuqja,
ha: zoterij Qafjetare!
luftene, q'ube, e pate?
Hyrjadit i vate ubare,
Tyrqet u ka vanë ëare!
Nuk' e patne Skender-Beue,
t' i neronte kete pade,
te vemet kaferan ëene,
s' e konqre dot ne Hyrjade;
neper fusat kane rare
ca ne bark e ca ni krahe
te-plagosur' e te-vrare,
kero te-varferit pahe!
Te-pakete, qe epetuan,
ekleyen' e zane vrapne,

tani posa kapetuan,
gosi zoqin xperhapte,
te-tarc mupe Ikre,
qari tjatcrin' s' e pase,
e sihni Muharrem-Ikre?
Kryc te par' ate kane,
gertej te pezet po ekojne,
sindekur i kane dyer,
ikin ne axit e s'reetojne,
e kure per te pefyer!
Skender-Ikra duke pare
Tyrqit' e Muharrem-Ikrit
te-grisure e te vrare,
Ze pakue, qe nbyti Ikre,
sa s' leine Gqipetare,
i kogi p'de me q'ane,
e da: hiqni ju me pare,
nga te-tore sokat t'ane,
te gjejni Muharrem Ikre,
e gelundi mos e lini,
per sa te zere qytezu,
ikeni e mi mos rini.
Ca kea, Ze ata zadane,
duke nga naterija.
Kuqte ne rrap i ngane,
e ra pas de kemisesija.
Ahmeti da: Skender-Ikra
pse i ndan Gqipetaret,
a nve vetem na kërcu?
po axitojne si te-mupet!
Ikra da, pastaj unergjan,
Gqipetarat vetem mbene,
qëlluet i kapetane.
po ekzoin Skender-Ikra.
Skender-bega ngrezu,
Gqipetarete i mbledh,
i vetoj pusi drapra,
trimeri ne spirti u hodi,
duke dare: Gqipetare!
vdiqme a jemi te gale?

s'jemi se, q'kaim me pare
kjo prapesi ç'este vaše?
Te lëshojme per Tyrqine!
e te lemë memëdhe:
to i-apojnë Gqiperine!
te vrasim vete vëllezne!
te vuajme per Tyrqine!
s'ishni Tyrqi ç'na panuan
gakno duan te na pine!
Gpirtin te nă mapen duan!
Turp i-madh e turp per jete!
te bjere keq Gqiperija!
te mbese pa zot, e-skrete!
t'a urdherojnë Tyrqijnë!
t'a prieq'e t'a varfërojnë
me pezik te-madh t'a hëdhe,
t'a ndyq'e t'a debetojnë,
t'a mundojnë zeme xpëde!
si kocrate na qeqen,
e me djalozi na sturi,
giithë ç'kishim i panben,
me dorë, si des, na vuri!
me debetëj Gqiperine,
nă vi me kuti Gqipetare,
m'a mbyäi fare stepëne,
mbe me la fis e fare!
Tezi dubrete t'a ërmi:
mëdhenje ferr me gjume,
si te vdesit i-pami
ne qesl, ne qesl eume!
Ilo paketaj te mo eshte,
se njiti dit'e-mbare
per-se-qerjti deçă qelo,
dota'qshte Gqipetare!
Se mënt epaten s'e ve kûpe!
pa debnare Tyrqine!
te vine kus eshte kûpe
te epetojme Gqiperine!
ç'e dua mue vetheme
me turpët te Gqiperise,

naš'e nih dot nomëne
neve xgëšat te Tyrqise!
Kus este bir Ghipetari,
e ka pjese trimerije
'set qe ñukeze prej xjari
ne zeme'i zbret Hrrendije.
Kostu ër ne ze te zjarte
trim i-bujur Skender-Beu,
zemren'i degj si karte,
te tere i mbëngere.
Keto ghale Ghipetaret
i bene me nume trime,
gjë s'mbanja dot s -pret,
q'u vinte si vitolime:
posi deshe ne korore
e peñuan Skender-Beue
ne pafe nasan dere,
ifte bes'e bene bene.
Me fuqit ta Hrrendise
Mari agul krahen'e djit,
hap fjasaru'e Ghipërise,
dolen pafe Ghipërije!
Jamerit gjë jafak
me emne gus e me ngrese,
dake bene disa ghale
te arta me bess-lose.
Hupë mua nfal me Zeue
me zemere te ndritsur
e me nuke mbeti vone,
po kur e pane kaluar?
kur hingëlinte harßuni,
q'ishte i-mbë e i-larte,
me ñake gazi j'a mbesi
zemrene, q'e ka te-zjarte!
Flutaroj pasi fqikus,
s'dertin mbi ñe, po ndo ere,
e pefenin si pa'ena.
Ngrate ër bot'i-gere!
Degoj q'erdhi Skender-Beu,
palli gjithe Ghipërija

ngriti kryq mesmëdh
pru lirisë Hyrnëdhit!
Zoka' e-mjero kur e vune
ne kurth, qys rrfermohet,
as ha, as pi, as njerp sene,
po ulj koken' e mrrohet,
si sjy, q'e kane vene
ne buk e ne te-koqija,
nde brkara duke stese,
pa i diget muskerija,
e kur qaton zqa kavlija,
qys fishuron me gas esine,
i bohete zemer' e tija,
q'u ka te-hute sj hrime,
aseu ese Oqiperija
an' e mb' ate ugecna,
Se djathi e djallzija
ngecmbys e unecgna.
Kthi si vera lirija
ek' e rdheroj Oqiperine,
Sa urdhera Hyrendija,
pa e qetoj gerezine.
Si qerate kur kerkojne
mesnate me blegerine,
pra e pakas vestojne,
me ge sj si vetatine,
aseu ese Oqiperija
po e kerkonte lirine,
pa ja fali Hyrendija,
i ka gole miresine.

VI.

Kruj' o qytet i-bekuar!
prite, prite Skender-baze,
po vjen si pelenge i-shkruar,
ta spetoqe Moisiu:
Qipetarot vi spetoqe,
nga xgel' e keq e Tyrqise,
ede ty te te-oderroqe,
qe je krej, i Qiperise:
ka gas trava Qipetare,
qe s' ureuket syri kupe,
ede zoozet to tij ka qape,
eat' i nri' e tria e hupe.
Mire se erdhe, o vere!
qe na pe ate miresine,
ke per shume vjet te-tjere
e xbukurofe Qiperine.
o Qiperize! gezohu,
se te erdi praqe dita,
falesohu, shukerohu,
te xbriti nga zoti erita;
ede juve, o te-vdekur!
nepi agulla ky gas pjese,
qe shuaste huze-gjekur,
nd'ato jete, i nqi udjese,
o nnj vas' e Qiperise,
qe ne ri duke nrjxuar,

pa i xvie pobat'e zise,
apiti dit' e-nrear.
Xhurdi fosa, niriti nali
nga arnat'e triuerise,
hingelint'e s'mbahej kali,
qe sil Mbret'e Ogiperise;
trimate baske me mbretne
me nxit prei vrtatine
uftun'e zane qytetue
me te-mallo kercekine.
Tyrqit, q'e kisin qytetue,
pa pandehure e pane,
qe ulla si drita Mbretne,
pa s'hapne goj e qe s'flane;
ze fjale po q'udhegua,
qe vinte i bi'i mbretit,
Ogiperija ulesua,
dlo juderde qytetit;
bapat trima me s'ramuan,
gji'mobilde prei rezn.
krye-qytetit e pellasa,
artaiku' e prau e zeza.
Zjenie bota, tundej dau,
nogrit gjiha Oqipasja,
çdo ben', ord Skander-beu,
trdi rete Herodija.
Mysliman'e te-krisiteve
udhedhe per nemelene,
e kisin te-baske ndere,
si vellazere qe qene;
pa zoti nuk'i ka dhrote,
ndo vdiset i Oqiperise
trim'i-mir'e i-vertete,
ambesua kok' e-zise.
Illeqte, q'e kieine paro
ne kohet te fesperise,
van' e gjithe dokr qare
Kristezen'e Herendise.
gjdo ç' qene Oqipetare
me nalle mbretit i vane,

BSH

si velzere me te-pare,
e nr gac te-mall e pane.
Skender-Begu, beknresi,
hupi trim pa ook ne jete,
miqte gël'i persendosi,
pos vekall l-vertete.
Usul gëte zerezija,
te «ilunise Skender-bene,
plaq, te riq ke fosqerija
gjë'e domin esme Mlrene.
Ha Skender-begu dergojti,
te garia'e Tyrqet gruri,
s'e nau ke s'e qertojti,
po afre nejt e vari;
i ka: mallnuk hapojti
gjalene fa miqesine!
me ç' sy e faqe dergojti,
ek'e ekzli Cqiperine?
e dine beba e-bere,
«ke vet'e di Muradi
gjalene, qe kiatz here,
e besen q'i ka «'im ati?
e dini si kam lefterar
per mallnua'e per Tyrqine,
ke sjy qve me,ka «uar
vehzerit'e «topine!
s'jane gunera te-lehta
koto, qe jane pranar.
de nake pine te-peshta,
as jane per te-hapzar.
Hzrist, qe te ben mire,
t'i bea kaqa te-keqija.
nuk'i ben as q'ngeslra,
keto, qe bea mbretorija!
To isa Tyrk «'ke «ne,
ta' klea zemrene klize,
sot «deqa tjatre pune,
nuk'a flisqa me te mire,
e-drejta vete pefshet,
e te-mirote po qihen,

ç'doge ne jete çpe'blekzi,
e gesendi nuke libet.
Mbret nder ju'ste djaloezija,
nuk'eshte kâp s-vertetia,
Se lig' este ligesija,
ell' s-pensija s-shkreta!
Nesre te ngelbes pa ngjire,
nisp sobote elle shoni,
e pa bere dite mire,
qafene t'a kapetoni;
t'u xp qer-n, t'u perqesin,
e jeri te mos u ngase,
ne nieet te tyre t'u zajesin,
kapelun te mos u flase.
koto fjalez' i fa nbretti,
Tyrku ndeq e mnejtua
ne cope here seigeti,
uvrenj e segurdaku.
Ilo do-mos-do e degegis,
doli me mejtim nga dera,
me nate mgrit e shojti,
ne s'e zuri dreke hera.
Kosta e heri Osmani,
q' is ne Ogiperi i-pare,
i-derguar nga Suatani
po s'i rute puna mbare.
Ne fortesat pilë q' qene
nga ushteri e Tyrqise,
e degjuan Skender-beno,
q'erdi ne front te Ogigerise,
Se u ra gjilave pika,
iko' e'lane Ogjperine,
me s' ekuza pas nga frika,
po mnaje agatine,
te paketa, qe kuvura,
e s' ikene si te-tjerret,
dera e kete mesnatan,
e pesuene te-njeret.
penet'i faqes se Zoti
te vij me ne vent i-tere,

s'ja dilte dot Skender-Beut,
e ge a' kište per te-here.
Me qe here Oqiperija
e koqi cijen e zise,
dili ne mot mireqij,
ra dribes'e Hervedise.
Theq mata, erdi dita,
gazi, kanja, daqurija,
e-vertета, niqesija.
Mbretnerite e dreguza,
se the mbret Skender-Beu,
mbretnete gif' egzuan,
krjo pene ti pelqru.
Dergoane me te-pare,
me niqesi, me urtse
qerzet be urt'e te-mbare
te Mbret i mot jete-gate;
me menyre te palqter
e me emne mber i preti
Mbreti, ella me te-kthyer,
per me funt te shkoies xher'ti,
Nga gilo mbretnet m' i-madhi.
qe bote bap' i-vertete.
Se eume' i-nderer, Hyrjadi,
erdi te Skender-Beu rrta,
pa mugrit de erdi vete,
Se Vladisha si Hyrjadi,
ndeque dito stat' a teto
te spirt e zemere-madhi;
erd'e pane Skender-Beue,
mbret e-ri te Oqiperise,
q'rrnue' i tij xhoi ferne,
si emer'i Hervedise.
Mbledi pleqt'e paresine,
si persedi Se Hyrjadi,
e Vladisheu, Oqiperise
e vu me ne'e nde rafa.
Mbretneri isse larija,
qe kie q'do Oqipetar pjese,
lige sete qerezija,

vɛ̀nzerija se bese.
Si e ndritoj Ogjerise,
vúri punete me mɛ̀ɲe,
vate te sillte stegine,
po ç'te sohe! ge gërmɛ̀de!
Maś'i s'at em' e t' yt eti,
Skender-Be! atje te spuri,
e mɛ̀lte geme te gjil!
ra qiɛ̀ll e te zuri!
Dɛ̀vendjerja kur klɛ̀het,
e gro prisare fotene,
qyu qendrin e nalɛngehet?
astu e get Skender-Bene.
gjarɛ̀ti s'kiste kapur
te kolmo'se mitur-se,
i kiste nde krahenur,
me mɛ̀ldje te gërɛ̀ise!
pa andej emn' ahɛ̀lura,
se s'i get ai i kis' kene
ait pervolim' umejtes
fa nuke qitseka dene!
j'a mbaloj zemrene zija,
Skte si gupa i vare,
se pɛ̀l zeo te hoqija
per ne-here e-d' i fune:
Motorat' e Xoxarise.
te gifa kaske po vine,
pa Mbreti ne mest te zise
nɛ̀jen gat' e fa ateyine.
Me vpap si qiftë ndyr,
te sihte motrat e tija
zemra jiperdogje,
I fa durim Herendija.
Te gerat motra kur pane
mbrene trim te Ogjerise,
te vetemeka vɛ̀lane,
engɛ̀lli' e Herendise.
qe me s'e kisine pare,
si e mori genk Tyrqija,
me fotgeri isin ndare.

Ke q'ate dit' u ra zijà;
pa i kishu sunte makë
n' ato ditet te kequja,
e kishte ay ae bale,
e eprese nga Herendija;
papo haskeze to-pess
ne nest te tyv' e prinan,
u xherdh ga Zoti egzesa,
me mal sun' e perqafzan
Zot' i-mall e i-vertete!
mori yt qoft' i-devdvar,
te qofsim fale per jete,
mos qofsim tuje mergue!
Ti i Ke nder mirevise,
Se zemore' se-mallengyer
ne vajt e ne moret te zise
nguselimn' i ke pafyer!
Skander-Be! pa lere vajze,
se pa vine Kapetanet,
Se begate trima s' qajne,
lere, pa lere ta-qesë,
se' ate te gja Shqiperija,
q' urda ti, Mbret i-vertete,
sikur zherdh Herendija
nga qiejt e-larta vete.
Ska keu lo me emblesire,
o engjell i liperise,
ate kupe, trima e mire,
q'i k'nqe nder Shqiperise.
Kendo, Kendo Skender-beze,
qe s' ka pasur esk ne jete
qe lartesoj Mendrene,
kerdhetari trim me flete!
Lum ti! Shqiperi! e lum!
qe pate trim te vertete,
kupo ne tarp nek' magale,
te ka nder te-mall per jete.
Moi ki keq, se kurdohere
dota kea ditene' e-mbare,
Koha ty dota t'a bjere,

BLOT

si t'a pot prure me pare,
po te doje fati. plaku,
te t'apo foatje te-rrze,
qunest te bearte gake,
ðe me s'ach dite te-rrze
O kohe! qe pjell si luni,
ede s'ri geknoli fare,
se dremit sa te ze gumi,
ðe me t'rpet hiqes xvare,
hapa. hapa, epesire!
te eoh nbren'e Oqiperise,
trima' e-bukur' e te-mire,
nier' e gjhe qerezise,
pelear me bupa t ima,
Oqipetare te-vertete,
me fjal' e pa blegerine,
me mend e pa ge te-arte,
ne fjale t' urt e te-qete,
te kut' e te-kupetuar,
ne infte brima me fiste,
posi krajt' e-harbuar,
Qiua daken zjto, kur epet,
qe ndrijne ze hapesire,
«Se ne eipsi te te-fjetet
Ilrena nderu seme me mire;
esta dhe ti me ndrigt,
Mbret i-math i Oqiperise,
ne mese te sohovet piqe
posi dielle'e Herenise.
Zoti ða se vendose,
i tere qirÀi ndriti
qe gezim, qe lercezime,
mbret' e-art' i trendili,
Osetime ða Tomori,
ede zjar e fiske qiti,
fiska qiellne moti,
gjkesija rrlotiti.
Kejo nete s' se e-pake
qe ða Zoti mi Tomore,
nxori zjar Ile ze e fiska

nga xujate me dëfore!
Hoße syt'e pate naje,
Se gibe me kenb' ungrine,
kur me dre' ula qe djale
ka: pemet i-mbl po vine.
Se fjala kiß nape xp pue,
pa kiete mbasure Zrne,
e hapi sa mundi çipro
ß'u degjuan gibe ç' grue;
Oqiperija au' e nb' ane,
is ne dacn' e ne gezime,
dikeu' e lirie' e pane,
qe e prita pa durime.
O liri e **shqipetise**!
engëlli i Hereolise,
erde me gezim nder dasar,
i ße drite Oqiperise.
Valle kur done sës prope,
e të na sjellç ate dite,
perse pi pejr'ai ar nape?
pa hiqr, to sohem drita!
Mbreti posi Hereol'ja,
late shpërare ne drite,
pëj ndaj sioje bukurja,
elle gëte mireslta;
mrjtolaj, si te spetoqe,
nezierëgne nga myzyra,
të ngrir' e ta largtesoqe,
elle i qeste fytyra.
Hareola'e Oqiperise,
qe i erdli Skender-Beut,
sti mbretit i' artesise,
Mbretit trim te mesuëbret,
ti engël! dote uri time,
e te ni' i sjellç ne mend mua,
Se qe nga qe te ni' i qaua,
si ç' i ke ner mend to tia.
Nga gibe, ç'erde ni' i pare
Dukagjini, mbret i-odjere,
qe e'pat sok ner Oqipetare,

Ãz Zaharí mz te-tjere,
sócili ngo vend'i tija
mós e gëlo ndërë,
te-sume si mbesirja
Skender-beut miq i erdh.
Meadje-sumi, Apaniti
mz sume soko te-adjere
gej Vlorz mz rpaq shtí,
edh te-tjer'e te tjere,
Tanus-Tojja Ãz I'un-spats,
te pares'e Oqiperse,
erdh ndz, Lalo-gura
nde pesmt te parvsise,
Ãz Mansi nga Berati
Moisi Dibrani bupe.
sume te-pare nga Matí
trima te-patremb'ar kupe;
Ilreno'I'perendisa' I'rami,
qe kis sau' emre qeroti,
mz buga - ga Ellasani,
edh Reshat Nartioti;
Ilale-dasmasi i adjere,
Ãz Bukurosh I'un-Koço,
qo I-gare nga q' do drejt
e mz sume trima soke.
trimate nga Malesija
erdh mz sime te lara,
nqkul gole Oqiperija,
kau iste 'kohat' e para
gjilo zjrl' e sqesuan
kur e pane Skender-beue,
Ãz mz qaz van'e qafuan,
si vetëzere qe qesë;
au zonte te-deserdar
Mbretit ta-gjlo i griti,
mz fytyre te-qesur.
i qafój e i gostiti.
Ne mest te zi, prendi,
q' isin ndlefiare to-tere,
e ia mbesuan gjithi,

kis ku te kâqe gilpere,
zgriš mbrzti i-mîjere,
jale-emboli ze-bukur,
Aparîti mesdje-gera,
q'is i-hijesmi' e i-dukur,
giše trimate pasnas,
vuse ves nde fjale mire,
glakse ne ment e degjuan,
qe flit ne sum' embiesire.
Oh: velazre Qipetare!
ju niqêt' e Skender-beut,
mbretes, zoterîq, te pare,
gîlu djemt' e nenedrat?
a z dîni, vet, o moke,
perik i-madh nga Adeja
ne ku n'dhe mi koke,
po a' poshtë Qiperija?
Zot' i-madh paste bevdate,
qe nuk' e ta Qiperise
ja vet, po mbret e ja stê,
kupe s' j'a zlejti fuqine.
Mbret i gîše Qiperise
sot te jete Skander beu,
erdi ag' an'e Herendise,
te spetoje nonoshen;
gîlë, q' jemi Qipetare,
kato zet per mbret tê qelim,
ke per te-n-â e te pare,
pa sata pune te solim;
në dorë, qe te spetojme,
qe te dot' ajy, te bejme,
falem' e tij t'a degojme
ke kupe te mos besojme.
Se Tyrku kerkon t'a hîše
ne pêseri Qiperine,
se zi, se bereqe, në syrgje,
pa peh t'a beqa te time.
Ilo neke hunp trimerija,
Qipetaret s' e kupojne,
dot' i nderineq' urtesija.

se t' uriete kupetojne,
Kau ãe! plak i perendiemo?
mbret i-ndjer' e i-lavdmar!
t' is qeris i-tanisme,
mase s' te kisin degjur;
po ata se giße, ç' qene,
zoteringj' e urtesise,
e gohne mbret Skender-bene,
mbretn' e gße Qipetarise,
mbret mbi mbretenret te-tjere,
mbi gße ç' isin te-paret,
mbret e trim e bap' i-vlere
perendi ße Qipetarot.
gße per-qe-kere ßipe
pareßija ße peanti
ne gse nam' e me dosire,
sa arrat ße qyteti:
Mbret i ßdo Qipetarise
dete jeta Skender-beu,
ele bij't Hereuãise,
q'i kie mße mendßen,
ßka ketaj te ße ç' qene
mbretßur atje ne dite,
e pelasa Skender-bene,
aj ne mot pesi drite;
se-pari mbretnete vane,
eka pßeqe e te-pare,
doren' e besen' i dane,
paralaj gße Qipetaret.
Haja ele mbretnerite
e gohne mbret Skender-Bege,
ell' e qohne q'ate dite
me te-mall nga gße ç'qene;
te gjl' e vune te-pare
kerdetar' e Qipperise,
te mall ai gjl' ketetare.
se dot' i ki in Tyrqise,
Sa nder mepi Qipetarja,
ele ç' eare Qipetari,
n'ate ditet te atija.

q'ube nga gjëe n' i-pari!
iste i-par' i te-pare,
ede krej' i neserise,
bëj' i gjë lufetare,
fe i gibe nerezise.
Skender-Be! o jeto-gate:
no nise kenge fe vaje,
n' ushavitz dif' e natë,
no miqlit' e t'a m'ugnaje.
Sa fëra e sa gezime!
si pulat fe krej' e vpaje,
fe kalleri e defrime,
deren' e pepajsen hape!
Kuajsit, qe hingëllain,
fsak' u dëlte nga potkoqte,
fe armët' e lara ndrisin,
me vpaj ushtonin kangjete.
O kohe! që nxitun mëne,
pwete kupe nuke kije,
pa ikën me vpap si lune,
ato, qe nep, ka i spije?
Gjithçë i kuçe ir' e-palcue!
ka djerrinë, q'i pjek vetë!
ne qe nuke nuut t: mbese
pa ngrenë' ajo qoj' e-ekrete?
ede dielli, q'ep drite,
ede luna dete vlase?
ede yjte nuqe dite
dol' i has ne te pakese?
Europa iele e-emer
ede gjithë perendija
nga frika iste tarpuar,
prit spetiu nga Oqiperija.
gjithë mbretnrete, qe qene,
Oqiperis' i prune bene,
fe mbreu' e saj Skender-bene
e kishin te par' e eprese.
Q'ube emr' i Oqiperise,
fe liri e saj e-odjore?
ajo drit' e Ilerendise

vaĵe ne s'vjen tjatre here?
No kurt kupe Oqjerija
naka hyri e ne xgrëa,
s'e ka stone Hereudija
ëft uake dot'a hrëe,
po kerkon emrin' e-vjetre.
Ăz adzre, qe pat qe here,
e s' e kis uonę vast tjatre,
Zoti so-ris dot'a ljare.

BKSH

VII.

Xbrit, p\ xbrit, o e-vertete!
xbrit ngs gor' i Harendise,
jake pake fatogjete,
t'u apę ërrë qrredise.
T'a mevojne Gqipetarvet,
ç' in Gqiperija qo here,
ç' bapa qrü' aka te-parvet,
te-degoje' e te-adjero.
Mbretro ãe pheq e te-pare,
e gdo ca trima erße,
tapa fjeste Gqipetare,
se ter' ne ambel' uderße.
Ungrit mbret i Gqiperise,
ebe zu fjalen' e-mire,
spirt i ipte qerrasso
zer' i tij plot endërrime.
Ou! mbretnore te-dopuar!
pheq te-urte e te-adjere!
Ke ju eake te-levduar!
djesat' e mendeut te-vlere!
falem te zot' i-vertete,
qe ne gruri ne nest t'ouj,
s'mo la ne t'cpt per jete
te perpiqem per te huaj.
Uao i ndiha Tyrqise,

po kur pase se Tyrqija
s' ia nxiku i Qipërisë,
me ka drite vetedija.
Mr te-koqija Tyrqija
j'a qerbleçi Qipërisë
te-mirën, po Herendija
s' a la ne lakt te Tyrqisë.
Vdekja 'sht' sëmundj' e-mirë
nga turpi, nga roberija,
sa este pun'e pastirë,
te pejmë si bagetija!
N' mëderit te q'ëpërsirë,
ne qe vgëlo te-marzitur,
mergtar pej ç'do pa-mëre
posi te kafs' e-grabitur!
M'e mire gjëlë te vdesim,
te suhrni ne qi-kero,
se ndo roberi ka mundim
te pret e te hundim ndero.
Il' i-huaj te mëderoqe,
te lyjnë ne kurt si qebe,
si kafshë te na mundoqe,
si te doje ajy vete!
Vdekja ent' e-mire ësht',
adaj kurdi e roberisë,
q' e le qetësë per lumë,
Ë'e nxjer jasht qetësisë.
Qipetare trim e hupe
za vgëlë mik' e ka venë
peri, ke s' e ve dot kupe,
Zati nos e paske dënë.
Kini nder mënt trimërinë,
e kupë mos e hap ni,
Mizeri Tyrqa late vinë,
na per pe mos i pëlqeni.
E kam qar e per 'ndjekë,
te vritem per Qipërinë,
te zerpiqem dit' e natë,
e t'i merpaq ligësinë.
Ne jan' nia Qipetarë,

PDF

qe i yëh e i ći uzo,
boca po ka pat te pare
Kata qo te-nisët punë!
Gjyrh n' ato Zota' e-vertete.
sa te jem gjâ, te perpiqem,
e sa veh me sy xo jetë,
kupe nga lufta po s' kiqem,
i-kuaj s'e shoh dot kupe.
Se s'e nep dot Qipërine,
se Qipetari 'ste kupe,
e-tere boca e dine.
Tiku gerezit, qe zane,
nihi Qipëreit to kenohën,
per te here qo po s' kane,
dote ikin te turpëhen.
pëlepe ne jetë s' mbesin.
Se sa ço qe te nenojne,
me mire me vdiq te vdesim,
se me turp te-mall te pajtë.
S'e kuresq per nevrefene
spirtin' e jetene t' imt.
si vllaze si armene,
Qipërin' e qoh per trime.
S'e kurrera par te-here
pëme t' ia dit fuqine,
qyr t'a kuresq keto here
per fe e par Qipërine!
Te lehtesi gjithe q'jemi
Qipetare, qo fenije,
adarje ne qinat te mos kemi,
se nem' at' e bir e bije,
se kaskini de qesija
niban nenecken' e lirine,
pej atyre vjen fuqija,
adarja bije dobetine.
Tiku kemi gerezine,
urtesin' e nderesite,
de bese veluzerine,
e te vertetene drite.
Ilo te jemi te-kaskuar,

kupe s'pasen Qipërija,
fqe-bard' e te-gezuar
dot'a zajepe Herendija.
Murati nga Qipetari
trembet sure, e ka trike,
zemrenc j'a ha askari,
fe i pé zilo te si dike.
a'nu trembete syri kupe,
gjke bota kete vi e,
Qipetari este bupe,
s'e shcin dot Qiperine,
gjke rebcre te jeni,
mbretr' ede plog e te-pare,
qo gjer'e qe ader te-kani
gjke q' jemi Qipetare.
Juvo ne bete te-parr,
ele un'u kan mbi koke:
bupe, trima, kreçetare!
ader te-mal kan t'u'kon soko.
Duke gduar Qipetare,
gjke te-mirat' e-tija,
e di pasen q' est e-mbare,
s'trembem fare nga Tyrqija.
Mbajesi mend kete fjale,
qe u ap, e kete bese,
nos hapoq'as plak, as djale,
e per jete kete mbese:
Sa te jem une ne jete
g.dnqe per Qiperine
dese kthoq pa te-varze,
ede eprch nse Herendine,
me zie zotu' e-vertete,
qe pse kotaj Qiperija
pasi lule dote jete,
dat'a sobe Herendija.
Kesaj de! Mbete i-vertete!
keja fjale te kie hije,
q'este e-paie per jete,
este fjalë Herendije.
Keto fjale t'ati zoti

Ar laleto lulezojne
me gyve te nir'e n'ive,
e «peste gjë kendojne,
asta kij' e ati Zoti
e xbukurej Gqiperine,
ajo e ndritoj qenetë,
e nbs pë ër taalne.
Duke pare Gqiperine
ne te-nir'e ae te nbare,
ne qaa te nuk zerezine,
Ar to buak'e te-pavlare,
e nd'aqe «unse te-nëra,
Skender-beu ugezua,
se j'unbarua dosiru,
pan' e-mbere j'unbarua.
Me pastaj hipi e dokë,
prurl petuë Gqiperine,
qaz'e mirenite «oki,
lirin'e fat barbesine.
Portesat' i fortesoqti,
dekte lene ner te trima,
Ae vero nuke mendjtë,
po erki si vetetima.
Fjala kradnte i hipi
Ae ndritoj e nopi Teze,
e me nam'i ezobej vpapi
tuk peleste Skender-bese.
Ha Maradit kur i flane,
qe ube mbret Skender-beu
mbi gjë mbretre, qe jane,
I ra e-ezza ë'e përel
ezdi e l'asgurdulua,
I ra pufeja e pika,
Ar nga frual ugezua,
j'uhap zemra nga frika,
ukepet e ra ne trual,
dhe «kumbezoni'e hipte,
ustrit per ër poš buaë,
e kumbete i perzipte!
Ho Tyrqija e'ra se gjume,

BIBLIOTEKA

s'hapoj e nake mesoĵti,
koho s'skoj as gaz' as ounc,
asterin'e greneteĵti,
Tri ãz nga qe-zet ãy here
nije hupa lufetare,
e permbi gjãe te-tjare
Ali-pasa trim' i-pare.
I'ulosuan Ogiparise,
ne te-madz korcẽlime,
armiqet'e Herseãise
vinine ne oretine!
tanẽte ãene kalorija,
ãt armate vetelinia,
pas atyre kembesija
si bagetija po vinin,
vinine ne ounc hije,
e ne vpap te mãl nxitonia,
qe trazim e qe penuje
e-nalte jehoj tek shoune.
Mbret i-mire Skender-beu
ãipi me vpap pareine,
ãe qerre te-qujto kreu,
mbledli gjithe Ogiperine:
te gjithe me vpap nderle,
e ne te-madz dosire,
nuaje armet' e'erle
te mbret'i tyre i-mire;
anse plenkne de stepine,
ãl' e hene dite natan,
turin la kagetine,
dhe druvari sopaten.
Ua ti, ti, o nestra Mare!
epitene me qaf'e varr,
erde nga gjithe me pare,
me gra trime Ogipetare.
Mandelo, o jete-gate!
per epetindis i'ent qo here!
leftonine dhe grate,
e s' te linine te-njere.
U'çkul gjithe Ogiperija,

erše se kraje te mbreti,
parosi e regelija,
se unbas pike gyteti.
Skender-beu gjâ' i priti
me nder zêe me nesire,
miqesine lart e ngriti,
Mbreti bupe, trim' i-mire.
U ša: bupa te-metete!
paste lavdi Helenedija,
me qene ju gjâ ne jete
Kope s' mundet Gjiperija;
dake pasure ju soke,
dem se jo vetem Tyrqine
zuut i'a bejne šart troke
po te-tere qerezine!
Kosta ša še i përmbleši
bupate trimit te gjâr,
s se rest te tyre ngeši
ne trimato, q'ishin bašo.
Te-tjerete uparulene,
ca fortesat forteson,
ca neper punera vazo,
e ca se gytet qendrue.
Mija plot gaste-ube šete
unbas i ter' neterija,
Kalorija mije šete,
ešte tete kembesija.
Si kasi'e kuntent vinin
ustarit'e Gjiperise
posi yjte ne nezi ndrinin
te' mbeslept' e paresise,
I'sate-ube-šete mij' ishin,
q'unisue me Skender-bene,
po ne jet' ata sok s' kishin,
o popo! se trima qene.
Erše ne fusat te Matit
še qendroane ne q'ase,
Infetarat'e Muratit
pertej fuerse i pune,
po nat' e rpet apiti

e ne mest te tyre hyri,
leflen'e kreje e ngriti.
se nuke sih djâ je syri.
Ila Skender-Beu dy-meje
ndan nater' e te pare
ai trimate zy-shenjtje
vu Muzake-korbetare,
le ndihmes i ân Hanzane,
i dergoj te zeno shigat,
te dalen me tjatret ane,
te qendrojne zoper brigat;
u ân: Atje te qetchi,
kur te ndiezt lafta mire,
per-qe-kerre te losohi
ai ta me sanne desire.
Ata i nzi de skuan,
va ruajtes me ç' do ane,
paneto gjû' umbaruan,
je te-mete nuke lane;
ruajtesit pinin xpear,
te tjerete qetuan,
nata erdh me te mbarue,
luftetarete ngruan;
me te ngâire spelye
mesapez' i bukur me drite,
qiehi ushardeiye,
e zuri te kobez cite;
dit' e-ndërrue il' e-mbare
per' te-kere gjrezine,
e barde per Oqipetare,
sum' e-zeze per Tyrqine.
Ali-pasa is i-rendo,
Oqipetarot s' i gosonte,
fo pinte brenda ne tende,
edt se largu sikonte;
pastaj nihloši paresine,
u ân: Set dota leftojme,
beni gati vaterine,
eâr me te nuse nenojme
neve muntene mbreterite,

BSH

s te gjëe qerrcine,
sdr sot, ne kete çilo
te prosjme Oqiperise!
Mbret eate vetem Marsti,
gjëe kota est' e-tija,
se j'a ka falure fati,
j'a ka ñene Ilireslija!
U mrrte buka, qe hani,
po s' me rate Skender-Beue,
e t'a spijrco te Shtani,
pa te qobe vetëhene!
Kus te perpigat, zdrenjet,
behet' i mir e i-pare,
njero! kus te frikesohet,
me ñeq let'a hapja vape!
Keetu ha i aspërsuir,
ushetarete mbrine,
sht nxapa ader duar,
armet' e-kerdia, qe ndrine.
Me te-djalte ca te-pare,
me te mengre ca te-tjere,
vuri me emr' ushetare,
Ali-pasa, tri'n' i-adjere;
me te armet vdejt rrte,
me mest te gji' osterise,
me mije ne-zet e tete,
si prhes i Ilireslise!
Skender-Beu m' emet tjatre
me bujata Oqipetare
ushterin' e ndan me kalre,
ve trima nbi ta te-pare:
Me te djalt' is Mrzin
me emn' hapa te-vlere,
Tanusi, kemise-zia
me te mengre me te-tjere,
e ne mest vuri Urane,
lul' e trimerise vete
emn' eoke pat i vane
gjith hapa te vertete.
Ie perpara kalerija,

e kuqte kreqekuin,
pas ajyre kombesija,
ße armeße veletinin.
Has gike ati gemti
is hapi trim Skender-beu,
me sokolo trima Mbreti,
tek hil syne, drißtej ßeu!
Gqipetaret durian s' kisin,
zemren brenda u zjeste,
nisure prr vdekje isin,
nga lufta ge s'nuant t'i klentse.
Gqipetarete po kupo
me lufte s' isine dyer,
sicili is trim e buje,
egine s' kisine pefyer,
Skender-beu ßa: Ju pini,
se pari ata te zene,
pa pasnaj ede ju etini,
e beni punene t'ene.
He Tyrk kipi duke ecre,
ede zotes' e vertiti,
e hoßi ner Gqipetare,
po gjeri nuke goditi.
Gqipet-ret nr qe-heto
nata e sipeta bone,
posi ede i-paprere
n' neterit t' armikut pone.
Nga te dy anet sipetat
filluan me ngelime,
ede ndrisine te-skrretat
ne dies si vetetime.
Si dek' nata ße sipeta
me pembim te-ecune vinte,
s' agg, q'i mbarohuj jeta,
ne nost te sokovet hinte.
Hosi qe ihtez' e-zeze,
kur krpuhße nga mersa,
me gas suan'e erh mer geze,
e gen te-vdekure mbremse!
Lufta mbes me pendime,

BIBLIOTEKA

me ze s' me kerrcdhine,
ge s' degoitej, po gëmtine,
e q'e-naltë oectime!
bajate gjë' rgersuar,
papo gak donin te pjaja,
ieiz me vdekje mer duar,
gajtese e'dë in t'a dinin!
Tanue! o trim' i-levdnar!
sa bukure me leftere
n' atz dite te-semar,
te gjile soket' i skove!
Tanuej e hoqi spoter,
e eame armik' i preu,
te tjerevet u ka daten,
ata te zeste i nderu.
Se pari Tanue sy-ziu
me te-merrete i dre,
pas ati ãe Mehniu
i vu petpara, i qeu.
Ilo te-merit ãe qendresin,
se Ali-pasa ia boge,
pa me frikeri lefteritë,
dose se s' mundeua kupe.
Si shembën n'mrek te detit,
q'epëh vala kordohere,
posi hoqi e termetit,
dër kupe s' munt t'a stjere.
Tih ahere Skender-Beu
kalen' i ka serbetorit,
kur hipi atrendit ãre,
ãe sjy mal' i Tomorit!
e sur ekrr'etitë kalë,
ãr erdi e t'urgersue,
sa ëtënt fusha ãe malë,
i-tere ãru po-ka!
Kenaqe'e para i ngritë,
ate duturoj zemjete,
e sa mendë hingëllitë,
epepe! Zot' i-vertete!
si gufoje ulesue,

BOT

Qqipetaret' ugerdar,
Alb-gjeta thelmue,
armikete utmrpuan.
Qqipetaret ne s'e deene
gadjen' e tyre de jeten,
te gjithe koshuto zvarre.
e hoff' vatan'z sigaten,
edhe i rane pas mbretit,
qe shoh posi peiriti,
ne mest te gjithe perendit
e qeri pa nuk' e griti,
Hoxa udherk Skender-beu
me vpap posi vetetima.
Tyrqit' e-zezi i preu,
me nuk' iseit aqo trima.
Si Qqipja ner gjith kur hije,
ata ikin' e tmerohen,
frike te-madhe u ndije
pa sihame i qebohen.
Mbreti pasi ya i qetar,
hij si pafeja mbi trima,
epatene e kiste zvarre,
pa ndrinte si vetetima.
Haz soja ishte Ilirane,
qe s'i trembej kupe syri,
gak i pikte jatagani,
ne mest t'armekevet kyri,
edhe gdo Qqipetaret
me fjalmeri po leftenin,
i bene copo harkatet,
me i' mnatnine te qendronin.
Mbreti veto Skender-beu
ne nte dite te-nxhare
tri a katre mije preu,
pike trima e te-pare.
Ila kur erdh' e t'nderuan
de Muzaka me Hanzone,
armikete utmrpuan,
de pse krahenet u rane.
Kur e pemben pyke faka,

qyn hijen lisat' e·pate,
esta ßt çrio-Muzaka
trimat' i k·pi ne spate!
Hapo ne vake qendruan,
po uprieu' e ngerhapne,
ntremqu' e ufrisesuan,
iken' e nuspe vpqyne.
U zento baka! ku vini?
ßipi Ali-pase bupé,
qendroni, stini, godini,
po ne sa begoste guri.
Ne Tyrk ne vpaq i ze ferre,
i ha: ake, o i gare!
sokete nanpe ßene,
e dote bjere ne dere.
Ha skoj ß'ejg ne te tjeret,
q'ßan' e ne ç' pane sga vone,
si nperhapte te-ngjeret,
qeri tjatrine s'e pase.
Bep' o mbret i Oqiperise!
armiko se ç' i kose,
jete dor'e Hereuçise,
te keqen' e nuj dese!
Kan ngeri e Muratit
qezeß nuljo po te vrare,
ka ne fußezet te M tit,
ede iku fuke qare.
Te pßqesur kiste sumo,
po s'isine sa te-vraret,
qe kasin rare ne gune,
isin siritare, si trarjt.
Gjuso plaçko tende, kuaj,
arme, e te tjera lane
Se soket stritur si duaj,
te pakete ne zi vane.
Kuajte, gembin xer ßembe,
neper fuset po gendine,
ede ne fre neper kembe
kidnin skelin' e hingkinin.
If'a dy usjo Oqipetare,

te gjithë hupa te-mbjerë,
ne luftat kishin mure,
ne fusnë ishin ndërë:
te plagosur kështre mbjes,
ne koke, ne krah, në dorë,
në kombe, ne bark, ne ijë
penkosen bujat'i gerë!
Se Tanusi me Uranë
plagosure pakë nxin,
Se Muzaka me Hamzanë
nga dy a tri plagë kisin.
Ma ajy trim' i vertetë
me zemrezitë zbejhjeti,
a zuri plagetë rrëzë,
te-nxmarit' i gezoftë!
Ata trimatë më pakë,
gjet' a ndaj mbjes i zunë
nga armiket te-pakë,
Skenderbegutë j'u prunë.
Mbreti ka: lëre shkojnë,
janë njaft kuta që mbetun,
pekundi nuk i ndalojnë,
lesojnë lëtë vetë.
Kuta nxine ngeshtun
e Mbretit bujë ja falë,
te gorebë nu gas shkuan,
dukë lënë kisë fjalë:
Vallë ergelë të jetë
ma katë zemrë të-mërë,
apo Zoti i-vertetë
i fall kaqë mes re?
Fjalë nu dridh' anëtarua.
Sitoj emrë Ogjuerija.
Mbreti nxine ngrezua,
që e ndërroj Heroshija.
Dëlli e-bukur' e ftoftë,
gj-larua' e qafë-gatë,
j'eqse, i ka Skender-beut:
të lumtë dora që shkatë.
Kur i ka të mopi pyetë,

dukr ikure perpjete,
qys mep ẽita te git yĵo,
asta e pustuan rete.
Erë te mukobit ẽe nata,
yjte duaĵ te-venitur,
t'i sihqe te nepte data
te vrarete, q'isin stritur!
Rena pernihi ret te-rpat
ẽukrj me vpap cikur skoate,
te gjhe ata te-njerës
me pake drit' i nbulojte.
Aq' i ndezëur gjë i-shuar,
aqa lopate, qe vvrau,
se iate bere së lume
fse' z-gere an' e mb'me!
Vëzkjen' z-mze e sihuia
q'is e lat' e sum' z-qete,
ẽe strigote i udhës,
s' i ngrij dot spirtrat vete!
Ca i kĵhain se skerepa,
e ca i spinin ne drite
t'i sihqe, t'epnine mepo!
kur ẽa ẽatera dite.
Oqipetarete i qane
me te-madc gaserime,
si i-vëlaj te-vdane
me jet e me pasterime.
Aka kupa, qe uvrau
per ndertit te Oqiperise,
per ndert te lirise rane
qrezit' e Herendise.
Me nxerret i nbelmu,
nuap' ẽa gjhe q' gone,
pa pasdaj hjen'e shuan
trimate baske me Mbreto.

VIII.

Kur erdi ne Krajé Mbreti
ne trinata Kastiżare,
isbe mbasure qyteti
ne vqeli e te pare,
i pata' arkar Skender-beut,
ati Zotit ta levduar,
epeteqesit i' Memedhut,
qe te par' e per t' urtar.
Me zemere plot gezime
duaj' jaste d' e pritne,
me arat' e me levdime
mbi qiejt' e-lart' e zgritne
Si shriti, te gji' i vane,
e pergezuane Mbrrne,
fjale te-mira i thane,
se po ńderoj Memedhne
Mbretterite e dheut,
qe e mustro Gqipetarit
armikne cd' e trembun,
te gji' i rrane barbaret;
pa me nxit qeres dergusu
me kanoqe e me karte,
Skender-beu' e pergezun,
Mbrene trim, bagen' e-harte.
M'nxet tjatżo Ali-pasa
ne Adrinopoj' ukłyz.

q'i vritz ago te-trasa,
i-varferi ç' ugeqye:
Murati desi t'a vriste,
t'a varte a t'a helmonte,
ago kokese ti priste,
se fjalene e' ja-degoste,
Gume te mall turp me prari
ta, e humpte Herreadija,
e me te-keq e perzuri,
pastaj i ta paresija:
Ali-posa leftoj mire,
eke uporzoq si bupe,
me trimeri, me desire,
po Ajy e' mandrete kupe,
Uhelmza foct Murati,
zu pohat' e po i-grise,
syt' i adritze si lugati,
e fenbete i kerviste,
luqi kender se flaka,
q'e kiste gjile-lavere,
ago nenc ja ndes gjaku,
se zemera per-qe lere?
N'radesj' e nih Skender-bene,
eke trendesj e trupelurj,
pa ngrihej e nierte done,
nuke muarte te qetohej!
E nih, q'i de-fitj me agate,
eke korzonte t'a vriste
bupi trim, nasekoi i gato,
papo ne gunc kelliste.
Si e nih kau Skender-bene,
e s' kie prishje gjile moue,
vuri te biro Kelmene,
se iku e i la freue.
Kur e pane Oqiperine,
se Mbreu' e saj Skender-bene,
qe e terpenoj Tyrqine,
ueterue i ka fuso,
mbretnrit' e perendinit
pas fjales, qe kiste bere,

pas epresse' e pas qëlimit,
që kis Evropa e-tare,
gjit' mahlofi'e upermbështe,
që t'i binine Tyrqise,
rëa per te-pare xgoße
gjithe Mbreń' e Ogiperise.
Hape-Evjenua vete,
Haireolaqua, Iani,
dy plaq te qete si qete,
q'i kis arnike Suitani,
ele bupi-trim, Hynjadi,
Filipi i Burgondise,
Vladisla, q'iste n' i-madi,
ustori e Venetise,
nga Flloriana Kardinali,
q'e kis gubëne si egnee,
kur ßepiste tunelej mali,
si bup' i-trae' e i-gatë,
ele te tjer' e te-tjere,
q'i kis arnike Tyrqija,
sbese tok kete lire,
e zu Varnes' ueterija,
Ie po prisnin Ogipetare,
sa ta vij Skender-be-Mbreti,
Vladisla iete i-pare
pe kryet t'ati pesneti.
Skender-beĭ pese-mbe-dete
n'je bupa Ogipetare
morr, mniee Ie vete,
ßoße pa mende me pare.
Mbret' i pde ndjesine
vu te-pare Dukagine
n'ueßerit te Ogiperise,
te-dyte vu Meßine.
Nekembes Urani mbeti,
te ruante Ogiperine,
sa te kthehej prapa Mbreti,
e te ndite qerezine.
Skender-beu me nxit dolli,
Ie pas soje ueterija,

BSH

qe cupe her'-e perzoki,
pa ubilye plaqezija.
Ne per Serbi dote skoatz,
e te dite pertej Mbreti,
pa andrj te kapetonte,
to rij tek iste penceti.
Ahere nbret' i Serbise
Brangoviçi Ge Serbija,
si Ge Bespot' i Vlahise,
Draskoki nga Vlahija
isin here me Tyrkinje,
nga to-tjerve' isin nare,
kisin zene niqesine,
e pandehne pse te-ndsure.
Usteri e Gqipterise,
e tere baske me Mbrraa
erd ne kufit to Serbise,
po Serbezita, s'i lene!
Kerkonine t'a ndalojne
usteriu' e Gqipterise,
pa s'i lluine to skogue,
per te ndihure Tyrqise.
Serbija sot me Tyrqine
eshte here qe u dashe,
s'e prishin dot niqesine,
po ekoni me tjater' ane!
Me keto fjal' i ndalonte
Gqipetareto Serbija,
Skender-beu nuke donte,
Ge zihej ng' armikerija,
e t'a priste niqesine
me fqinjet te Gqipterise,
e mieri ves djalezine,
qe iste giat' i Tyrqise
e su pusca me te-mire,
qe t'i nbus koken Serbise,
Ge vonA me mesire
Mbret' i-madh i Gqipterise.
Kur e pa, qe s'e dogonte
Besagroviçi i-palese,

ẽẽ kolo po i skoote,
e ne unẽ i mbrti xprese
bjeruni, da, Ogipetaro!
ne qef'e pogin vethrae,
vet'e penuane vape,
e kerkuva' zẽ' e gene.
Nẽaj goles kur i ndalojne
hariqte sppte, qys ngriẽen,
pa pastaj kur i lesojne,
si derẽen ne vpap e hẽen,
nata zẽe Ogipetare
j'u lesuane Serbise,
pa i muntue ne te-pare
armiket' e Ogipetse.
Hosa pune Skenderbe-bene,
Serbasit' armet' i hane,
ikun'e nxape dhne,
e rendine skret e late.
Okaj neper nest te-Serbise,
varrose j'zaferua
usteri e Ogiperise,
ke ne t' apitur po-ẽua.
Ha kalorsa po nxitonte,
e vinte nga Varn' e-skrete,
kal' i- gor' i tij qelqonte,
ẽe ngzẽj ne vpap perpjete!
Kakaresi i-mahnitur,
si shqa kur humbet t'emen,
vinte ẽuke perretitur,
e trbẽo gerhapte gjuha!
Kur ẽfut ner Ogipetare,
e pẽlnane pamti,
si' e mbyti ne te-qare,
pastaj u da: ku 'ste Mbrti?
pa da: ngrie ushtrija
ẽe ata gjeros, qe mbene
uhagne si bagetija,
e gjẽe nxape dhe!
Hat arẽur Murati vrto
ne mijera veletare,

sí nizeri s si nblete,
s' kis lese qeri pa nape!
Tyrgito ieia ne q' ane!
zjevina sí miserija!
ne q'an' usetaret t'ane,
penrt posi bagetija!
Ila kar undes luft' e-skrete,
eft rrfta' e ujerzjese.
vinte gaku sí pikete,
eoka sokoe ne s'e gene!
ullege, uvran, uprese
sune nijo natetare,
nhyti gaku pike ftue,
bupate rape be-vrare!
Ilrj kardinali fytyre,
fte ze e pike kis nape,
pa kis nrfur' e kis hyra
i-panli ni' netetare!
e Vlladisleve i flote:
pa eiko ç' lefteu Hyujali,
e ti husp kobene kote,
qe je nga gibe n'i mali?
Vladisalen'e ndes kjo fjale,
papo ne s'dne te mutuvle,
ugerye pasi fjale,
ubok e s' doj te qendronte!
armiket e prftuan,
e vrau' e-kobes' i prese,
s'fe fort sum' operuan,
paku i tij nseri kene!
Il'urag i-zi e i date
kokene e prer' e nseri,
e vu ne q'oste be-gate,
fte perpara nse e nxeri!
dipi me qe ze te hoaj,
pa sihni! e te-palsee!
kokene e mbretit t'uaj,
e zeza po dol' u prese!
Me te-gare netetaret
kokes'e mbretit te-prere,

me s'i degjun të-paret,
qorbagne nxr që here;
Mos sprisnu asterja,
se posa ñu i-pari,
ikine si bagtija,
s' mbetete kemb' ustetari!
Kesta ustetarvet t'ane,
qe mahluan e lefnan,
te-sunete po xerane,
ðe ata, qe mbrenc, skuan.
Murati zogrit e iku,
me te pukòte, q'i mbene,
nga vürkja e nga prziku,
me zi e spetoj vethene.
Kesta ña me mallogjine,
ðe nr sonc pererthen,
se kis sanc kllorine,
q' nrrasoc giñ' añi trima!
Ña kur degoj Skender-bec
giñe keto, q' isin here,
me suke e nxitur ðen,
añe qiell i-ftoft
Ogipetarebe n'ilyren,
papo i rune Serbise,
e prisne fare t'e gryen,
te dasuren' e Tyrqise.
Moisia, sipzino,
Brangoviçis' e paliçkar,
s' e le gji, per Herendine,
ña n'e atonça dot nor dnar!
Se ajy za e ka fejne,
q'e, pfaloj pasene tene,
me gak dulesh t'a lajne.
Strbasit kotu, qe here;
Se t' ia nöokur Skender-bes
se ato lafte te akrute,
Tyrqit' i kis give ðen,
kisin hunhure per jete.
Hesa ðe kan Moisia,
zjape j'a rune Serbise,

BSH

Ben Ikrangorigu'e piu,
upsch ne most te Vlahise.
Ilyrjaße e kiste zone
Drakuli eß'e ndaloste,
levenda ne kurk e kis vene,
e nuke doj t'a lesonte,
Mbreti fjale I dergojti:
Mo pret s lesou Ilyrjade?
ja do-nos-do e lesojti,
se i vij ezeza paße.
I kirchesiu Tyrqiso,
Serbija eße Vlahija,
ja bot' armik Gqipetise
nga nakari, nga zilja.
Murati perseri frmo
e zbrrterisë kis tonje,
ße e kis nxjero Muhamo,
q' e pat vene mbret mo pare.
Nisi e dergoj Ajßise
te Skender-be kurdetari,
doj te zieße migesine,
se trembej nga Gqipetari.
I skrmaste sumo fjale
Mbretit trim ja Gqipetise:
ke kam vella, te kam djale,
muk'i ndahem miqesise,
le sume fjale te-fjera,
posi zëß me te hire,
q'i dote si e sjell hera,
me te-keq e mi te-mire.
Skender-be zonere-deti,
j'egergji ßrijrese plake
me qe nesyre pej mbrrti,
me fjale t'urt' e te-gake.
Iher qerzat te Tyrqiso
i ßa: po qendroj Tyrqija
kurk e jaste Gqipetise,
ee'e-bere miqesija.
Sulltani zemerua,
ßa: e kam pëur si djale,

e sot te me dote nua
Skenderbeu kato fjale!
Zuri prag' armiksrine,
doj t'i derrëj Gqiperise,
mbledh gjithë qerizine,
po kur mbrrti i Serbise
i skruan se Ungarine
Hyajdi me kenk'e ngriti,
se qejti dote te vine,
po behu gati e priti.
Sulltani duke dreqitur
po thote: te bejme paqe.
Firuz pasë dukë ngrënur
i thë: pse mejtohes kaqe?
Me fjalte mije te-ngrënë,
i uke me sum' as me pake,
te nisem e qe të hedhur,
Gqiperine t'a beq fjalë?
Firuzi trim i-vërtetë
j'u kenë Gqiperise
me kalorës mije dete,
erdhi afrue Olirise.
Firuz' i-fortë po vinte,
e po fshej te pezëku,
Skenderbeu mir'e dinte,
ku dote skonte armike,
pa me katrë mije trima
ulërinë me vsaj bupë,
erdhi pasi vetëtima,
të vërdet' e-ngrenë'i turi.
Armiket kishin hyre
tuk skou Okumbini me vale,
cë del perpara me Xyre,
e kishin mapo malë.
Vendi is i-prapë sunë,
qe grem e pjaje si apotë,
sipre shkoup e perpoe lume,
mije skonte ndë' e-gjatë.
Atje rine qertsirat,
nqoer pyjet vin' e vrenë,

hrëlinë zilet skretirat,
e ai je shembejet fleta,
futet sepse dasma drejt
gakalli, ujku, apiu,
kapepalleja e ôreri,
skilnja, «parti-gypsia
gel i-eger' ulerime
kus âs but gibe rater,
mali axjer qe eectime,
uletarit i xp daten.
Keta kieta hyr' armiku,
si vargmar kalorija,
qe frik' e-nadr i pika,
u'a ênqoj flirrenlja.
Elqipetaret'i prêsim,
to katr' anete i gnue,
âs kase pak'ë ê'man,
pa ne nest të gil'i vane.
Regat jtina to-vertete
nga gerzet' s' nga s'rrahenja
nga pyjete gibe flete,
nga gigat'e nga perqete
dukâe âs ntregues,
pa mallkat Sot i pane,
utrazime e utarpana,
Elqipetaret u'a âase.
Ca nga Tymthe lefiuar,
ne xene te dar' avrane,
se-tjerat' ndrikonan,
nxaqi' armet' e i âase.
Fleta ne pake eoke
me hrenge te madh ilu,
vane duarte me keke,
gjetuane nga peziku.
Iuni ukuq an'ë ubare,
âs erë e ube kaudo,
armiket gil' avrane,
trupate ndem te kreta.
Si qe gy te ejentuar
galate siper' o rane,

Se me qepë te-mbëcknar
krahror' e korbau' u çaso!
Ila kur rrë s-arza mate,
Bolgra, ajqer' e te-tjere
i qqyen me logj' e-injere!
Burat's trimat' e-njere?
Qqitetaret dot'i vritsën
asa, qo kpëinë zeza,
donin vetam të mos ngjesin
ata, q'aruet kisën ënse,
se Tyrqitu kur i zinin
ustëtaret, qe lefonin,
të-gjëe me nuk'i linin,
po me tmer i copëtonin.
Mbreti u ka: mos i vrisni,
se sperudheni rethene,
krim e mos i prekni,
besojini je to vrau,
se ajy, qo esht bupe,
s'e vrit pas, qe ka zene,
me të-falurine zupe,
s' mrrp se spirtin' se gene.
Keeta ka Mbret i-vertete,
pa Qqipetarc'i lane,
jetë trimerija vete.
trimerija m'e mb'ane.
Kan ber Skender-bi trimi,
Murati kur e degoji,
e zu mbas zemerimi,
tjater' meteri dergoji.
Egersir' o egersire!
gjer s'ke le lakuriq s-arreke?
Ba gabova ti ke gine!
dece prqç vake per jete?
Nisi Murat' i-pabese
Mustafane il'e dergoji,
me mijo qe-ert e pese
ai Qqiperit e luftoji.
Uzerija muri pegë,
me kujdese mbas vinte,

POST

zëlli ner' male ne Strugë
vari 'zemërë' e po pinte.
Ua kalicës apersëlanë,
bënë plaçk' e vran' e grenë,
popa' r' dogë' e ge me s' lanë,
peshkpinë gjithë ç' penë.
Ulaïs Skender-beu vetë,
e beri astënë ditë,
me njëe ëlatë e rrëfë,
sikë me Mokrë si dritë,
jetënë vesur me hëzur,
pa armët' e tyrr ndrjain,
me lufte ieis 'ze-pjesur,
ogopo! per vdekje shtinin!
Skender-beu ika ca fjalë,
çë gerite e gjithanë,
plakur e bënëne djalë,
e shpirtin's harrësonë.
Kuaglo po ekzekëtonin,
e 'ken' e pihuin me kembë,
me s' qenëronin dhe e s' pluin
penëlla e kuqin me dembë.
Ushtrit' uaferrnë,
një e perkrenj uzbloë,
rrëz Ishtou' e tërnë,
pak' me' e shpirt hodë.
Oqipetarë! a ësë Mbretë,
poeto mëtue' e shpetue!
papo k' r uçkuë peretë,
e tanë te-tokë jetue!
Xvrëne epatet Oqipetaret,
me s' mrjkuan po me jetë,
shoke perabë barbaret,
popo! bupat' e vertete!
Ujku me vertik kur bije,
qve perkapet bagetija
natu nserkop si bije,
pa aliye neterija!
Oliij me epate Skender-beu,
keker, krahurë, kemb' e dore

prrra, qpra, rße ßra,
rane te-vrar' e te gore!
Kestu i prra' e i grioe,
ße i kop? e i vrane,
i perhapa' e i peqsine,
ßßet' e derrase' a ßane!
Mustafaj pechtazi ike
me ca soke, qe i zakese,
qe spate vezem e palku,
me nxit sunse moçi ßene.
Tyrçito goste-ßrte
mijo te-vdrkure lane,
Oqipetare stet' a tete
ße trifet' a dyzet rase,
Murati zake hapaster,
po s' ja sß djallozi moti,
i ßa brezge same Zoti:
Me q'ane kis Karaosmet
m'anet tjatere Hynjßte,
Vizanaqte, Veuetjanet,
qe donte t'i haj me pßte,
Her te gji' i ndihte fatß,
e s' mundej xhera kupe,
vrq' at' i trembej Muratit,
Skender-beak trim e kupe!
Trimerin' e ati Zoti
me te-mrrie mallkim
e pefen ße mot Sqipeti,
qe axhep ze e vetetim.

IX.

N'ato kohë Venetjanet
giðe den' ç'kisin zemr,
e te dritë të gjit' anet
ne dor' i ldhënë vetë,
pa ðë nga të Gjiperisë
ca qytete t' anës' s' dritë
ishin të Venetisë
ðe ne ditët të Mbretit.
Seke Zaharit kish ndekur,
q'ka qe prinë i Gjiperisë,
e Dogjini kishte mbetur
pa zot e ne mest të ziut.
q'ka gjetë me zemr hijë
Se me qe ne Miredite
Sonte kupe nuke bije
bukuri e tij me ngjite.
Aq' i-bukur ia Dogjini,
pa kish desire ta zinte
po Se Leke Dukagjini,
q'e kish fjalë; s'doj ta linte;
Se mon' e Seke-Zaharit
zu ndën' e mperisë,
s' dro t'ja linte Gjipotarit,
po ja fali Venetisë!
Ha Mbreti ën: Venetija
s' hyn ne mest të Gjiperisë,

se s' nhet skrete Qipërija,
qe t' i mbesë Venetias.
Venetija e kerkonte,
sho armik ne qe here,
Skender-beu auke donte,
puna iete e-perzjene.
Kau sho ngalje qe plake
e pergyqur t'e-nxhitur,!
nderi qe te nade flake
ne dheret te drebitur!
Me Tyrqin' e ne Serbise
e kis prisur Skender-beu,
e' doj t'a prie ne Venetine,
papo puna s'i pelqeu.
Ilo do-nos-do cata prushte,
se va kambe Venetija,
puna przik te-mall grisete,
kis dem sume Qipërija.
Mbreti mbledh parreshe,
se çelen' e trimerise,
q' i vëllon-oin Qipërise,
per punet te Venetës,
Ilo prehtazi vrik' e zune
Venetjanete Dejine,
ushtarë sume vune
brenda ne qytet te pine.
Këte mija ne-nhe-dhete
dergune luftetare
e Dunë-Huriqi veto
iete gerabë gjë' i-gare.
N'anë te Drinit qendrejti
ushtri e Ve mise,
fuesë gjë' e mbulojti
armata i Qipërise!
Kis Baljone, Dalmate,
gjithe hupa luftetare,
te uhedhq, te-trea, te-gato,
kombe eun' e sqipe fare.
Skender-bu hap i vertete,
se trimate Qipetare,

nije plot katre mbë-ftës
nesapo ndeu' e-mbare:
pesë nijë me Hanxane
e peßuarë Dejtse,
ßë nesta nijë vane,
e kaporxyone Drine,
state nij' is kalorija,
te-ßzkuer' isin te-tere,
e dy nijë Kembesija,
gusë gyäi isin here.
Moisiu is me q'ano
me esme te-cire soke,
te giße bupa Dibrane,
trimi per vbrkj e per koke,
m'anet tjatere Tanusi
me dy nije Infotare
ells Muzako-Barßesi.
e esme bupa te-pare,
so nesk iste vetë Mbreti,
Skender-Beqa trim e bupe,
pas seje giße penoti,
qe s' iste asnjëare kupe:
Drkagini me Krane
me gake soke te-tjere
jeën bojare me q'ane,
e mbë'kuno perejtë,
Moisiu unuj Dukatet
me ata bupa Dibrane,
ër gëo Gjeld' e Hurvatet,
te doli me tjatrë ani
Ilia esi ells Tanusi:
duke xvenur jatagane
kalit i ra e j'a sibesi,
ës ndë mer Ilijane;
ata me nete i pritne,
Gqipetaret spatat çkule,
ëße i prun' e i stritne,
pa i bene fare trule.
Mes' i mbeti s' armiku
e pa qe anet ndyrë,

Ãs mbet nê mest tê pecîkat,
papo ndî'e ngenjoren,
ulorîs ni Skender-beze
si gjalt me sokîzime,
çuke ateze drejt i vete,
mbretti posi vetetime,
uhêû perubi t'a ne spate,
te dur'e-ezza i prru,
me ç'ôe here gjat'a state.
i pritte te-vdekur Ães.
Ekî'e rane Gqipetaret,
nga vendi qe pato'i çkule,
pa i bene Syli barbaret,
fjamure ne nest e ngale.
Ho Dãnatete unhiolle,
qe kishu map' apetime,
mi Gqipetaret shtolle,
êshte nikôi te fmjime;
prue perpara Urane,
dît Lako-Dukagjine,
qe i prîta'e i perufanê,
e Ãane prap' spatine.
Ade ôitê Gqipetaret
te-pîî' armikut i eman,
vetem pako nga te-paret
zîe Hurîqi spetem.
Jsin Ãe ca Gqipetare
me armikete perzjarë,
pamzane si te-mpre,
popo! ç'here! o te-rjere!
nga gîî' ata trofetore
të konsiit, te Mesellat,
i kisin rene ne ôure
dy te-pare Skender-beut,
Andreu me Batkalmoj,
q'ideo here me harbaret,
e golitne Gqipetaret!
Dukagjini des t'i vriste
dît hacke me Urane,
te hiq spatën'e t'i priste

Andrean ße Bolkallaue,
pa ungrit ne vpaj ner soke,
ße udrrti tyk ia Andrew,
po ati doren ni koke.
I vu vete Skender-beu,
ße e e sikuj I'rroe,
i ßa : ße ti, o bupe!
nuri, nus e xgn Bolkallaue,
se koto s'i beuen kupe,
ne s' i keni vnare burburat,
q' i kenj vesc ne dorv,
e te vrasem Oqipetarat,
te grisine dy te-gore!
unbleti i-tero penxti,
i nikoxit si armike
atyre po u ßen Mbret :
Ilerrnßije s' jatte frike?
Ber' i-fik e i-ja beve
kus trasetoa Moreßene,
e kombine, pa s' ka egrep,
se ate pak nek'e ßine.
Qys undeßte ju te-mape,
jubet' armik koxbit t'uaj,
tyk jate Oqipetare,
perse ubete te kuaj?
Kreru u ßa Skender-beu,
Mbret i-madh! o jete-gate!
ßa Bolkaßaj e Andreu,
beuan te-suaße mrkate!
nieve nie s' duket te pejua
me gile keto te-mete,
koubtine t'a trasetojme!
me nuke jemi per jete!
Mbreti u ßa ße ca ßalo,
ate esin' armatosure,
pasdaj ßaj e ra fale,
se te gonet' agrepsen,
pa te-vertetua' e gohse.
ag' ajo, qe beno ne pare,
me gile zemr'upredhane,

Ke shenë Qipetarë.
Ushtyr ne Dajta Mbretë,
ndë gjithë ushtrija,
po ke s'ia dënë qetë,
jetë brenda qerezija.
Ilaresija e te-tjerë
dano: tanë ne q' nenojmë,
t'i hiqemi ne pe herë,
ta mapim vdë te shojnë.
Mbretë u ka s'ënë mbarë,
që ta mapim e te shojnë,
se ka brenda Qipetarë,
s' ne ka evda t'i leftojnë,
ata dot' i map' urija,
ndë dot' epënë vdë,
pse te vritet qerecija
pa nevoje te-vertetë.
Kau ka Mbretë, pa e lanë
pa qofëtorë Dajinë,
e pranë, po s'i rrnë,
kurrgjahë qerezinë.
Mbretë' e Romjesë, Stafatë,
per te ndihur Venetisë
e prunë ca Venetjanë
ndë jashtë Qiperisë.
Ilo Skender-beu s' nenojti,
Marisone ne Hanzanë
i nisi ke i derpjeti
ne trimë perndi Sirianë.
Me d'kpitur Qipetarët,
ndërt' i Romjesë ullyr,
ndë iku ne te-parët
pa kenë' e pa qyrdyr;
Marinoja ne Hanzanë,
ne bupet- Qipetarë
pilë Romjes' ne' e mb' anë
i vune flaken' e zjarpë.
Ilasdaj Marinua I.eono
zuri kundrejt Venetisë,
t'u epte nira peteanë.

n'i ẽmbẽnia Ogiperise.
Kur e nori vra Sofiani,
qe leflon me Venetise,
jnieuma ße Sfẽfani,
ßa: o hazgra Ogiperine!
Nisi prape Mustafene
me mije pes'-mbe-ßete,
ße ne Ogiperi ũhune
luftonete si mbrẽte.
Ila Skender-beu Urane
dergoj me lelen te-tjere,
ta ndalesqe Mustafene,
po ne luftẽ te nes bjerej
po i ßa: te zini male,
e t'i boni ta nxenjne,
me rrap ne dergoi ßale,
po te zeu' e jo leftojne.
Tyrqito e kqetesun
Ogiperin, q'ta kpake,
ßa me nake menuar,
po nderße fi e ßoie,
e mungo me penuße,
si s'e pasu atje Mertus,
u-nxenie drejt per ne Kruje,
te xenu kryc-qytetnue.
Ilo zoti Skender-beu,
esil no fuqet, tek ekon Drinit,
ndien' armiku ja preu,
duke ardur nga Dajani
La Hamzan' atje te-pare,
q'e kis pelnar qytetne,
ta ße sunon luftetare,
se ca uniene me Mertene.
Venetjanet' e nosura,
q'esil usteri e Tyrqia
ßa se nuke menuan,
jolenuna Ogiperine.
Marineja leftoj mire,
pa s'e mungo dot Lesnie,
armikate giß' nvdhe,

zot' i mall u ăa pbeene.
Ilo te-tjerë ne tjatr' ano
hyn' e zuna Ogjqerine,
puei karkaleci rane,
ëlz lane vetes hine!
Mbesti is ua' zeet te Drinit,
Lefoute ne Mustafare,
Vemtjanete Dejinit
puderë e gëtue Hamzine.
Hamzaj e ndau ustërine,
qe-ane juste lefonte,
zëe tjatera Dajne
e prëont' e s'e losonte.
Me gasto uij' iete Mbesti,
katre nij' is kalerija
kundrejt gië' uë peseti;
qe kis dorgnar Tyrqija.
Lufta pës iete ngrohur,
sigetate vrtetinin,
de spodate isin nxehur,
gak kerkonine te pieiu!
Idrkj' e-ekreto potnë riatë,
e zez' ël e nemosar
ne mest te luftes leçiate,
trimat' jein aspernar.
Trim' i Tyrqet Kara-kusi,
q'is qe l-pu' i Tyrqise,
kalit ira e'ja ndrisi,
doli para ustërise,
ër ëipi: o Ogjqetare,
a ka ne asteri tuaj
qe bapo trim e te-pare
te lefoqe ne te-huaj?
keto gjlat trimerija,
lete dale, pa le nako,
qe uga gjke paresija,
vrthes' e tija ta qobe!
kecta ëipi Kara-kusi,
pa ungrihe Ogjqetaret,
me qe gas te-mall Tanasi

unis te dil ne te pare.
Ne nest te gilo penetit
Manxosi posi fajkua
erd, jusferua uberzit,
I ša: šalua lrjen nua.
Mreti qesi el'e nbajti,
s i ša, piti. Tanusit,
Manxosi si fuka vajti,
še ndeq kuadrejt kjeva-kusit,
I ša: Me ngau, or gegr-es,
pa mbupr keeta si grute,
apo pauleh qe te kleshes,
sdit t'a kes gje bedate?
Ha kesaj i ši Manxok:
Me ç' armë doca kshojme?
ajy šjalo nuk-i desi,
i ša, s'dubet të merojme,
edr qe nat'i vervitit
me penšim te madh kraiku,
Ky me mburoqet e priti,
meta spetuj e-ga pezibaq;
pa qe siget' i ver.itit
me to made fmerime,
ne syt me-djalt'e goditi
j'a korr tej per-tej vrime;
posi putrja sigeta
e mori ne syt te-nderen,
per-je-here j'onsi jeta,
re nga koli. kadroj teren.
Qya erdi e mesperna,
edr riori me nxit male,
iken e negurna
aq' sig i-skreto kale!
e la te-vdekur te-.etne,
n'anet- te lamit apiti,
kyri hrenda, beri netne,
deli tej še hingekiti.
Kur unerqua nga luaj,
holli syt'e noei zaše,
še skrofeziti vpep-sumi,

po nuš'e nxjete dot' nashe!
ne Adrinopój' apitti.
duke ikur dit'e nate,
i ra dorës'e i agriti,
ell'e zunë vajzë grabe
Mamosi si zok i-lehtë
zbriti, e kokën j'a preu;
ne spatë sunë te-prehtë,
pa e agriti il'e-pelës;
armët' e lara j'a nxori,
e ia te-zinë te-adhere,
kokënë ne dor' e mori,
paskëtyr bap' i-nëjtere.
Tyrqit sanxherasa
me trimori emën' shkelë,
e me zemërim ndritnë.
O jipatavet' uporsëlidë,
pa ndërrë e i përpinë,
i vranë, i lëpi' i preu,
i copëtuan, i grisë,
i perhapë' e ftanë Zotë.
Mojsi! o t'u ta nxë pakë
me sa trimëri bëllorë!
nuke ke mundë te-pakë,
u de dorën' e i mort.
Mustafaj ha kështu here,
pe grazt flurëq dot'i ngjet!
ell'i trimi, q'i'a zeve
zdoisinë, doj s'a pëlqet!
ndë bjerë vetës bëja
po zihete vrotinë?
mbulurt ne dorë pushkë?
mundrue bupatë trimë?
Kur desnohej vetë Mierdi
me kordhet te-larë xveshur,
e hiñej si vale ëcili
kal' i-mirë, i-bardë i qëndrue!
as që ne nxori te-prenxtit,
nuke mundë të qëndrojtë,
e kush i dil kundrejt Mirditë?

s'kish hupe, qe to kuvonte.
Cheç o stavo te-vraçot,
gaku pështe si pekete,
usaan gjithë barbaçot,
fusa erdh ube konte,!
Mreti trim ne luftetare
aqo ase zenerim s'into,
sa gaku nga korfë e laro
gjithçje si lume vinte!
Nu ssano! poku jini?
Keta, qe qen'aqe puke!
Ha Mustafaj, as a bini,
edhe uderk posi flako.
Sy e faqe me s'na mbeti,
me ç'e duane vethen,
ha, pa junis pas pemtë,
nderde mbi Skender-bane.
Skender-beu i ra kalit,
dhe ssuo' nasjerna.
ube si dragoj i mallit,
vetem mbi gjë' uleuza.
Kuli q' e qik Skender-beu,
uvervit posi Hasdriti,
e mori nor ilirbe frene,
arrikeno i mahniti
Mustafa-pasen ukye,
he gjë' atje, qe kie prane,
pemtë i-tor' aqyre,
vonjino so ris e lane.
Ille Tanusi me Urane,
e te tjere Qipetare
n'anet tjater' u'a fiato
me pombim e me te-mare
Mustafaj erdh ube dyke,
e pa pisk, e s' ilij ç' to beate,
mbeti kaluar si shtiko
udo per t'ikure s'goate!
Te sanoste luftetare
uvrane ne lufi e rane,
Mustafaj me ca te-pare

nxuap' xmet' e i ftuo.
Mustafa trimi nz pâlo
s'e nuntî dot Skender-beue,
po nzn vete i-gôr,
te-tjerat muape ftune.
Armike piot nije ârte
x'ate dite iskin vrarn,
e vetem tre qint e nte
kisin rem Gqipetarr.
Ugloše ne nate nime,
se bagat iste kegutur,
me nxerxt ne te-ngâire,
fjala erdi posi fatur,
ehe fa: qe Vzezij net
e mbuinan Gqiperine,
uhapne ne te kate'anet.
Se nderlo ai Dejine,
Ha Mreti dergoj tri nuje,
te zene Muqolleine,
e ne qafe qe te vije.
t'a xiakejn'atje Tyrqine.
Ubesnan si pehres,
dy nij'ate kalorijs,
ne pi' i-gare Mussai,
qe nuj' jete kenbesija,
Me te-tjerat Skender-beu
ne Dejie' erdi e xbriti,
armikn' e-zeza e zeru,
posa dreqoj, se apiti.
Vrasejan' o Vzezjane!
pritni Take-Dukagjine,
Muzakene Ze Urzne,
Te'vsene e Moisine!
C' tasi e skirta spreso,
as-kuj i nalâte Tyrqine,
ja patto nz te pabese.
Mretit trim e Gqiperise.
Vzezjanete s' qendrasa,
po iken'e uperkapse,
ubrikeenan'e skrau,

sicilido mori vgagne,
dequaae Skender-bene,
qe qo vij i-asperear,
s'dene dot, nsaqe dene
ne zxit e te-frikenar.
Ogipetaret pas n rase,
ße te-aurret'i apitne,
e te-gaße ne s'i lane,
ne teret per jet i strinat!
Me g.ße soket' Urani
e kis bere bese-bese,
as koube prj Venetjani
ne Ogiperi te nse n'bese.
Ke vene re kontare,
q'i hya hadlit si dake,
all'e kop fet-e-fet bere
pa e kel gille vanduke?
Asta ndr Ogipetaret
Venetjanete i stane,
i kope g'de barbaret,
perahi keret stav'i rune.
Ne Dagin ata q'unbysic,
dalin ne paq' e ne fjale,
sulne bere ei dyte,
ßase armet'e ndale;
i persendse e ekuan,
ße shoke qeterj dene,
ne Venezi i levdnan
Ogipetaret e te Morene.
Basilaj qyteta' e Dajinit
mberti hup kerße-are
j'a fali gele-Mardinit
q'e kis far' e fis Zahare;
pa e beri ße Mardino
Mbeti mik ede vehane
ne prene Lake-Dukagine,
te-dasce'e te-pandune.
Ustori e Ogiperian
mori plaçke nga Tyrqija,
se ustari e Tyrqise

kis nanje nga Gqiperija,
i beri penet si desi,
e si qene per te bere,
pastaj ukllye Maanesi,
se luftetarot te-tere.
E mblogi giß' vaterine,
q' is mbare me te-giß' anet,
e kis mendure Tyrqine
ße Bosqen'e Vreshjanet,
pa me ardt t'ati penuti
te bujaret Gqipetare
tagrit me gas te-mall Mbreti
Skender-begu korße lare,
e ßa: Djemt'e Gqiperise!
Memßtine e ndervat,
me mbikmort te ßbrendise
nga armiket'e egzetat.
Ajy q' este trim e bage,
e lefton per Memßtine,
nuke vdes, nuke vdes kupe,
per jet' e ndreron vetbime
Ata vetezerit t'ane,
q'ujvrane per Gqiperine,
eane te pa-vdehur lane,
giße bota det' i dine.
Ndaj nrje este i gaße
gjkeqe ajy me jete,
qe lefton si trim me gaße
egzeton nder e bije vete.
I jam fale trimerise,
qe me egzetoj Gqiperine,
i jam fale Derendise,
qe ma ße nder e frqine.
Me ato armete t'vaj
Memßtin dote mbahet,
kupe me dore te-hnaj
nuke bij'e nuke nßahet.
Kesta u ße Skender-beu
Gqipetaret ßipe, paße
Mbreti, komßi, memßtar!

Kspe nos zvarferofse!
Hasdaj ungrit zsterija
ze zune te-mdc haje,
Kalori e Sculbesija
zo gas te-nad zdl ne Kruje.
Hrune Mustafa-pasane,
e Tyrq te-djero, q'i zune,
dhe zuno Vrnetjane,
vegas zer stepi i vune.
Mbret'i ndante me te-ndre,
de te lir' e ne defrime,
ne te ngren'a ne te pore,
ne nosir' e pa mendime
Harosi e Vrnetise
i dergoj kanisqe zune
Mbretit t'nad te Gqiperise,
e qe fort te mdhe zune,
i kerkoj retera dritse,
nezer Gqiperi te-kete,
qo te hapo tregetise,
e te jete nik per jete,
e lufta, q'abe ne pare,
pas k.etaj kete hapoket,
te jene si ti e sero,
gjdo puna te ndarohet.
Mbreti'i ndi ata i priti
si mik, e nen'i nderoji,
e da kasole, i gostiti,
e te-zgoet'i loshti.
Harosi e Vrnetise
pasandaj ne te-rrefte
g'zin nike Gqiperise,
de Skender-beut per jete.
Kanisqet, q'erdhe ne hape
Mbret' i-nde hap' i-rrefte
gjd'i ndau ne sabetare,
e gesnej s'ahagji rete.
dhe fqinet e-gabese.
Sethija, Hasa, Vlahija
j'ulete'e kerkoi ndjese.

ſkan ra va marrezija!
Nesoj' aher'e mesgji,
pa nisi ſheſą ar hapa.
Sulltan-Murati dergoji,
qe s'e kis here ne pare.
Ila dergoj Ahmet-pasane,
qe me ashtene kieste qese
mik, e kerkoj Mustafane,
ſa te-tjerat, q'iſën zone.
Mreti i beri gostine,
e priti si te-vlaznet,
ſa laske hrager'e pine,
grisi ate Mustafane,
ſa Tanuan'e Meisine,
Murakene e Uzune,
Manzane e Dukagjine,
e te-tjeret'ane vll'aze.
Tyrqite zagrin'e skuza,
ne Adrianopoje vane,
te porsi sun'ugezuar.
kemi ſhti-e se-ris kane.
I'fterigte i ndau Mureti,
i nesepe luftetaret,
pa gjes' as qe nuke mbeti
nga vegeli e te-pa et.
Ilopo! Ila sikqe Sultane!
ſate here si i-napi,
na pyetur Mustafane,
te-varferine e vaji!
Ogigetarete ſiman
luftera, anesia, ndero,
pa f'ri sune ugezuan,
te-gille hupat' e-vlere;
apetuare Memleze,
i ſkane nder Gqiperie,
larusaan vetehere
para gille qrrezue.
Me gille beteu lofuaa,
i nnatn'ormikat te-tere,
i prene, i vra' i sun,

BOSH

puar, qe ne s' esto here!
Ata trimate, q' uvrane,
per spetiat te Qiqerise,
nemat' e tyre s' i qano,
vane zote Ilerenise.
Me giî' ate trimerize,
me gjilo keta te-ubare,
e me kape mirosize,
me ata bij Qiqerare
Skender-bun ngrena,
fe e-ket' i pergezjti,
go s' umbup e s' ulerdha,
rrfene e' e vendesejti.
Me zemre eume te-qete
lil duarte ne krahrinar,
pa dote: Zot i-vertetë!
emri yt qofë' i-bevdnar!
Ook s' ka zgjue mirosite,
ele nuke doze kete,
se si Skender-bes kupe
s' ka zëlur' e s' rjoa ne jete.
Dile q' jave mirosite,
e te-bere trimerine,
arteshi' e ëiturite;
bukuria' e qenetme.
duke ushtruem ne dore,
gjilo tok i-kie perzjere,
i kie trenie si dubore,
pa kie bere kete here,
trimn' e mire, Skender-bene
Zot i-madh e i vertete,
qe e ndreqi Menefeme
ne mos jete ajy vete.

X.

N'Adrianopoje Murati
ne te bir' e ne të tjere
brenge tu krenduar pati,
Ato trazim ner Evrope.
Ilazdaj uhoi u'ñi te-tjere,
andrj, kotrj i perlau,
papo kunqu'atu te mjere
si lupuskat, q'i ha kuqi
Meri nalto i qendroute,
aq' la i forte Murati,
to pllie i dobetuate,
i ndihte djalì të ati.
Vetem ne qi toke mentie,
Skender-be trim-Qipetare,
pa çanta ße koken tuatie,
ne zemr' e kie mahare.
Ila prieure Qipperine,
q' ßa no kuit e ne bjine,
nuk' e ateate dot Tyrqine,
e kie ne eyt si deßine.
Ila e nbloßi parreine,
bene ßalo gat' e gere,
si t'a prisne Qipperine,
eße ne te mos t'a here.
S'ka te mbare, ßa, Tyrqija,
sa eate gai Skender-bea,

do prisare Oqiperija,
gjëeve kje u pasqya.
Dy qint mijë luftetare!
ye qint mij' is Kalorija!
gjëje t' ojer' e barbare,
umbješ' e sbe gatija!
Mi gjë'atu ustotare,
q'isin sinzeri e mbirte,
ni te pende m' i-pare
is Sulltan-Murati vrte.
Ha Sr Qeali kete here,
per to suur qevaçine,
top e ogjic kisht osjegu,
te vris qerin qerine!
Me zrar't ne ustetare,
me kamiza e me kvaj,
me sunse hupa te-pare,
me te-tji' e me te-huaj,
me te-maže zemshime
saze i-siere pemeti,
me ze e me ostkime,
doši me nxit nga q'iteti.
Ha Skender-bes i mbledli,
zdi e-tere Oqiperija,
paresija me vpap zoti,
še pas gjole vepelja.
Fortesen' e Sfetigratit,
qe prapa Ibikavet ngre,
ja ha sipere Herkuit,
q'is esme trimce e sot e' kiete.
Skender-bes doši vete,
e zoši gen Oqperine
me kalores dy-mbe-dete.
e fortesoj qerezine.
Hrap' akbye o' ostercse,
de perhapi trimcrise,
ha gas ede bes' e sprese.
gnoj pše qerezine.
Fjal' e zij ede gope
must t'a ngahte me te-pare!

Se t'a bente tehn e bupe,
jo trinalo, Oqipetaret!
Fortesat' i forkosjti,
pa perndan paresine,
seper venin i dergjti,
e pas mbajti Moisite.
Isia te-zecke to paret,
bupa gil' e sunuc trima,
e te-tere Oq petarot
isin poi retetima!
Harasi e Oqiporise.
sate here zjar e flake,
s'i trembsohna Tynqise,
mbsuose sein me puke.
ge lefronte me ne mije,
dhe nuke trembetj kepe,
armikate s' doj I'i dije,
ister kordetar e bage.
Me trim sai pjdn te pare
iete Uran-bukurosi,
Te Tesali korbe-lare,
Hanzaj, Muzake-djaloti,
Dukapsi, Moisio,
Manesi spatuka-gare,
Gobani pjekare-zia,
dhe te-tjer' e te-tjera.
Ila te-tere Oqipetaret
sein sanue tehr' ahere,
s' i mbaqe dot nga te-paret,
e nenje pas nuke lere.
T'dhe, ç' qene mbreterite,
gjere kisine dergnare,
Skender-beu me te-tito
i prituas dake gezu'r.
Te dergoarit' u thane:
ç' ndihm' u dhete na doni,
se pjdn mbretnesat t'ane
dot' e apene, ç' te doni.
Skender-beu: Na gezoat,
mjq te mir' e te vertete!

ša, ša ssune 'na ndeṙant,
ndeṙ u ḳeṭe Zoti vetę.
Kur t'u kerkojne, to vini,
tani gjo ueterine
gatì e n'arnę t'a kini,
ša shere krie vine,
Mr artęsi Skender-beu
e ša vrtem keto-fjale,
te-ḍerguarit' i kŭru,
e dergoj nę ta te-fsho.
T'ił' nateri e Muratit,
e ssune si uizerga,
julesna Sfetigratit,
nçkul e-kerə Tyrqija!
K pełasa Sfetigratao,
Sułtanł xeri dergojtì,
t'a hiqte buge-ffarkatne,
Ffarkati ndeq e çojti,
pa i ša: Ouaj Muratit,
sa te jete paš Ffarkati,
fortesen' e Sfetigratit
s'e ndz' dot kupe Muratì.
Me to ssuar keto fjale,
ngęrua Muratì,
posì dełi kur hił vale,
ša, šał pa ne esh Ffarkati.
Kristi topì si gremini!
si puḷoju ngjł e-skrete
e pih fortesen, po trini
s'utrimy, is kup' i-vertete.
Armikel' ncmerrasa,
dę gole fsqia'e nbloḍe,
fortesen jalesnin,
ne pembin te-mall 'uboḍe.
Me qe here Ogipetarèt
ni ška ne sigate,
stavo shenn te-vramit,
rane perše posì ftue;
te-sjercte aperkupne,
streapa' e ndźikesnin,

e giše kus suri trupne.
nga fortesa unerguan.
Has asaj gše te-paret
šige še Murati vete,
jukesuan lafetaret
prape fortese si rete.
Ne te-brendesnite prusio,
še giqen' e vaju' e-zjere
uboše, še sean' e mbesine
ne te-vdekur' e te-tdere.
Hrape e zuage vpapne.
soka soko se s'e pane,
ikne gji'e uperhapne,
si-cili nxitoj zo q'nae.
Sulltan-Murati ša: Has,
qe nerevit giš i nunca,
te pesoq set keto pune.
e te ne dybete hunja!
Kaq' une kosibe te-tjere
i prisa, še i kam vrare,
e te nga atunt kete here
t'a xejet tej ne Gqipetare!
Ha ša, ate, qe te kfelet,
kucu vdekja dofa prese;
si njere kus te-qeqchet!
hišnai peruthi fortese!
Has besoj giš ngermbolle,
duke skelae mi te-vrare,
še fortesese jaholle,
e neper auret uvare;
s' kano re sot' e sigete,
si gjalpto nrerviine,
še vrrane sezze vete,
po te-tjerete ungitne.
Me s' benše pune sigete,
po kur vrrane Gqipetaret
spatet' e-prehta te-skreta,
i nori djaši barbaret.
O hupa! Zjé Hercati,
set t'a nagje ene Tyrqija,

Ik vete Sulltan-Murati,
ç' trima djaro ka Gqipenija.
Ikrani nr vpap, o soke!
ka, vlc giße po stinin.
Tyrqit pa dor' e pa koke
xgs mar' i fortezes binin.
Kur q'e-mafe kerrokime
e tundi te-tere ftuar,
Ik ndriti qe vetetime,
Tyrqit te mahzitur nibere!
Ha z- i-mail po degohej,
qe geoert ngej ngo bregu,
tymi sa vinig po stohej,
popo! ftuar, Skender-bega!
Vertet po rij ma vpap Mbreti,
Moisiu ik Maceku,
ne narst te ati geourti
uboke nibi ik gi flaka?
kie ßeig nije te-xgeßur,
te-tere bein kalmar,
giße qela iste ublerßur,
vdekjena alizin ner dhe.
Kaborine e dergoji:
Sulltani ni Skender-beue,
mbreti gil' i copetoji,
pa u ka dorren' e lene.
Armikt' i vgen daza,
gil' nsterin' e lesoji
Murati, po erli nesa,
e vdekjene i ndesoji.
Xgs kjo pune ulzimua
fort ezuo Sultan-Murati,
m'nuet tjetre ngrena
ne sokol' e tij Herlati.
Mbreti ne sofote iku,
zeri qe vert te-merguar,
po e' e mori vre armiku,
pa ndeq gole nates xgnar.
Iseue pa rinte Murati,
ell' e-tere nsterija,

nr soket breuta Herkati,
ata tke Herrendija
gjëmje fiel' a dergonte,
e pikte t'i mashtrojë,
pun' e genoja s' mbarovte,
pa no s' dij si te punoje.
Kerkonte t'i haj nr hise,
po ljal' i dergoj Herkati,
mas bjere me ate sprese,
se s' spete Skëtigrati.
Heshtej dicka, dil hena,
skonte nata, vinte dita,
s' mbaroi dot pun' as e-dena,
ne qeptelere, as nata,
Arnikat'shta rrdogur,
soper asnr kisia pëse,
te-semur' e te-gjajosur,
xenën' e kishin kene,
se nga vap' e zjar' i vune
ina prer' e dobetuar,
ca kisin jetue me gjuhe,
te-tjerete rrasin shtrur.
Hena here e-re peihej,
here drita e trigohej,
epte drit' a persendisej,
se prapa nse se mbushej.
Alurre nisje ge bregu
me Thanas' e me te-tjere
kisin dale Skender-begu,
se i ga giše te-ndere.
O hena krahrot-rrpuete!
ti ubore traftetore?
Zoti per faj mos t'a xente!
te-poret me gaf i mrrat!
I pa aetu Skender-beu
se eshi me Herendine,
pa nekeret u rrebu,
ha: e nilni mberisa?
E gjitai Sultan-Muratne,
q'sa i-patandor si skendi.

vrę ketu s'e pra dot fatne,
pa gjâs botën' e trembi
Ajj, qe nsk' unant kupe,
qe ka prisur mbrterite,
s'i nâeq kandrejt ndoqe bupe,
nâaj nes ka rene ne skite!
gjâs botën' e ka nis o,
s'e ka trembure penxti,
s' mant ôet vrien Gqipetare,
e sihni? kenbe-kue mbeti!
Ila t'u dridemi qe here,
utje trk jane te-siritur,
te-drmitur' e te-prere
te-dobet' e te-frobatur.
Ne te-here kesra Krreti,
pâle bupat' tqezuan,
tlesuano se geti,
armikut gjaferuam;
pa nesine Moisine
ne emne trima te-tjere,
e grre nie' satorine,
âs ukllyen ne qo here.
gjâ' uderde me te-qete,
ne mest t'materise vine
bupet trima te-vertete,
armikot fare s'i pane.
Moisiu, si Tyrk vreau,
u fol ne gjuet te tyre,
pere: s' flini? duke qeuar,
ne fare Tyrku nezyre!
Ujdu i urete esane
kur futet nâaj bagetie,
de harin'e gen ne pane,
s' ja nhyk deren' e stegise?
Aatu dôt Gqipetaret
ne vertik eam' nieseng,
pa i esane barbaret,
i fepe e i peenan!
Qu ka here Skender-bes
armikevet ate mate,

PSH

i gria, i soj i pres!
Se puft sjo, s' is spate!
Aqe ndriste sume spata,
sa skelte ni yjt e shoste
ne vpaq nga frik' e sij zota,
ditese vent i lëshote!
I'aku me gat kie apitur,
umbra vendi ne te-vrrere,
armëtote te-mahnitur
po ikenia dnke qare!
Sa to sgahere nga gumi,
s' te nap' armet' armike,
gjelu is here si ëmti,
Mbreti me sokate iku.
Ilisa duke perlefytur'
deste, i le mbi fiet rahe,
ede iken ne gak mbytur,
nxiten si sqijza me krahe!
Me te zoseret Muratt
ungrit nie shun' ilerisur,
ne anet tjatre Ilirëtti
s'ka la te bindte fituar.
Tri herret mesipe vpapse,
te tri herret i perndame,
gjil' ueterin e perhapse
da sume sgrrse i vrase.
Oqipetaret dij' e nate
ne te gjë' zaet u binin,
nyra u hiqnin spate,
foetoses mprenje i spinin.
He sumps gjil' e pelojse
armikëte Sfe igratisi,
de i bijen' e s'pukojse,
po s' a trembin dot Ilirëtisi!
Firuz-pasene Muratt
me mije ithe mbo-ferie
e dergoj me vpap Ingrisi,
te zij vent, te rij i qete,
Skender-bene t'a mbaisqe,
t'a mbaq' e te mos e lere,

Ai ky veto te loftoqe,
e fettosesë t'i bjerë.
Mariti keto po shtëtë,
Ai Shotigratin'e sterrgoate
e Skender-beu po vinte
se te-gjitha i mesonte.
Kitte natje ky-nbe-dreke
bupa trima Shqipetare,
Ai sa te gjë' iste vete
q'iste ni te-tor i-pare
Piruz-pasa me qe grope
e kie zdare ushterine,
e kieto here tri rope,
edt po pritin te v'ine.
Me q'ane vate Mirrtka,
Motsia me tjatr'ane,
Mbreti vet' nfut si flaka,
armatete gjë' i rane,
pa ajy si velatina
hyri me korde ne dore,
i zdrau bupate trima,
a ka gjëlevr herbore.
Si i hap e i griti
qenëroj e u(fol me q'ane,
te paneto gjë'i grisi,
per luftime fjalë dane.
Piruz-pasa, Shqjetare:
dgji, ka e kini Mbreno?
jo me nxjerki ca kusure!
ç'e pe vale Skender-beme.
Ay bupi trim, qe kini,
fau val' e mori male?
pa na hini, pa na hini,
n' ecte trim keta te-dale!
Kesta u fla Piruz-pasa
me tuj' e ditë levdtar,
fa dake vrare te-krasa,
i ziu e kiç te akrmar!
Mezi trim me te-degsur
keta fjal' usasperas,

ßë kyri ne zxit kalxar,
posi fajkoj jaloxus.
i ßa: Dota xesos mire,
ku esë' ajy, qe kerkoxe?
s ne vjen kerq, se ne desire
vëllajxe vete e fluve.
Duke lene kan, e ndoqi,
jubisë ne vyeg të'e zuri,
qe kerke te-nir' i hoqi,
kokene perße ja sturi!
Koka ra ße ligeronte,
nuk' i kiste sosur fjalë,
trup' i tij ße po qindronte,
sinëkur iste mbi kalë!
Armatyte si e panë,
qe uvra e ra i pari,
gjëlë ç' kishne i lane,
ße ikenie si i-mapë.
Katre mije lufetare
kisin rene posi dmaj,
mben' ata më vent te-vrare,
ße qe e plaçka e kuaj.
Murati ie derßur vete,
qe ta mirte Skëtigratne,
po la mije stat' a tete,
ße s'e ngandë dot Ilerßatne.
Ctat' a tete mij' uvrase,
e sill. q' ygriß, ssterine,
me s'e mujë ßen Salltane,
pa e mbledhë paresine,
ßa, forteseno t'a lene,
se puna nake prendite,
si druri, qe s' losen penie,
ndë ssterin' e ngritë.
T'i derßeni Gojiporise,
e tej-per-tej, ßa, ta djegin,
tenip të-mall zgerzise
t'i apene e t'i mbjekin,
pa duke bere penetje,

perpara giße t'i vano,
to kyjnoe brendа ae Kruje,
e pesendi te mos leme.
Mbleßi soket Skender-beu,
qe kanin lukur nu ßendße,
armikut ußen' ja preu,
zuk' i la te benin kembe.
I pa, qe ikne Herßati,
e juherde Gqiperise
osterija ße Murati,
gapo jaiak dit'e zise.
Ha: o soke! ne ne ç' presim?
po sehete Gqiperija
jakeni gjilo te-vdesim!
si t'a apo Herendija!
Kau ßi bupa krim, Herßati,
ße vuri armet' e lera,
mori ußene nga Mati,
qe t'a dii Tyrqit perpara.
Flutarxase si flake,
ße ne fortesat lane
nga sokete ca te-pake,
q'isine pide Dibrane.
Gerbetori, qe bij nje,
ha, gapo! ç'na qenka lene!
ç' eat, i lane, kja penuje?
ha, qeni ne past ka reso!
Dibranete nes'e pinin
ujet' e kerrusi se-akrete,
ujatre pus s'kin, qyo te zinin?
pa uje s' pohet ne jete.
He tradhtor, kane ßene,
per te-mbret te-Tyrqise
e pas otene ne pust qene,
q'i bori dem Gqiperise!
gjil' ata bupa Dibrane
mnapet armet'e shkun,
fortesen vetun e lane,
opopo! qyo unspuan?

Ata gosa kisin dale,
e nr ssmo vpap po vinin,
mnape te-gjile nale,
kerkonin nje te pinin.
Arnikete isin ðyer,
ð'ala, qi mbrnn te-gaje
perseri isine kðyer,
apiqne kale-per-kale.
Kota nr vpap na ðane,
ele gerpara i vrase,
qe-nri a tri-ðrt' i vrane,
ðe fortesen prap' e zune.
Arnikete e pðuan
si ni-rrija fortesen,
po Diberasete kftanyl
ulene gati te ndreçin,
Sulltani nuke menoji
se i pa, se s'k'nin eqrese,
ne qeri ðjale dorgoji.
t' ik'n ne arna'e ne kase,
rtj'e skret' i kiste prure
afre vdrkjese te-tere,
ðein gjke te sendure,
pa te nryenne qene here!
Vendesit te ndietaret
ne arnac ne doro skuan,
nri'i mbajtne dot te-pazet,
prune te-kaqe pan-an!
Arnikete me s'meonan,
po fortesse jaderle,
e gjke eom' qeçesen,
se pa lufte brenda erðe.
Kosta e nori Murati
fortesen' e Ojqiperise,
ra pa lufte Skrtigrati,
q' ka ne kuft te Tyrqise!
O fortes' e Skrtigratit!
pusoja te-te kis rrnne!
sa re ne lakt te Muratit,

BIBLIOTEKA

nuke je no per te qene!
Iste zoqe, zoj' e-nalte,
tani kopile te bene,
doke prej ner' e prej nalte,
s' je pas kotaj per te qene!
Illrlati iste perzjere,
ner luftera iste ndodur
me gille sobet' e-tjere,
pa si kepruar' e lodur.
Kur e degoj keto fjale,
umuhit, mbeti si style,
se zemert i erdi po vale,
fo ucerdi e ube dyle!
Ia: Hoge! c'bera, qe ika!
ta no nip neta ne' bole,
te me paske rene pika,
sot to mos isa i-gaio!
Kestu ia qele-Illrlati,
ne spirtit kis brenge sume,
krahror-geri, lesra-pati,
i derdi leste si lume!
Nat' e linig trimerija,
pa ra kolone ner dasr,
e nandonte vetedija,
je vreqtur'e semetuar!
Hop' i zoti, i tras' i gabe
ndegi pak e ilmejtua,
holl dstrue ni spabe,
Mreti trim jasferua.
Posqa, kur i fet i ati,
si e lak me lotlit fene?
neta fe qele-Illrlati
qau kur pa Skender-bene!
Se i flote: mos no lere,
te ne vrase vetedija,
dua te vdes ne qe lere,
se me s'me nxa Qeqperija!
Ha e qafoj Skender-ben,
duke fene sume fjale,

zemrene ja perdëlzu,
q'is plot brenq' e pllo vale.
Poeza, gra, plaq, luftëtare
rinine huzr-lesuar,
me fjalyrcze te-vrare,
faji i kis tanjerua.
Mbreti u ña: koq mos kini,
pa praj' a vemo ne dere,
jure sendose te jini,
pa zoti s' na le be gore.
Kjoni zemren te gere,
kupe nve udhetoni,
puna si do qe te bjere,
bupa e trima qendroni.
Kau ña, po ever' shtatima
nga ky dem i-mall, qe patne,
po nuke juzemerua,
se e doj sume Hrëlatua,
U ña ge pleçë' e ave
te ardhuet Skender-beu,
ña atiqi e qe z fare,
te pilla i ngushëlzu.
Si mnuep Sfetigrati,
unis per n'Adrinopoje,
me s' ndeqi fare Murati,
se pa te-mahe nevoje.
I nunerqj lufetarët,
si tufen' e bagetise,
icin nuare barbaret,
s' ie ne grusi e usterise,
La krye nij' ustetare,
ße topa, ugyl' e to-tjera
ne Sfetigrat, q' e kis nepe
a j'a ha, te ikuni hera.
Skender-beu e mesojti,
ße dali ne krye nëje,
me ç' do ane i dergoji,
perpara, pas e nee ije.
here veuf te-ngushe zuzo,
here ne bri' i goditue,

here perpara i vone,
e here ne prit' i prine.
Kesta i preu' e i vra e.
te ouneto nb' ulle mbetne,
te-pakete ne zi vone,
e zune kryeqytetne.
Mbreti zoll no Kruj'e xhriti.
esh' e hapi ushtrine,
pas dy muaj e porsiti,
te nhiftete, pareshe.
Mreti pa pune po s' rinis,
s' kohej kup' e s' i vendohej.
ele ne gone 'kar finte,
per Gqiperine mejtohej.
Dolli e pa Gqiperine
ehe grqet' e q' do pune,
vuri nd' ule miresine,
qeri s' ka ne te-perdhune.
Ne ftjot te ati Mbreti,
e sa poj ajy ne jete,
ne Gqiperi qeri s' mbeti
pa te-kiq e ne te-mete.
Gqipetaret gjh' i qitte,
q' i kishte djegu e i dontë,
per lufte vet' i storvitte,
pune bakun' i merrnte.
Nga ajy zot e mesonin
lufren me emno desire
Gqipetaret, pa leftesin
me armiket' ngo mire.
Vate vetu koto here
Skender-beu pa Hyrjahe,
ehe mbreteret' e-tijere,
nogt' e tij gole me rahe,
Deedi kesta here topa,
pru Italjan' e Perenate,
e q' i duhej nga Evropa,
Je Frenges' e Venetjane.
Te gjh' i kis miq, si fisme.

po nu nik i Qipërise,
q'e kiš ën Mbreti vëlanë,
ishte mbret' i Italisë.
Alfonsin kiš nik për koke,
vëlla te dasur për jetë,
e halë ne gjëo zokë,
Mbreti trim e i-vertetë.
Studekur i poreditë,
unbluaše paresija,
Mbreti nu nder sunt' i pritë,
si ja epte qerezija.
Haresi e Menoëreut
ishte mbledhure e-tere,
per dasmes te Skender-beut
ftal' e nejtim kishte bere.
Ila Mbretit te-gjil' i vane,
nr qe zo e nu nu gojë,
per-qe-here gjil' i dënë,
nere mehem pe nevojë.
Te lutemi gjile ç' jeni
n' emerit te Qipërise,
qe fjalë qe dota' ikemi,
ubeše e Herinëse.
Kombin dshirt t'a gezojme,
për gjithë Qipërine,
andaj duam t'a martojmë
kete here Zotënine.
Mbreti qesi ën da: Mos!
s 'me-dua, qe s' mbaq dot xpërë?
tanë kerkoni qe grua
me roberi te me hëër!
Hëqesi e paroëne
ën me kërre i vane,
kjo dosir' e Qipërise
dote mbarohet' i ëane,
pasketaj me s' te ëepojme,
se kjo pune eshte jona,
Mosndrino s'e ekrotojme,
por fjalen pe mëerova.

U ap fjale, qe te vlohem,
si te mapem Sfetigratan,
dot' u depoj, te martohem,
po pa te mundim Muratne.
Skender-beu keto fjale,
ða, ata gjû' ugzuan,
i ðann, te qofsim fale,
e fjale te tjera s' ezuan.
Ushtrise prej' e ndeðe,
te-gjithe trimate vane,
e Sfetigratit jahoðe,
me te gjû' anet i rune.
Fjal' e njeri dergoj Mbreti,
qe te ejzene me besë,
po keto s' e dan Ahmeti,
q' ish i-pare me fortesë.
ða, ca gak derti Tyrqija,
sðe prapo nak' i mundi,
te derkje ðt Oqiperija,
pa te eshtem me ze fundi
Me tenjt sðe per fortese
Oqipetaret s' isin mundur,
po të-hnajt kisin ejzese,
se ata sdin të vdur.
Ilo e-dinte Skender-beu,
ç' e gabne gjithe të-paret,
qe s'ftonte Menelkeu,
pa sterritur' Oqipetaret.
Tjiðe të-hnajt' Tyrqija
me qe her' i frikesuate,
ßa e vezen Oqiperija
ðt Oqipetari loftonte!
Mretit e peðoj fortesen,
qe t' i lij n' uri të mbesin,
ßt dergoj Tanusin' e Stresen
me ask' sdenje t' i presin.
T' i pjese kundrejt Tyrqise,
se qe armik të mos kene,
t' i qasete Oqiperise,

t'u apen deraen' e ärne.
Herseri Sultan-Marali
ne dy qint mij' ustetare
erdi drejt posi Zapati,
si edr hereu' e-gare.
Andaj e-ne' asterija
erdi ne Kruja äe Mreti,
e unone nga gatija,
se Kobe asano s' u mbeti.

BKSH

XI.

Na te ubyλç e te hapç syte,
meti i-ter' unbarua,
Kiste ardur met' i-dyte,
faq' e ßzez unbrywa.
Ne lulaze jate vetar,
ze ſubuqez' e ze ſlete,
gjilo luta ia e-qeuq,
e te ek syri ge te-nrke.
Mreti nz ßokate deßi,
e pa gjilo Gjiperine.
ße nga do qe vete, nbofi
trimerin' e nironiue.
Fortesat' i fortesojti,
ße nete!areq' i nbßofi,
aga-do vat' e kudo skojti,
qpese ßa e trima xgofi
Dërdi prage ße ca tapa,
e do-mos-do prape prari
te xgetuve nga Evropa,
e giße veniß' i zuri.
Ilune pas ne zuke mbeti,
te gjta ißin ubarnar,
pa erdi ne Kruje Mbreti,
ele trimat' e-l vdnar.
Girat' e fouget' i dargojti
ne vent tjatere te pine.

fortesen' e fortesejti,
se atje e prit Tyrqine,
ga vu bega, topa, dridh,
me hurq'e me mar' e vesi,
jushansa puna gjithe,
si kis deshir'e si desi.
Opres' e gjithe Oqiperise
ie atje ks frou' i Mbretit,
nlaj nateri e Tyrqise
det'i rij kryc-qytetit.
Mi gjith trimat, qe kano
atje brenda ne fortese,
Mbreti vu te par' Urane,
qe s'i kis Tyrqit per pese.
Hupat trima te-veritte
armatet ne vjosp i vane,
rreth muape perjashte,
nder e shipet'i rane.
Gjano her' nder'e prenc,
dc i nlajtn'e i ndalonn,
gjume her'n dane desa,
i vran' i prea' e i venn.
po kuhete mbrrija?
dy qind mije ushtare!
mbarohej gjith Tyrqija?
ke te vrisnane ne pare?
Uduravet numr' avrane,
ecin' pasan nga perzi,
me dem e me brenge vane
te gjerete te qyteti.
Muratic rreth Tyrqise,
gjit' ushteris' so barbarit,
q'ia penset i mbrrise,
kos i dil vet Oqipetarit!
Krejt posi ne e-vene,
mbere Krujese rane,
te shkretene luft' e ndrue,
fortesen nc kop j'a hane.
Ata shtatin mi fortese,
dc s'pasenin dit'e nate.

Keta stinin n'ustertse,
q' isto ñapar ger'e gaia.
Ka're net'e dito pese
ngylete rinin pa-grere
si rufeja ne fortese,
nuri kë-zone te hjere!
Arnikete uleznan,
dreze te hyninë brenda,
edo prapa me s'vectuan,
plaçkat'i lane ner tenda.
Gjipetarete u rane,
xbritte seta si pufeja,
nene muret aqe vrane,
sa vij gaku si pakeja!
Atje t'a sigë t'rane!
kur derlej si fajkoj bnji,
papo stinte ne ç' do ane,
arniket ne ket a nuri.
I'al' arn:Ket ne fortese
e kisine tani syne,
Mbreti ufet a'ustereso,
pese mijo baxhe hyne,
ra si aqipja n'ustetare,
papo i kop'a i vrase,
plaçkavet u vane zjape,
ge te-gaho anke lane.
Ubo flake, tym, shendije,
ge e kqe:bit te-palose,
kalores ylot dy-zet mije
ulemane ni prse!
E' ndeq kundrejt Skander-beu,
pa i gritë e i vran,
tri a katre her' i ben,
i gerbagl ße i mbas.
Zot i mat! Kur hyri Mbreti
me soldete bupa trima
no nese te xhij prushi
si flaka! si velotima!
Arnikete giti prisne,
keta ner vjop a'a dane,

i perhapa' z i gołitre,
ełe ѕume ѕyrra vrane;
po ełe te-tjer' uźerde,
ѕume si nizerija,
ndihmes ѕokevet a erde,
s' kia te-ѕonare Tyrqija!
E pčuan Skender-beue,
si ûragoj vaqerua,
ma rpap ѕe-rie e ła łzue,
ûake hčłur ai fajkua.
Hrapa nizerî unbłoše,
te gîłe ne mael e vune,
ełe aigeła i-hołłe,
ełe me ueła i ѕtane.
Hreѕerî ne maj qya hije?
aatu uatac'e aigetat
bizire z banin hije
mi kryet ła tij te-ѕkretat?
Zat' i-veriet'ѕ ѕpetojti,
pa e pat kaq kete here,
ne aruiket' ѕume vojti
ne at' oѕtezi te gere.
Be kali iѕte gołżtur,
ełr kreła iѕte łyer,
łe vete iѕte drołitur,
łe ułupoqa iѕte qyer!
Ilo prap'e ułłoši faqine,
łe ułerł ai łuftetaret,
e perhapi nizerius,
i tzenbi ѕume harbaret,
q'a tre n kuter i ndeu,
pa'i ra kałt e iku,
kali uxitoj ełł'a keu,
uuk'e xuri dot aruiku.
Kur Gołesi łe Tanoi
me ѕoke te-tjer' ułłue,
rane mi ta poѕi prłoi,
pa te-gîłe i perudaue.
puk i iѕte bare lume
nga qerrzit, q'ѕoła vrare,

arnika sumo te-esme,
farz pake Qipetare.
Ne te-ketiše menyre
Qipetaret dit'e nate
ner arnike dyke hyre
u hiquin pišenje qate.
Tepi fortesen'e pihte,
Urani prap' e ndrejtonte,
Sulltan Marati e nihte
qe nse luste ge s'mbaronte.
Si e preu ate aprese,
xuri, qe t'i djalerooin,
e t'i hoj ne te-pabese,
po te Urani s'i shtate.
I hoq qe trap mbetenes,
te mos vinte Skender-beu,
Se i vu topin fortesa,
bubuziti gjithe deu!
Fortesa ishte grumbull,
se i pisoj ngrif' e-shkrete,
mbeti e-ter' in xisur,
e po ngjeshin perjashte.
Tani t'a nihqe Urano!
kur xvesi koqen' e-lare!
nuket trima pas i vane,
se ati i kisin ngare.
Urani vet' u leshua,
Se pas nqe nije tebe,
ai-shi poeš dragua,
armiku ner talegjete.
Si ukye mbrerija,
e muri g-ile-kus vpapse,
Mbeti ese konbesija
ne kec'au' e holle trapne;
armiket isin mahnitur,
se ansi te kuparet mbrane.
ikenine si te-zjitur,
nga-do vane, vdekjen prane.
Me kordie ne dore Mbeti
Sulltan-Maratne kerkonte,

ne nast te nti pe[illegible]ti
tjatero ge i s'vetonte:
po Murati iste pathor,
dhe po drilej nga frika,
iste bere si idhuor,
dhe po i binte pika.
O bupa; O Qipetare!
flipi Mbreti trim sa nandi,
bini, vrisni, vini zjape!
da fe forkene e tundi.
I'ilo armiket i vrane,
i flepe, i kop' i prene,
i qa'i ndau i pa'hane,
i etane, i strito' i idrne!
Te nse pushe ardhur diu,
ta gjetonte ushterine,
Skender-bea i gerpitu.
e mori djalli Tyrqine.
Zoti u fali fojtne,
u da ne zemre ge ilake,
sa gji'athe ninerine
e asnje keta te-pake!
Ierit'e ngates' ia pufeja,
dhe paka iste dit,
avdi'i tij iste reja,
reshtin' ia gendra t-rin!
Oi e lvoseri s'i lane,
Qipetarve! uperhapne,
ta forteses breuda vane,
te-tjeret'e kishe trapse.
Mbreti ne gak iste ngrre,
si ujku kur i nbyt ngerat,
dhe dei ne gak i-lyer,
i le permbi dreq te-ngerat.
Armiken' e kishin zhdurar,
s'dalte doi nga setiesa,
ngranja u iste mbaruar,
u ie sosure fe gjresa.
Nga-do dalte'e ku-do vinte,
gen perpara Qipetare,

qo i stinte sil'e strinte,
ga e lij atje te-vrare.
Dote vëlsin nga urtja
ustetarct' e Tyrqise,
te nos a ndih Venetija
per fitime te tregetise.
S' beri ge ne çakiezite,
e ne delperit' e tija,
as ne luke, as ne mite
zuk' i ekej ër pabesija,
ga Isuf-pasen Muratí
e dergoj ne ca te-tjere
te Skander-be jete-gati
per miqesi kete kare.
Erdi ne teudet te Mbretit
i dorguar i Tyrqise
si pakeja qafe ërtit,
si djaki nder Herodise.
I ka: te jes, si ke qene,
mbret i gjith Gegerise,
te mos jes n'urdherit tene,
po pasqe shi kra Tyrqise.
Kesila ka pasej i mjere,
i vonigi vetullat Mbreti,
me syt' e-mbeshtetj ne-kare
e veshtoj, ga ajy mbreti.
I ka: Sulltanit i thua,
si ajy, mbret jam dr une,
te shtilla fjala s' esa,
zuke ne lyjse me gune.
Do te kenë miqesine?
Keta ne te nos e sohen,
leta kre Gqiporise,
tjatere miqesi s' gohen.
Sulltanit, ka, kes i kaaj,
pas asaj ungrit e doli
i-dergoari i-kaaj,
pergegjen te-zot ja soli.
Sulltan-Murat ia mahnitur,
me eame lolj' e me fuge

is mar' e ia hshitur,
pa ra ne mundje te-lëpe.
Je ne lengiu, ne renkine
e-gora, flëpera-plake,
kis lengrir' e terbine,
ede dî' e zjar e fake,
Opirtino ãe ë' j'a kis mape
i pa-dî' i-mbë kuar,
kur ju pelys me pare
skelzja e eqmekur,
jutëaq e-skreta skëtepe
me mundine te keqija,
i ña frikeu' e tmerpe,
papo i ra vllasija.
Arratiket, uãobetuan,
ne brenge te-rralë rane.
Gqipetaret' e meman,
mbloãe giî' e u vrau,
Kur u hyri Skenderbeu
ede gjilo Gqipetaret,
ube si kengjo ãeu,
e si pëqlie be-vraret.
Te tend' e Muratit Mbreti
ngoi. po e kqetuan,
Je umbësë gjile penetë,
me emne brenq' e epetuan
Mehmeti dos ta dil vete,
e t'i pjate Kandejt Mbretit,
i ati me ze to-qete
i ña dhere Mehmetit;
pi, bir, se ne nuke klidhes,
se ña dot me Skender-beun,
dolo te vras' e ta ndehes,
kjo fjal' e trembi Mehmetin.
Tyrqija sturperua,
sy e fqa me s' i nbeti.
q'ueteri e-ter' eman,
mizerija e penitë!
Oh! ña Murati se-qetë,
me turp jeten' e mbarova!

ç' ne geti nga! ç' ne geti!
i humba gjithç' fitova.
Mjaft' e s' iu ftelpera-pluhs,
ër te-kotiña nendoute,
fuqi nuk s' i mbet ne pake,
djaλezina s'e hapo te!
Ungrin' armiket te skonia,
po Ogipetaret s'i lane,
i mbanin' e i ndalonin,
ër gzag' u rua' e i vrane.
Ha ki ndertet ç' e keso!
ar ç' teatp te-mal i ngar!
gjith visat' iu ze zero,
te kuke me zi ejetuar!
Murati kish prere gojen,
po s' i dolte epirt i-ghezte,
vat'e vdiq n'Adrianoje,
eperaj sej' u gzua jete.
As nga brenga' as nga nakari
s' ka ndikuar, zhdukur kane,
ne sigete Ogipetori
e vurise ërt Sulltane.
Me te-ndjekure-Murati,
frau' i rij te bjet i mbeti,
is m'i rgjeu ne i ati,
de me kriu Sulltan-Mehmeti.
Mbret' i mir' nboqi epake
armiknvet, nuse qeni,
dolte vrare dit' e nate,
i beri sixhd kur desi
Ha ushtye per ne Krraje
bupi ne sokete trime,
me te mal gas e ar boje
po vinte si vetetima.
I'ati mbretor' e te gare
upermbiode kete mbe,
Ogipetaret kordetare
erdet'a sihnin spirt-mafie.
Urani ne gjithe seke
dokr arsur pej qytetit,

q'e kis her' armikne troke,
i doli pergara Mbretit.
Sveader-bre ish kalaar,
pa ne vgag xhifti nga kali,
q' is i-mall i i-harbuar,
ella i-larte si malli.
Xhriti Mbreti ne gezime,
e qafoj ne mal Urane,
e i ka ezane lerdime,
S'e vuri i ndreqi prane.
Urdit i fali Matre,
qe leftoj bukur' e mire,
duke nandare Muratne,
ashe Mehmetne te-bire.
Sup'Uesa o kont i Madit!
te lunte dora! ç' loftove!
i ke dervene Muratit,
pike barbaret'i nxive!
Kristi pike Ogipetja,
i doli pergara Mbretit,
e ajy si Herodija
ne mest te pike penetit.
Hapavet trima ne beso
u ka gale e levdate,
ula trimavet e eprese,
nder e dostir' e urate,
pastaj u ka: Ne mest t'nuj
te kini velazerine,
te mos kqi si te-huaj,
po t'a mbant mikesine
Te pike vllazere jemi,
jemi pike Oqipetare,
qe pak e qe gube kemi,
jemi qe fis e qe fare.
Te kemi vllazerine,
e pike ç' jeme te-mirat,
urtesin'e qerezine,
Se ni'alla giku dosirat.
E te mos kemi to ndare,
djemt' e Menelaut jemi,

gjilo ç' jemi Qipetare
Qipsrise nenë kemi.
Qpirt i mall nu nunë drite!
Mbreti trim! bap' i-rreptë!
pata gjilo nuresitë,
te qofsim falë per jetë!
Mbesterit'ë gjilo ikut
zë Hepa e te-tjerë
emerin'ë Skender-beut
s luar' e i ðaso nero.
Sic Alfonsi në Hyrjaðe
e te tjerët miqt' e-çmuar,
q'e denin nunë Qpirt-mallë,
ikënë nunë gunar,
Heren te rrte dergues
me kuniq'ë me lerëtë,
Qipersie ë ndërun
as qe s'erdi ðuac-ðato.
Ilo me nunë nga te gjilo
Alfonsi i kis dergur,
ðe anije plot me drilë,
ðe kanik nunë te-çmuar.
Ujkut gjilë paresija,
ka trimavë nga do qenë,
erdë pesë mijerija,
pse ta pare Skender-beun.
Erdë ðë bupa Herzeg,
e te tjerë ega Azija,
nunë trima Karamanë,
që kis nure Qipserija.
Rupat trima Qipetare
plaçka nem'ë arm'ë kuaj
nga armiket kisin mape,
q'i lane te vent te-huaj.
Ato plaçka Skender-beu,
q'erdë'e q'i kishin mape,
me mrat te ersit i kreu,
i ndau ner luftetare.
Xgolli nga plaçk'e Tyrqise
te gjil' ato, qe pelkeu,

n'a dergj miqësie,
te-mirone è qpoëlëu.
I priti ße i persoli
se hunjt'e paresine,
ße s'ueroj, hipi e doli,
e pa gjße Gqiperine.
Çde puse ate uß' e preri,
ße grqat' i pa vrre,
lig'e jaq' e groëu vari
me te-mir'e me te-qrie.
Nuko la gjeri te qhrej,
s' la zune te-papoëquar,
a meri pekunt te mbahej,
a nqe zemre te-lyer.
Me te giß' anet xendeli,
gjil Koubin e gezoji,
jaben' u'a perseriti.
Mmeßene e uditojti ;
lla nesunt urtesi e,
ße per gjße miresite,
ëasuri vëazerije.
Se per te mbar' e per drite.
Buqaveti rat'u nxeonte
rjetheriß e ßmurite,
ße trimerine, qe dezite,
luft'e kreqe u'ate dite.
Armiku nga Debra vinte,
q'nqej nga Maqedonija,
ndr ne fusate him e
me t'arbur nga Malesija.
Ha atje tek sate etiqa,
qe skonte koub' i-pabese,
ner male nqje ne brrqa
Mbreti trim bari fortese,
I'fortese emen te-harte
bari mbreti kato here,
xhariße se-largu si karte,
se e-mbß'e emen'e grec.
Vanilen e bari udhe,
ndr pa valente n'vre,

BSH

ofen' armikut j'a prer.
ne s' shoitn dot tjatre here;
se la bupa katre anje,
te-mendose gjî z trima,
q'e kisin syte shoidije,
vetëtima si vjetëtima.
Krahu punet' i nderojti,
si beri 3'ate fortese.
Se te tjerat' i ndrojtoji,
se s'doj po zot pas te mbrese.
Ajy s'dij se ilz' as nate,
as pinte kup' as gertonte,
po pëlqeu zot'a gato
mojtohej ndë pusime,
I'ike punet' i ndalonte,
Se s'flinte kupo ne sitrse,
vetem fjalepo hapente,
qe kih 3eros për martese
Marresen vet'e hapente
po paresija e-tere
mbledh e po e kerkontr.
Se krasqin' e kiste here.
Kur zoti Mbetj ne Kruje,
dasma 3e kenga 3e zeme,
e prifne ne shume hoje,
mire s'ngle duke fene.
Te-bijen'e Arianitit,
t'ali mbretit te-lordear,
qe kih sy si te petritit,
ate nalpat i kisin vlime.
Vasa kiete te-mall emre,
pa j'a zeme Skender-beat
si ajo s'kin tjatre fenre
ne gjithe fqet te 3emt.
S' iste zgas tjatere brende,
iesr fjeste Gqipetare,
pa te e bukure zeme,
s'kiete qe te-mbo farr.
Mos s' kin fytyren' e shtane,
a penen e bukurine,

a te-nirat gjilo ç' jane,
a mendjen e vetesine.
Ube dasma sum' e-mirr,
gjilo koshi iete ftuar.
me kaniq' e me desire
erdhe gjilo te-qeznur.
Umbloka bagat e grate,
podi gjilo Oqipetija,
Keng'e vaïe dit'e nate,
qirrhn'i pa Merentija.
Luftetare ilr te-pare,
ell'e-tere vrgolija,
gjilo ç' qene Oqipetare,
plaqesi e djemerija,
kinin urdur me gezime,
e me to mule desire,
me pesbje ile me defrime,
me zemre sumu te-mire.
Ilr plakat' elle te vate
gjilo ç' iete grecerija,
vuaste mesit, te-vate,
p'qesi e vrgelija,
te gjilo hasin'e pitia
ile kunderin'e kercenin,
loain, qeshin, e leçinin,
zhavitesin'e defrenin.
Martonine Skender-bene,
pa kisle gjil Oqipetaret,
se e donin sume Mbreno
vrgelijn ile te-parit.
Mbreti lanke me t'a pitur,
ile me t'a lont' e defreate.
Lanke hante, lanke piate,
ile vete me t'a kerçente.
Dasme vij ile vaï' e kenge,
me gocin ile qenezija.
Isin hapur mengo-mengo,
skelli m' anet te-tija.
Ca muadesin, ca nxitonia,
ca hilecin, ca kercenin,

e ca kuqjto lesotin,
Se ca ne fjale defrenin.
Ila stinin Se ne sipete,
zBe ne ues' e me eqafe,
gille bujat' e-vertete
zbavitosin dit' e nate.
Me nzet tjetero grate
loderat' tyre lonin.
Se plakat' zBe te-rase
qenain, kerrenin, kenlonin.
Ila te-nxoterat' e Mbretit
u vinin pes grarerise.
i bemine nder penetit,
si te zoqat' e stegise.
Eke bajat' ras grate
boque vale Se-pelqyer,
pa le te-riqt' e te-rate
nlobe fake kercyer.
I tere qyzeti zjente,
zBe gille Oqigerija,
qea, gezohej e detrrnin
gjde q' iste qerazja.
Ila Se mberterat degaan,
papo te gille me rade
edine kaulaqe dergaan,
S' e vrau,no Spirt-nade
pe Alfonsi kis dergaar
plaqja fort suue te-vlera,
zBe ge te-poçonnar,
me si ato s' kis te-tjera.
Bendepi si djesi ndriate,
ras nuaja, q'e gzuar,
posi hena vitetiate,
dritene ze drit' e stzuo.
Kik lesera pej Sheiri,
e krupa' e kis pej erzjeudi,
in si lulja adaj te agjeri,
nderitu soje gille vendi.
Vrrchato kark i kuqe,
e qepnato sipete,

plag'e-tyr' e-lëhte s' ishte,
se nuke mbyllej per jete.
Ia barëtue' e sy-mesqtre,
pa kur kthëng e vestonte,
to-vërkuria me qo here
mantte t'a rpëst' e te gnate.
Ilelump' i ekzar je Mbretë,
qjo iste pëlumbesa,
andag eoku eoku' e geti,
je vetia mbretteresa.
Fiq' e qua' e Ser' e dere,
je te tero-statu' e arte,
e krahro' i kie drboro,
je vestinu' e saj to-zgarte
M'ise vete bukurija!
Mbretëresa' e Qipërsa!
statu yt si Hirendija
je ne mest te qytezes!
si andaze feiqesija,
doli me pasëaj je Mbreti
me uhrestëresa' e tija
baske nga Krye-qyteti.
Ilaua gole Qipërlue,
e to-bere Qipetaret,
gërmane qytezine,
rrpelin' e je to-parvt.
Ugeaus Qipërija,
me krahrer lupar' i prift,
sikur i qiell Hirendija,
nga qiejt' e lart' i xbriti.
Dejt' e tere qytezija,
kur dogen, qe forte shoqin,
me gas e aga dasmija
uloso me ilt' e stresin.
Nga fushja e Skodër-beut
për ditesc, q'unartue,
prë djelit loues i Zoti
dy-zet her' upotulue.

XII

Mbrrti pij mr Mbrrbresen
me qe dasuri te zjarbe,
I' e vesjonte pasumbrese
q' iste prsi mos'e mbe.
Ra ne dert te bukrise,
nenjeme vala j'a mori,
j'u dfrua Herendise,
se vala stje e nxori.
Gumbhere bukurija
e ngre qerine perpjete
e shjit te Herendija
i perfri Zotit' e vertete.
Merdja kiste fjetuar
me krahe te lehte sume,
Skender-beu ja qrinar,
as zgjuar' is as ne gjume.
Nepor nest te gjesbe
duke fkure si lume,
pa ferisen' e Herendise,
drit' e vasl' e sun' sume!
Bukurin' e Herendise,
qe udriu soje gjelesija,
Herendin' e gjelesise,
q' esto vete bukurija.
Bukuri pa fund, pa-ane,
se per jete e pa-emer,

brenda ne të gjile q' jane
të soje kane-buruar.
Duke pare kete drito
mendj'e ðeÀ'e nun'e xgunar,
ßare ßqez'ate ðita,
pa kupe si ia merguar,
geti barima' e vertete,
qe del soje gjilesija,
të gjilesija' ato vete,
vete fjesta Herendija.
O Bukurija pa-ato!
o burim' i miresisë!
gjile ty te kremi prano!
je sfere qerezise.
Kesto duke dasa Mbreti,
drilese ja sferun,
si lana kur delte dreti,
ra ne te e shkuna.
Ne drites te Herendisë;
iste ne nj'an' e-Vertela,
q'eshe dij' e gjilesise,
e ne të mbaßrte jeta,
m'anet tjetru Mirësija,
bukurosija barbase,
pas asaj iste e bija,
Dasurija shkelqese.
Has asaj të Urtesija
ze qe frou sunte te larte,
posi vete Herendija
ndrinte posi top' ilrte.
ne tej iste Miqesija,
të i bir' isaj. Qetimë,
ß'e motra, Vella.erija,
pas afyre vij gezimi.
Ne mest iste Diturija,
qe gefente Hereniisë,
pel e zotnà gjilesija
ßhetur'ia nbi Diturine.
Mendja, mem'e diturive,
q'is ne sum'e sferuar

ne dritet te Herendine,
mbante peseno nër duar,
gjëe punet'i presente,
pa-vajtur ne nesq'ane,
ne drite soje luronte,
e tregonte gjëe q'jane.
E Drejta ße Nerezija,
te dyja pas soje pinin,
vasate, qe i ka lëja,
posi drita vetetinin.
Me pas iste Trimerija,
Sendra, Nderi, Turpi, fati,
Gazi, Hreshja, Mbaresija,
ße Durimi, jete-gati.
Ha ne mes te qe penuti,
q'iste mbytura ne drit',
ndrinte ne emne Qendeti,
ße pas soje kis te tille.
Me tej eame Bukurose
isine ndare me ekzile.
po Hapa mantje se lone
mi te gjia este hale.
Ma vent te fart' is Lirija,
e Vjez'a Trimerise,
pas soje fatlaßesija,
ße Trafe Herendine.
Ha asaj le Vrtedija,
ajo fryn'e Qeqerar,
q'e ka motere Lirija,
e per q'do qe' ate zotnar;
mbante qe nase te arbe
ne dorete si Zeberc,
vestonte ne sy te zjarte,
ße kis hapun krahrore
Ne krah i pinte Mesira,
Denja, Denja, nëjesa, bese,
me emne soqe ta mira
zße Dosira e Opresa.
Ha iste Opirtnaßesija,
Nahua, Hiri, Kupatima,

Ne Dardanija, e bijs,
Qeresija e Degjini.
Ne qe ecen te inlezuar
isin Vetijat' e-mira,
ne luleze neper duar,
bukuros'e te pa-vdira
Mbreti trim i urtesizo
vu re nar'e go vestorte
dritezon'e Herendise,
Se zon's Zotit dëgoztr.
Ajo se Hapajsa vete,
late drit'e Herendise,
drit'e Zotit te vertete,
e ngjirtit te gëdezizo.
Duarte ne kmbezuar
i kisez lilore Mbreti,
ne quli e i gezuar
Se ne vent si stylze ubreti.
Kur hyu bilbili nde vere
ner trendafil'e gezohet,
kunq ne bukuri e n'ere,
qys digjet' e pervelohet!
N'ate state ja de Mbreti,
kur ergel' i Urtesise
erdi me vpaq ol'e pezi
ne dritet te Herendise.
Se i ra perpara Mbretit,
e neper nezt te penetit
neper dritat duke skuar
ne ceneze te gezuar,
pune te gëlo te Miret
ne dritet te Herendise,
se urtet'e te pavdiret
aqa penet'i qerezise.
Ki pyet engelin Mbreti,
i lut' ergel'i urnar!
me ze t' ambele se qeti,
e perqark dulle vostaar,
ç'jane gële keta vale,
qe kane dale ne dreto.

ë kaan zeno ne lolë
duke bere mireshte?
Ua: Keta jane perpjekur
per spetimit to qerezise,
e te tere kaan vdekur
ne ofet te Herendise.
Ha no tej ech ca te tjere?
Kane qene te vertete,
Gjeet-arbëreq. zonere gere,
pa te keq' e pake nete.
Keta gille jane vrare,
ße kane hequr ne jete,
e rane deshmoretare,
per qe fjale te vertete.
Te tjerete kane vuar
per te Shen mendjen drite
ëße per te Krleshar
ëiturit' e mireshte.
E ech sto vathu' e gate?
jane qeves te druar,
qe s' kane fare ne'zate,
posi erpod' i kuzuar.
Ha sta perlej, qe nërjse
e jane gide ne shtu
posi ysi vetetijun,
jane perpjekur qe dite
per spatisdit te Irlise,
per spetimt te Mereshezit,
perndezdit te qerezise.
Kesnu i ka Skender-beut,
Lasi' i ka emre per jeta,
I dasme oder qerezise,
qene trima te vertete,
jano te Vgi' e Lirise.
Kon i ka, pá ne tej vase,
neper mest te Pekurise,
qe pemet te emne pane
ne dritet te Herendise.
Iolu plaq, te riq, gra, bupa,
ëße gide fosqezija,

BIBLIOTEKA

q' i kish shumzuar ura
zemr' e harß' e mëresija.
Qez' sta që kisha vaar
po kisin gazur durinë,
kupe nuke kisin mpënar,
s' kisin fecë mësëkinë.
Kisha hequr te heqija,
po i kishin durrur.
s' mqane nga Herodija,
nuk ishin zemërur,
erdhe në zemren tënde,
ën të harß' e të qerrar,
të Zot i mall i vertetë,
që ke kenë pa-pamzur.
Ha i nderuar varferisë
me gëlë faqit, që paine,
s' i bene dem qenies,
ndaj e getne keta fatne;
ndrra kupe, nak' e kyan,
as ofea' e Herodise,
gea' e bodza s'e pemkyen,
i qesë nëq qerzisë,
fjalen kaqë s' e këlyen,
s'e lanë vëllazerisë,
s'vazë, s' vofe e s' qeqyen,
s'i harum Herodise;
s' pahne, e vran' s' kalemin,
e s' j'u gazua ëdlgerisë,
nga e dejta s'umoqsin,
bes' i grure Herodise;
mës' unëne mëresije,
ën që hequr keq ne jete.
s' dëmgun Herodije,
qene gëlë të vertete.
Zemre kupe s' kane ëpër,
bese kishin qerezine,
ligesi s' kane pëlqer,
po gëlloja mëresine,
mëssin' e daemrise
lig' i kësine në jete,

ulene ne Herendine,
zandaj nuke mlene ẽkrrta.
Se hese e Herendise
ente vdeu Mirosija,
q'i dukete gerezise,
pa e do Ze Herendija.
Engẽli i Urtesise
kuto fjalo duke ẽune
kaske ne Mbretnine tene.
Hasdaj per dore e neeri
Mbrese engẽli ne hese,
jaste perrotit e nxopi,
Ze hapi ne vpap qe lene.
Ca ne tej iete qe lune
i-drẽ e i-trandafilume,
Ze zo-nsil e vale-ezime,
i-ger'e i-tmerzuar!
Veq engẽlit t'Urtesise,
tjatre s'e hell ate lune,
este lun' i marezise,
papo penden qeros sune!
Hertaj lunit is qe tene,
e' sa as e lig'as e mire,
ne Hapsine, ne Shtepe,
as ne gas, as e pestire;
Ze penet' i qerosise,
q'in l-sun' e i perzjere,
pos tuf'e' hegetise,
as fat-nir' ie as i ngjere.
Me tej ie qe tjatre lune,
iste lun'i ligesise!
trandafil e i-ndyre sune!
iste fij'i qerezise!
oh! sa ie i zi i skreti!
popo! q' puson qerezija!
iste bere posi dreti!
na qetofte Herendija!
Te dy tatepjete pole,
Engẽli ne Skender-bene,
e pertej lunit choke.

Se ati vdhas j'a grue.
Atjetej iste Skenderbe!
qe shkoqi e qe skrotetire!
qrrezite here deja!
futuro ne qiezire!
i kiste epene vetija
n'ate vent te mallkuar!
se i gjkoj veledija,
pa i gru per te mundur.
Fuqia kur i qaset lamit,
gomarine duke depuar,
ate driten' i seh ze-mumit,
qys ubritez' i tenepuar?
aeta n'ate vent Te Mbreti,
kur pa gill' ate ugyqyre,
si i-mbaituro zbreti,
si mbet gyre mbi fytyre!
N'qesherete ndo bale
fate vete ligesija!
Kis zeme gej dore Djalle!
Se pas ayres Djalezija!
Djalli vet' i mallkuar
nd' arpoiret mberteronte!
iete eume i mallokuar
ta' ahqe te teneponte!
Me q'an' te Mekuterija,
m'ant tjetre Lakonime,
ne mest iete Babezija,
Demi, Vitkje' Kolezeni!
Zihja, Ilazja, Vrasja, Hrezja,
Kqrezja, Pahja, Zenerimi,
Gegestra, Hrisja, Ndrisja,
Brenja, Neua, Mallokisi,
Vrasj' e ekret' e tenepuar!
mbytore ne puk e tere!
kercurez'e mallokuar
djalli vet' e kiste bere!
Me tej iste mberija,
qe gojitte pasi mbleta,
ia ne bale E-; a-dija,

e xeza si step' e ekreta!
ate gjiba kisin mesne!
perpara e kisin vete,
is myxyr'e mal'e gjate!
qe gemet pas i kis rene.
Cquante au mest E-penja,
E-fellqura d' e-dyra
pasdaj vinte Ona' e ferija,
par atyre is Myxyra!
Me pas isin Gjegjezite,
Se te gjita te Kosijat,
Merito e Ila-bosite,
I-panjli me te lipat!
Has atyre is Nekari
i nerestur'e i gare
i-ligu e i-perbari
me qe fytyre te vrare,
rinte si i tmerruar,
iste nkir' e isin flere,
syn' e kis te spurdhuar,
ne mundim te mbi kis rare.
Has tufes se ligerise,
q' iste pak mizerja,
is gjuaj' i xenzise,
qe kis bere te kenqja.
Hopo! q' hapine to xjerret
n'ate vend te mallkuar!
ne Skotepete so i' epet!
nga drita osone merguar!
Ligerise pas i rane,
pa i apu nde epetire,
se te ligta epetin s' kane,
Kupe s' ashene te mire!
Cpirt i nkyr'e zemr'e lyer
i kisine eqzetuar,
fytyra u iste kllyer,
gerezija u kis skuar!
Ha isine bere depa!
sjqer'e apiq e dosa!
gemba, kllra, skarpa, fepa!

Strecka, gjera, brtolosa
qeria kur humbet adrec,
ke me q' ane qerosine,
semboſazu vertet me dege,
ke m' njkun' e me apine.
Duke pare keta Mbreti
me aqe eume mundime,
durim me zemre s' i mbeti,
nd·mes e kisin triste.
Oh! mej e skreta zrkate!
te gorste ç' i nomogt,
n' ſterime dit' e nate
i mbaq' e ank' i lesogt!
Ne mest to gibe penetit,
q' iste brenda me skotepet,
Rugoi i Zoto Mbretit?
A i esh keta ke njerot?
Ian' ata, qe kane vrare!
e kane mbyture dere!
Ke kane pahur' e sure!
andaj mbi me Skotepe!
Herendi s' kane kujtuar!
pa kane grisure gjume,
qerecin' e kane mur,
kane qene te perſorme,
Nuk' i mbiue varforise,
edonese pame fuqine,
i qen' armik qerocise,
Kane bere ligesine
s' kane pasure mesire,
kajset' i kane mundsur,
anke bese ge te mire.
m' patne zemre te qetur,
ſjalose e kane kllyer,
e s' kane mbajture bese,
kane pejtur' e gegyer,
andaj zoti s' u ka pjese.
Ca i pru nakuterija,
e te tjereto kurcimi,
ca nakari e zilija,

Ãe ca ẽemi e mundimi.
I ech ate, qo [illegible]dõien?
s' pafzhete ç' kane bero!
dit' e nate perveloher?
se qene te liq to tere;
Ha eih ate plaken etrige!
si heq brenge ke mundime!
se ka qenecum' e liqe,
andaj ra nde illorime.
Uhene soko ne djale!
s' patne furp, te turpershen,
pa hoqne ke ne te pafe,
edit tani pe mundohen!
Hapnane Hrrenofise,
zane djal' e zgadhefte,
pranuan ligjsine,
pa kupo s' mbrese, dritë!
kesta ãa Engjëj vete,
pa dunde dukt shtar
te dy zot Mleu' e vertete
ng' ajç rent i nalshmet.
Nga Skotrpa çakt dale;
Engjëj i urtesise.
Mbretit i ka kete fjale
ne zefit te Herendise;
Skrofet-he! t'negatte jeta!
Marrt' i mir' i Cyqerise!
ene andaj nga e vertetа,
ãe nga ut' e Herendise.
Ha kur agrihete Nakari
me fytyre te merzitur,
si i-vdekuri nga vaji
i-trretet e i-venitur,
armoka i Herendise
jete sun' i zvoemar,
vat'e j'u lut Hasanise,
fytyren duke ndryshue,
ãa Mbret' i Cqiperse!
ne speranderoj kete here,
s'j'u qas faro ligesija,

m'a holli ne halte adere,
pa ne zemre ndjeq ne plage.
e ti,ços ke fuqi sume,
to mëgnarç sot zoje epoge,
t'a helç ne prekj'e ne gume.
Kesta ša i zemeruar,
zbesua Dasurija
nd'ere duke fluturar
me sigeta te koqija?
nga dale.'i zferohet,
ti'e perkedel Mbretereven,
po ajo sume gezohet,
se j'a nre nga mendja peseq
Sa mo suu'e perkelzite,
lukurija aq'i stolisë
nga fuzte zjar i dërse,
ër sa vinte xhukurohëç.
Ahere me qe sigurte
Dasurija e gollë
Mbrene ade zemrt te qete,
ne vertik suu'e vervitl.
Ne zemrt i ndeq sipeta
me te mëlc ombesire,
oh! sa eat'e embl'e skreta!
Kur e me zemrene mire.
Qys vetetin me fort moti,
zëz skrepetin pa-prete,
iour na dergon sino Zoti,
e pë luleto ne vere?
Aseu ahe Dasurija
sigetabe kete here
te hedhze poei stuja
i hiti fet-e-fet pa prere!
Ila Mbreti iete golitur,
gas te rnë ne zemrt djeute.
posi djalëë i nesjetur
Dasurija e gezente!
Dasuri e Bukurija
baska to fyja sbese,
me sigetaj'e koqija

Mbrenc poet'e kisin vene!
Ate, q' iein trin e bupet
s'e zij ne vete, as spata,
ne siget' e lufies kupe,
e siu poeto jete-gata!
Kur e pa kea Urbesija,
zu per dore Trimerino,
jak'i ûz, se Desurija
pek te na mbylqe stepine.
Kan i ûa të tuturuan
te dyja si dekmëtyer,
me vrap te sane uxitnan.
s'ndeqn'e nuke bene zdrysur,
po urdhe drejt e te Mbreti,
te dyja ne nesk e vine,
j'u qesne prane se qeti.
Ë'e nuqp'e poet'e epune.

BKSH

XIII.

Iste nbledur paresija,
trimate gat' isnin bere,
pa is ogrohur' katerija
ne kryc-gyleti e tere.
Si kie qes'ornil: Muratı
aeeu te Sulitan-Mehmeti,
se at'uke nga i ati
te- hap ee po e geti!
Ha nisi Ahmet-pasene,
me mije p'ot dy-mbe-dhete,
isha dh adhunes Hasenae,
te dy trima te vertete.
Hasen-pasa me Ahmetne
pesniper'e kishin more
pandehnin t'a nosstnin Mbretno
se nat sy s'e kisin pare.
Ne Pilev nata i zuri,
mue ne ores te Malesise,
e-dena atje i epuri
luftetaret'e tyrqise.
Ha Mreti me pesenije,
trima gil'e luftetare,
sha ai ta si shoulije,
srri nga dita ne para.
Nata ia e rpet eume,
qene perableture rete,

PASH

armiket' isiu ne gjume,
vezd'i tere is i qete.
Oqipetaret n'ustersse
posi ajku ner ßen kyre,
ata trima mije prse
se pak gßie ßen'e mbyne.
Armiket pihniu te skonin,
te kfebesine nga rrße,
pandehune te spetonin,
te poret te gil' aderde.
Hamza-beu, nip'i Mbretit
ndeme e kiste prere,
e j'u lesua penetii
pa ße vendi s' is i gere.
Ca e prese fare spresen,
rßr ßipe Herendine,
ubene goti te vlesen,
en nusqe apetine,
i peuzße Oqipetaret,
e to gkie nak' i lane,
ata i neri te qaret,
e pane qe epetin s'kane.
Kin zeno te xhardeshej,
mengez' i bukur po vinte,
dita nga dale pefßej,
vendin'e natese zinte.
Heso mije plot uvrane,
ßinin kalesaru ßene,
atata nij' armete ßane,
rßr Hamzaj me Ahmene.
Kur hyrine Krujo Mreti,
me gas te mad gil' e prithe,
late mbasure qytet,
seme me qiell e qithe.
Ahmeto' e Hamza-pasane,
to parot' e usterise,
qe ßan' armet' e s'uvrane,
Mbretit trim i urtesise
me pekule eum' i mbante,
e kie falure lirine.

ẽße xojc nuk' i ndiente,
pa nz te hanger'e gine.
Mbret' i art' i Ogiperise
ne lufte behej dregua,
pa is qezg' i Herrdise,
ße i leße si palma.
I dergoj Sulltan-Mehmeti
page sum' e ge te mire,
pa gille te zenet Mbreti
i lesoj, se kia mesire.
I nâno neper te parat
gille ç' nori nga Tyrqija,
musqo ße luftetaret,
eße gille Ogiperija.
Sulltani za mlqesine,
ße page nz Skr-der-Sinë,
la ne prehje Ogiperine,
q'a dy vjet pa lufte mbeme,
se Tyrqija nor Herdise
kiste lufte te pa-prere,
andaj e la Ogiperine.
e dhe ndk kete here.
Mreti donte te leftoate,
po perdja s'e lane,
eße ne sum' e ndihmonte
Moisin nz Urane.
Ila sendikë Ogiperine,
pa gyqte e qdo gnue,
qezë gille qerezine.
s' la gelusdi te perdune.
Mol' i pare kiste akuar,
e nuk i dyte kie kyre,
kie arkar ne te ndiarnar
nzesi, qe s'ndan qe fytyre.
Mije plot gose-nbe ßeße
j'u leenan Ogiperise.
Dehir-pase trimi vete
iste i par' i Tyrqise.
Afere Yqypit rnae,
zune vend sume te mire,

unë bua fusa nr'i nlë ane,
dita ën nuk'isca ngjire.
Mrrti s' kisit nesine,
tetë nojë kisit nape,
ëlt nuq rpap Zin zxitenr
aa trimato thqipetare,
vemlia e kisit pellaar,
hena ia pese-nbe-dit:,
Moisen'e kis derguar,
te sikoqe aa te qese.
Moisiu pa za çene,
ele ç' vent kisiau zoto,
jane xguare a fjene,
ën ç'po ju boja'r ç'pe kene.
Dita sita nu ën ngjiro,
po kesun'e zote rete.
apris kuha, q'is e mire,
ain derkoj katepjeto.
Mannei ën: Her te mire
vaj'n keqane rete
kete si kea nu ta ngjiro,
q'e bert ëcno kaarte?
M'rrth i ën: Illuk? çe ëna,
q'ka aaz rel'e q'ke ne eine,
perse flet kesto si grua,
a e kuche trimerine?
ç' to ben ain ele rete?
ieri ne gjume te vene,
i dregen Zot' i vertete,
te ngalise se ris ëene.
Me te done kete fjale,
dieki i çoji rete,
ele ne eest duke dale,
keeq drite tatepjeto.
Debër-pasa ueterine
ne tri pjese e kis ndare
ne te djalbe kis Ajline,
ne te mengere Mybtare.
Mybtarit j'u dert Muzaka,
e Ajlinit Moisiu,

qeri shok posi flaka,
tjateri pɔdi si ein.
Mbreti vete kiete prane
sume te aire te pare,
si Tanusa'e si Uranɔ,
e te tjere korbetare,
Ajdin-pasa nuke teniej,
vendin' e mbaste si bepe,
ja trin sam'e nuke numbej,
e'iste musdur'aj kupa
Moisiu ner ne dore
korbes' e n'armicet lgri
gosi dasi ne kembore,
ja trembure fare syri,
fjasur-mbaqetine zuri,
i pret kokes' e ja falu,
rke stat' a tete sburi,
nori dene me vjap pasi!
Kur pane kan Moisinse,
sokete si fluk' sfetne,
e stane poste Ajdine,
armikete nkeputne!
Kan e prieu de Mucaka
me te mengere Myhtare,
duke lgjo posi flaka
me trimate Ogjecare.
Ha Tanusi me Uranɔ
po sbetonin me Debire,
sume here dru e dane,
po Debir' je trim i-mire.
posi qifti duturente,
de hiluj si vetetima,
soket' e tij i nbupente,
me pahir i bente trima.
Si dragoj i seperuar
ubesua vete Mbreti,
tuk shoute me vjap kalmar,
mperhap gjke penseti,
ne uske te hek' i qkiq
me te malle vrengelime,

nga kali me pecrolemi!
Si pufeja i kis rene.
j'a kie here dhen nate,
ne lefyti e kisin zene,
se ndero si lis' i gate.
Me te mbetur pu te pare,
armikete uperhapne,
duke gar' e duke ndero,
mnap' apatin' e vrapne.
Oqipetaret pas a rane,
fle i vrau' e i permbyane,
qe te gelb nuke lano,
ungjinc pas e s'ungeysuar.
Kestra e pano zapatso,
uvra i-tecu zemeti,
lume ezy gille q'patne,
ge e plaçk' e maile mbeti.
Mbret' i-mak e i-vertete
vu fjale esnde te-miro
me vetijene te qite,
e me ze glot mbleeire,
levdoj te gilo te paret.
e me sunte Moisino,
se te here luftetaret,
q'e nderuan Oqipetino.
Me ng' ata, qe kisin zene,
q'-la i-zi sun' e i-pare.
Mucalen' i kiste ftene
i varfer' duke qare:
Zoti im, te qofsa fale,
se luten emne, dëpoto,
mer ora' e fterin e kale,
se gille, q' kane, a lesone.
Ti s'ke ge i ila Muzaka,
gille e'se lenate jone,
se te eema na te pako
ata qe mundene. s'kane.
Mbreti trim usi te dëgjar
kete gjq e koto fjale,
se se syt duke vestuar

BIBLIOTEKA

ate te parene ôjalë.
Marakes' i ka: Mjr kuaj,
arrau ftoriq, sa to duan.
nga plaçka, qo nbet e huaj.
elle te tjera, q' te ftuan,
po keto na kane nua,
se dua t'i fal Zotine,
ka lene menes' e grua,
me vjen keq t' inkyj otegjine.
Kesta ka Mbret' i urtar,
djal' i ri eum' ugecua,
si zokâli duke spetuar
nga i-bukuri fajtua,
duke unqur pasi ftato
i-qet' e i-turgecuar,
ç' e vostoj na gjith Mbretna,
Mbrem' e-nasl e të-levduar.
Mbreti i ka: Hip' e ike,
ftuaj me kuaj per nena,
e nga qeti nose ki grisa.
Ajy me eum' ugecua.
Nga lagu duke spetuar
qua vet' e kerkon dolme
bilbili i-deserar!
gata t'ajy n ori ftue.
Duke kene Mosine
Mbreti me eike te tjere,
qe te ruante kalina,
se mruaka te nos lere,
vet' anglit, erdhe Krejo
me bi gjile parosine,
i gritne nz sume buja,
se u-ferman Qipetina.
Kola, q'kish mrazit sume,
e perkundi s'qendrunin ferë,
gosi kuni, qe s'ka gunio,
se q' gen mb' ate, mer xvara,
nuk iete sume merguar,
Skender-beu ben gatine
pa ndegur i pa mesuar,

Ãç vë në' shë veterine,
Ilasllaj mbilöll zarevine,
hene fjalë zer' e gjeto
zor luften' e per Tyrqine
mbreni'e mezgus, dit' e nate.
Ne kufi te Gqiperise
ta fortes' e Beligratit,
q'ja ne doret te Tyrqise,
t'zranikur te jete-gatit;
iste nu qe brek to larte
Ãç ajo si Shtigrati,
xharfitr se largu si karte,
dukej posi skenje nga fsati.
S' ia Beligrai' i Serbise,
as gybet Sa as faat jato
aa Ferrat i Gqiperise
forkesa aq rrote kishe
Abdonsit i kiste marrur
si rebaj me te rrasur,
pa ngr kisve dergjur
Katre mij' Italjane.
Ilese mij' ia kalorija,
katre mij' Italjane,
qinte mij' kenaresija,
Beligratit gjil' I vane.
Ilushal' e topat' i vane,
pa e pahue dit' e nate,
murri' g forte j'a stune,
armikut i lane date.
Murete isin te rene,
e sume te çhalcyer,
armika ia nu te lene,
re futu' e sihte te fyer.
Sulltani beri gatine,
to nir Kostandinopojen,
e kis mbledur veterine,
po kur pa ketej nerojen,
nisi nije pese-dete,
dy-zet iste kalerija,
ni ta Xhadin rete,

Këte mjf' is kombesija.
Rrajtesit' erë e fiane:
Armike si mizerija
keta afrue ullane,
të dergsar nga Tyrqija.
Dieñi posa kïa rene,
Mbreti pejsen' e mallit
me zokot' e kiste zeze,
të nr vjap i bipi kallit.
Me ŋ' ane jsir Tzunsi,
Muzaka me tjatret' ane,
ne mest Urano-cy-larusi,
Marisua me Hamzane.
Arratiste nr ŋë hare.
rrno posi mizerija,
e gjiz duke perzjerë
dejenin si bagatija.
Tre-mbe-dete mijë rane
n'Itnlijanet' e ujevc,
e ŋe zgji te tere 'Vlane,
i ftepe gjiko si lepe!
Ha Muzaka duke pare
ukepat me pake zoke,
ullnk brenda n'ustetare,
3e i hoqi gjiks frike.
Mori si dra vitu spagë,
duke hëllurs si flaka,
me ëj-zri e bsie plage
ni i vëkture Muzaka!
Mbreti ïa: Eshtrta jetë!
mos të qofte ëene kepe!
se ç' nvra trim' i vertete
Duke Muzaka, q'is hupe!
Duke pisuer hasa Mbretit,
nga ujeker' e plott i bigta
gaka, i-at' i-sendritit
të zemra i herrinte.
Gipi: trima Gjipetsre!
ne të gile nes te vdesim,
të mos mbetet gra ne fare,

se me s' duhete te mbesin!
Kete ĵale me te ĵetse,
si dragoj nasperua,
mi armiket duke rene,
e beri gjakue pegua!
Gjipetaret pas i rane,
te-tere te-asperuar,
fare kurcim nuke bene
g'de trimat e-levdnar.
Ivran' armiket te-tere,
e bene gjakue koache,
lufe' e tiue me s' ia bere,
as behete me no jete.
gjaku posi lumi puli,
ata qe mbeti upervdine.
Xihaliu prap' i ubdoli,
pa zune ne ris qo ane.
Skenderr-be i duke lesuar,
e perhape ueberiue,
me korde e vreme ner dhe
po kerkoqe Xibelline.
Su'ltan Mehmeti per Mbrenie
dy hupa kishte meesar,
qe i'a ziuin Skenderbene,
e t'a eziuine ner dhe.
Si lariu, q'usqen qeshe,
i perkedhel dit' e nate,
te han' ujkun, q'i qan fenike,
e'e le skre' e lage-late.
Isiue hapa te pate,
se te mbesen e te trase,
uhoke te dy me egnete
t' epere posi larase.
Is Behrami me Tahmasne,
e Mbretit, kur ulesuan,
back'ata te dy j'u qesne,
pa me sum' nasperua.
perpara Behramn' e vuri,
i hoqi nire qo spate,
pas ati Tahmasne sturi,

BLSH

j'a heri kokra gorate,
Arnikoto gil' ndrrë,
si e pane vëllau Mbretit,
po Qipetaret' i erdhe,
e se ris u ßane ßene.
Aherë apiti nata,
gune-eni'e pune nëra,
Xibati-pasen nga spata,
e spetoj vet' epesitë;
pa ne ata, qe i ndertë,
zapatë n'epesitet,
nuaje me terrep ßene.
shkau orper skrretafitet.
Mija plot ze-zit e pese
te vrar' ate dite ßane,
e te tjerëta pa speresë
ne Andrinopoje vane.
trë nije Italijane,
e tri nije Qipetare
ne luftë te dërret' uvrane.
Ae ner t'a sune te pafe.
Mbreti dergoj Hasan-bene
me krrit me Malaine,
te mujne Monenene,
pa e lujë vatërine.
Fortesen ne s'i rane,
te gjile ungrin' e shkau,
se po s' ndëtë' Italijane,
pa ne s'dojn'e ne s'nenaun.
Tek e motra erdi Mbreti,
te Manoeja, qe qante
me lot posë vale dreti,
e zi per te esque ndante;
per ate Muzake trimne,
q'vra ne luftet ti skrëte,
pa i la pjese ungjitsne,
Ae vajn'e letë per jete!
Mbret' i urte, trim e' nire,
zemre-malli jete-gate,
qe s'kie nok, ie i pavdire.

Muzaken'ë kis kunatë.
Ila vate per të rrëkuar,
ë pa motren'ë tij,
i pastoj në kraheruar
Mbreti, q'is si Herendija.
Marreja me të vëlanë,
të dy bask' e më të bire
Duke-Muzaken' e qatë,
trima' e ngutur' e të mirë.
Lum ajy! që la të kiru,
aqe ube trim Hrenë-Zeka,
dë i bukur e i mire,
sa dosnë ungjëll Muzaka.
Dë më vent i fill Mbretit,
pa ja zgurej zëmërtinë
më krporë së q' e gëlltë,
se kis gjith urtësinë.
Të motren' e ngrohëlen,
pa ngrit pashaj e hipi
më kalcte Skender-beu,
e porsaki dë i-nipi.
Gjegj-Topja u vu zjapë,
e mori të dresi spatjë
nga armiku, pa kis mapë
n'ato lufte vanë gjapë.
Hapa vate Mbreti vetë,
Kont-Gjegë nam' ngrenë,
kur e pa krim' e vertetë,
nga gaci çmjt ngrenë.
I erdh potërë Gjiperisë,
gjonj gjithë zgrezënë,
i beri ader plegonisë,
si ngjoj më paresënë,
Hercegëshë gjithë grate
Mbret' i math' Trini më flete,
gjithë të rate, të vale
pasi vëllë i vertete,
Mbretëresa më frent pinte,
Hlegesija gjkonte,
vetë gjithë gëzëntë,

PDF

XIV

Armikete si r pzan,
qe s'j'a dhuin dot ne Mbrene,
ne grelj' e ne gwq' e luzu.
Oqiperin' e Skenter-beut.
Iefsonne ne Herzine,
Kostandinopojen Conin,
pa e luze Oqiperne,
e qe soje ne s'kerkonin.
Kuhu pa iufte po skonte,
pa hreng t'ne Oqiperija,
tal' i-kardio shnetevonte,
se puna e mirevija,
pa Hasanaj ne Moisine
kisina zone kufite,
rasaine Oqiperine
ne soloete nat' e dite.
Mbet' i mall kisne zene,
ata ner fortesa ginin,
dobore asnne kis rezo,
lepin' e flasnin' e pinin.
Nata iste fort e gata,
se ne asnne cpesire,
tal' e tohl' e zena nato
se po-dua ne to nyjtire.
Nur kerkojne Moisine,
po gekundi nuk' e pejne.

papo ç' te ßone me s'dine,
soku sokut i pefejne.
Moisiu, q'ße i paro
ße bup' e trim i vertete
permi giße luftetare,
ßane, vaße ku te jete!
Se skuase pake dite,
e mesojne Ogiptarat,
koha e nxopi ne érite
ate pune me te parat;
Kis vatur s'Asdrinogoje!
luftetaret' nenßine,
ßula goje-neper-goje
meri giße Ogiperine.
Skeader-beut vas' i ßane,
pa unahnis qime' e mbreti,
vuri te paro Hamzane,
cßi qau me se Mbreti.
Fiaturoj e skreta ßale!
se nuke ndrieti'e pétate,
meri fisene ße nale
me krahe ezeme te lehte,
ca ßoßine, qe uzime
me Hamza-beze, pa iku,
eui s'e doj kete pune,
qe te vinte te mnuke;
ca ßane erßi nakari.
e hyri ne mest te tyre,
i gdhe fytyre-vrari
me kete fare meuyre;
ca ßosine e la Mbrene!
ße ahe mik me Tyrqine,
pa spernderoj Memlene,
e traßetoj Ogiperine;
se i ka falur Mehmeti
mbreterin' e Ogiperise,
ancaj per te mar' e geti
miqesine e Tyrqise,
nuke vetem Ogiperise,
po i fali giße Arne,

e ta tere gerecine,
qe esto perketej dene;
ηeres peshtazi i erδe,
te-dergjur nga Tyrqija,
δorιq ne bape iherδe,
pa unis per te-koqija:
Moisiu ukeδye,
este bere ne Tyrqine,
posi hepi underkrye,
la Mbrene e Qiperise!
Ilo ne te eamsela δenu,
jane pike δa'e δrur,
te vertete nuke jane,
te tera jane te pene;
Moisiu esto bape,
s'i bonte nik Tyrqise,
i paksa s'hoket kupe,
nuk'i δhehet Qipriδe;
po vete atje te erδe,
se aferi t'a nesenε,
Tyrqine mire t'a qobe,
e puαt t'i kupitoηε;
pepala dot' i pafηε,
t'a hδlε ne sune sprese,
armikne δa'a geqeze,
qe pαben ne te pabese;
se aki, qe te ben vupe,
ta i'h ka ne te palese.
duhet te j'a bes ti ne pare,
demit, qe vjen, t'i ves lese,
s' e pveti Skender-bene;
per kret, se s'i ip tεje,
qe te lere Menedene,
δe te ngrihet' e te vrεje.
Metus-trini ne ket qaste,
doe: Moisiu, q' is bupe!
Qipcrin' ajy e mbaste,
δe s' i trembej syri kupe!
te vinje me keto δibe!
ne qe here te ekembehet!

Cqipëria' e Julëzonti.
Ilo mbreti i Italise,
q'e kisin vëzanë Mbrenë,
is mbi i Cqiperise.
Z'e dij sunë Skender-beun,
të ngarat duke mesuar.
i dërgoj sunë të-parë,
kunidhë të-paçenuar,
të arnë per haraçtarë.
Harrel e Italise
kisin arkuar në Krujë
nga sa e mbërtirë
më dhur plot e më bujë.
Andaj erdhi Mbreti vetë,
e u beri miqët vdekë,
se i kisin miq per jetë,
dhe miq për kundshtarë.
Ma i dërgoj të gezuar,
më kanjeq'e më të-falë,
të më mirësi të-qpesë,
dhe më kart'e më fjalë.
Në Xingoje kur vanë,
fjalë të mir' e lavdatë
pa-dënë per Mbrenë z' lanë,
e më zemërë urrejtë.

e ta bjere kau no skita !
poš fosqa to gegzhit !
e turgeroj Qipetine !
sy e fiqe s' na ka lene !
e geçin ne Ilevendine
arnikete, se ç' na kene ;
na s'este mire te pejne
as tyrqia' as Qipetine,
t'i qisim e t' i gegzjue,
duke lene qerezine ;
tek mbretneron trimerija,
e gjkoja e arbenite,
ç' su dukete mapersija,
ã' e penija e ilegarite;
pse pse arnikne se' vrase
me lajk' e me fe-pabese,
kur spata ortul ta' kanakse.
Se trimerija ta' vjese;
n' e gepthe sot Tyrqine,
humbet trimnia' e nbere,
pa ne hate Qipetine,
vaso ç' nuse dote here !
Kato koha qerkoja,
to-vartezno s'e dinin,
e ôij veten Ilevendija,
pa ata me mend ja' vetin.
Duke kene keto fjale,
dinerit aga daše skonte,
vera ne sent duke dale,
bilbili zu e kendonte.
pesct' isin fiecmar
Segnte kleine flute,
fusat' isin pelheruar,
lumeqte vinin te qeta.
Ilo kur nis Sulltan-Mehmeti
mije plot te'e-ane-Seta,
i-pas' i-ati gezuti
Ista Moisia vete !
kupi trim qe e mbepente
kundohere Qipetine,

POST

vaïe erdi ta loftoftr
kota hipa per Tyrqitn?
Mbreti nijo stat' a sto
atori trima luftetaro,
pa arfur' armiku, vete
kisle zene vrak me pere;
ai Dibrat ne malt fis zene,
ne kuft te Oqiperise,
vendine e kështr zene,
prit vetorin' e Tyrqise,
Armiket me t' aforaar
Moisiu pej praetit
doli me vertik kalnar,
me emar i flipi Mbretit!
Ik me s' luajti nga vesi,
Skander-beu s' ambrua,
po kjoi me xxit ik qesi,
pa udrrt gooj fjalen!
Moisize rrtredija
e gykoj, apo ç' e peti,
a e nesoj Herendija,
atorperua nga Mbreti!
pa ulye, me vpep ilia
atori mal' e spatise,
mbeti pa to par' armiku,
popo! ç' egrt atorine!
armiket' mbetrpoan,
Oqiperarete shoke,
ne mes to gjë i gedhun,
popo! sa gakera pede!
Ounte te pake ejetuan
nga armiket' ate dite,
Ime armeto ik shuan,
me zotrre eame te ngjite.
Mbreti n' ate lufte s' eturi.
I'apuë ila: Moisiu
ne lak armiket'i vari!
te gevete i perpiu!
S' bete xharkelyer mire
eshi po ndrinine yjte.

zala iste me to xgëlire,
Moisiu dëi nga gyjte,
lerse nga zuëi kis xgjëlur,
ße duke bere lavare,
ne gry'set e kiete ëllur,
e hipte si skarde zvapt;
duke hapur' uzeriae,
hyri ne nzst te zemetit,
kur e pane Moisiun,
q'erd i ra ner kenoba Mbretit
pa Mbreti ne vpak e ngriti,
ße ne qse duke qefuar,
nga zemera perretiti,
ß' e gustoj ne krahernar.
Kur i vjen nga vent i-huaj
t'ai i-hiri trim i-naire,
qe ka nderur vjet e nuaj
qya e qafen me dëshire?
aetu rße trimne Mbretit.
pa i fali gëlle fajne,
sa ungëll gëlle penxzi
ata tërë zeze te qajne;
Ilias urdherit, qe kis ßenë,
qeri ngoje nuk' i zënte
ate pune, qe nderne,
se Mbretit lort lëkat i rinte.
I ka le venkin' i gere,
q' e kiere me'vethe triaui,
si kuaine ße te tjere,
pa nuk'i kanlë fitiaui;
i bente ndere penxti,
si ja benë ße ne pare,
se i vuri ne rin Mbreti
te pare ni luftetare
Kur degoj Sulltan-Mehmeti
keto e kur i kujtonte,
ne zemre durim s' i mbeti,
qyrdyra'e tij kafroute.
Oso: hesova Moisiue!
posi fuqe me gaqeu!

nua plakue, faqi-zine!
te ne paske pire ðru!
Kosta ðoi Sulta-Mehmeti,
po kisin tjatre nzroje,
dhe nejtolej se qeti
per ty! Kostandinopoje!
E gat her' ojy i pari,
Kostanðin' i mak, q' i kore,
qe istr kir Oqipetari,
ngrihu qyteine le trote;
pes xti nga tjatre fare
erdhe te laj e te ndyre,
nuk' iskue Oqipetare,
pa s' kisin l' ato mongre,
i kis nkytur djelezin,
e te tera djalucite,
i parmbyti ligresija,
s' i la, de shkoine drite;
se grate' i prane bese,
s' e kisine trimerine,
pejsheme kisin aprese,
mos' e qitnin' ate vese.
Kisin zene pseke ari,
pa ardh Sulltan-Mehmeti,
i gel per djal e per bane,
me qe dil' nga qyteti!
E kqa mukie te lefonit
s' ate koha me Tyrqine!
qyti me pete s' kacoate,
mos po gil' apetine!
Vetem qe qeri lefonte:
Skender-begu! Oqipetari!
armikete s' i pesonte,
il'e kie gnieme se uhari,
veç Oqipetart lefonin,
sil' e mundine Tyrqine,
gil' Evropen' e apetonin,
pa kie vatur ne gremine;
te mos iete eqiperija,
gil' Evropes' e verbuar

e kisin mape Tyrqijn,
nuke i kisin apetuar;
po trimate jeto-pate,
ata djalt' e Qipperise,
duke hegur mire-mpate,
i prin' ullonj Tyrqise.
Eqeÿ! xjarit e levdo Mbrenë,
q' i ß mpo ndër Qipperise,
xbrit e levdo Skenderbenë,
trimi' e nalt te Herendise,
ße mbret' e tij te mire,
qo apetuan Matodhrat,
ata trimat' e pardire,
q' e dhan'mpo gjithë Mbrenë.
Pofrna ße Hamza bene,
q' e beri si Moisin,
ßu pa gjetur Mbrenë;
per gjithç nderin?
Ato fjalë, që ßlane
me pare per Moisine,
ßlane ße par Hamzane,
ße gjithë botën i dine.
Ilo tani Sulltan-Mehmeti
nuke prarë fare lesë,
se ndoq ngë ajo, q' e gjëll,
pa me s' kin t'atëhe aprese.
Nisë Mijn prese-fet-!
vu te par lea-pasaue
qe ishte që trim i-vertete
i ßa pas ylli Amcane
Ilo Hamza-bin i tallë,
me të madhe qyrez' i prarë
mer nalt : o Mat i kallë,
atje, tok dehej, i qarë
Mbretit i kisin nesanë,
kin mape trio-mbe-lete
mijo trima te levdsur,
Qipetare te vertete,
lete dergjur me pare
trim' i zire, Manul-Ilika

me te zgelur luftetare,
qe s' e dinin ç' iste frika.
Mbreti kis vene me q'one
trimn' e forte, Moisine,
me nget fjalet Uzane,
pas kiste Tanus-ey zine.
Armiket' i kis pёrsar,
ofen' us kiste prere,
pij i qet' e i merguar.
se lak korkoste t'i shjere.
Ushtrua Manuli,
armikete gjil' e pune,
fjamupe me zvet e agnli,
pa zba me zxit i rane.
Nuse ndenji Manui-Hika,
po beri sikur ulye,
e sikur iku nga frika,
ze armiqn ngopres;
pas i rau' e agr iku,
ne fuset te Matit vune,
e me s'e ndeqi armika,
po nije te tere rane;
ele Dane, keto here
eem' ntrupne thupetare,
ne ubekune te fjere,
me s' qenkan' eta te pare,
Ja vun' e nal' e kopiket,
pa ja ulur' e sete prere
pil' nateri e armiket,
korkoste hije te bjere,
Frajte isin lenur,
e fusene kisin nape,
uhagne, duke korkuar
sicili gelen' e bare
Duke nape kaloring
sieme vete Mbreti
si reja kur shije sine
e kal seme vale dreti.
Me te pare Skender-beno
armikete, q' isin udere,

të tërë mbarë fëtur,
as që me s' mbeqi t' i bjere.
Mbarë kur e pane,
me zënë tjatrë shoqë,
perpara gëlue Uranë,
papo tatëpjetë poqë.
Ilo uden' e kishë zenë
me ndihmë Mamë-Hika,
mbi ta një vpap dukë rënë
i pikë gjika dë frika.
Ogjipetaret kishin vene
pël e potullë muzika,
muzikatë dukë ndë
me mbarë shyri fëlla;
me s' dëgjonë nga të zënë,
torbanë me s' e gënë,
posi grate dëfrimë,
se u rrëzë tek merimë.
Ahere ha, Ogjipetare!
Moisiu, na e xvesi
me tërë korbë' e lare,
ehe na pesi pëbesi!
Asnë ha gjithë të paret
xvesur korbë' e dhëndë
e ta tere Ogjipetaret
si bretkosa në ha pellë!
Vinë pika si pëpuç,
Dëtë ubdq, sbë ftohë,
armiku i tër' mbarë,
mbesë vetëm ca të pakë.
Isa-pasa dunë lëpi,
duj të pij e të lehtësë,
po ben' e tij kot' zagiri,
se qiri mik' e dëgjonë.
Ata kafshuese ftënë,
Isa-pasa me vpap ikën
me të gjithë, që mbetën,
me zë ejtoj nga prenka.
Ilesa-Beto Ogjipetare,
gjithë trimat të vertetë,

kishte rrno to vrate
ne ate lu'fe te skrete!
Armikese sty lane
nije tri-dit' ele rete,
zgatue ne sy e pune,
pdi gaku si je'zza!
Duke mape gjdo gene-
qe mbeti ne sfort e luaj,
fe gjeresit. q'sein zeno
tenda e fjamur' e kuaj,
ukllye Mbreti ns Kruje
ne to mafe kercesine,
ne kalimtim' e ne baje,
fe ne vpap si vetetine.
Mbgze, q'e gene Hamzene,
Mbreti oslo zemerine,
fe sepernur' i flute,
ngs kjo lodr' e sonetuar;
pa si s' e dhite ate Mbrene,
doli jasta Oqiparine,
deke heker pertoj dene,
peti Mbrene e Italise;
i fa kau fe kau ne grti,
pa e lane Oqipetine,
ne ai'nemerne Mbreti,
po te zna falc mapezine;
Alfonsi, q'si nda ne Mbrene,
fl'q mbas gjdepe ne gnje,
emen mire Hamza-bene
e grti ne Neapoje.
Alfonse nis parosine,
e dergon, te sohe Mbrene,
ne kart' e ne kamisk vshe,
uhdhe perketoj dene.
Me zoteri sun' e priti
Mbreti gjdo parosine,
e nderoj dh e shariti,
sindekur kis zoterine,
I'u lutne per Hamza-bene,
qe te falet'e t'a ndjeje,

DRAFT

se ka mal per Menelaun.
e keqe te mos e gezë;
se fajsë e tij e kish zoter,
j'a prit nër mënt Herrodija,
kish qar'e ish'e pëndshur,
ë'e nunëntë vetëdija;
pa e ndjen te nipnë Mbretit,
dergues gerec ë'e prunë,
po ëmnë gjet s'i ndrit
nga vdekj' e ekret'e poshtme!
Dergoj pagë ka Mehmeti
per luftetaret, q'mesue,
pa i lenej gjith Mbretit,
s' per no kufit i epure,
Tyrqija kish me Horsine
lufte grapo kohe herë,
kish ëlë ne Ungurine,
ëlë ne emne te tjere:
pa dergoj Y'ner-zanane
me 3eto mijë me pare,
nisi pasha ka Sirene,
me teto mij' ushtarë:
zëlle e zunë kufine,
po per lufte s' dëshiron.
nuk'e ngjine Ogjnerine,
ndenje larg e ngrysa.
Mbreti ushtrë mësrine,
pesë fishoj ndesa,
me vjaq e zuri kafsa,
mrrikul j'u afërsa.
Ilo armëtet isin ndare,
s' isin me qe vent te t ro,
sicili q'ane kish nape,
dy' tufe ishte bere,
p'anësj ka keta undane,
Mbreti vete me te tjere
ndesca ni Sirene,
e Tanasi ni Ymere.
Ata nuk' e prjine Mbrene,
ë'e s'ndeqa' e zuke leftuan,

Iken'e nuspe Sme,
xeri me fjal'i dergusn,
i dane, nuko lefojne,
dafe ruajne kufine,
me miqesi dote skojne
paskerlaj me Ogiperine!
Sinan-pasa me Yusuf
erdh'e pase Ske der-bese
me sume seke te tjere,
da ndaj soje kohe mbese;
desire per page pese,
po atyre u da Mbreti.
Sfetigrevu'e Belgradse
te m'ape Sulltan Mahmeti,
shere page se kersi,
te skojne g fe mos lefterse,
ele te vin' e te vesi;
ken dan' nka, nku te skojne.
Ilo'e disse' Mbreti vete,
qe Turqija s'kisin hise,
page nuk'se e vertete.
da fjal' e saj ieer vese.
Lo ne kadi Mosine
me seke trima fe tjere,
te ruajne Ogiperine,
dadekur i fij xga kere,
ka se Kruj' skifyr vete
Mbret' i gjithe Ogiperise,
pse kisin treqint e tete,
gjithe qel' e Haresise.
Kis pake kohe Hyusfi,
qe s'ia ne jet'e nse s'pruate
kisin vdekur gusu-mali,
q'e kis nik Mbreti fi'e dunte!
Mbreti nek qaste Hyusfe,
se zemra s'isin pame,
go kur i vdiq kete pashe
Alfonsi, q'e kis relasse'
Ia nika i Ogiperise,
mbret insul is e i rjesr,

is qeri i Harxidise,
kis zonere te palver;
iatz trim e i kanôuar,
p' andaj e dój eume Mbreti,
is ðe ne bot' i dëgjuar,
ß'zuceri per jet' i nbeti.
Il' andaj zuri Mbreti zine,
aß' e tere Gqiperija,
mik' e kisin Itline,
si i kis ðe Italija.
Ne front te tij ndeq i-biri,
Ferdinani, mberet' i mire,
si vdiq i aß' i pavdiri,
qe kiste eume nderre.
Mbreti nisi paresine,
qe te vez' e te rikojne
ðe mbrenz ðe gjerzine,
miqesine ta' ndrojne.
Mi paresit te dëgjuer
per te gare Ferdinne
me qe te vjyer ner duer
Mbretit vu te par' Urane
Me te dale Harxhija,
qe nderi ußa' e mbare,
aßkal gille Gqiperija,
Mbretit i erk me te pare;
per veçanen kis vi Mbreti.
ga erti paresi e tere,
iatz mbesure qyteti,
s' kie ku te hifqe gilpere.
Mbret, pres, koat, dui' e te pare,
ne Gqiperi gille q' qese,
gjeq e miq e luftetare
erd' e pane Skender-bese.

XV.

Kiste arßur Ayaniti
nga Vlora e nga Kaolna,
ße Beglari sß hastriti
nga Arta e nga Iaanina,
ße Mamsai nga Berati
Topja, Crova, Kuča, Gjata,
Golemi, Cuca, Herßani,
qe kishte lanen te gjaa,
sdo luke-Lhukagni,
e nanoo trima te Gjere,
et Beriši e Bladini,
c'ianin me te kuvlohere
Nga c'do vent i Cqiperise
kiata arßer qe i pare
nga gji ne' e ploqesise
me gok' e me lufetare.
Skender-begas e rekuan,
e gezuan d'e xha.ien-e,
po pacilaj gjë' unergnan,
ße te ratuvit' apetna.
Koha pa lufte po skoate,
se nuke kis nga Tyrqija.
Cqiperine s'e trazoate,
ia se jnaje Cqiperija.
Mbreti donte te lefonte,
te dy fortesat c'i nirte,

PDF

BIBLIOTEKA E SHTETIT

PROOF

aga Tyrqija i kerkoste,
nga dor' e saj pik t'i nxirrte
po mbretnet'e Italise
ison mbledhure te tere.
dhe mira'e Qipperise.
armik e kisine here.
Ilirianus i peq ar,
q'is aga Frans mbret indjere,
iste lidur'n luftnar
me armiket e-parajere.
Ilirianus me Latin
Bar' e kisine prbar,
de Ferdinane, fat-zize
krenda e kisin shrengar.
Ligente e-eoq' e-tija,
e-varfera Italide,
se s'kie c'te bante fatlija,
t'i ndodhej me buk' as gjak!
Ferdinan' is me te mar,
qyteti je me te lire,
se e kishin shrengar,
de kulot s'kie per te ngrese.
Ilaga kerkonte t'i ndihte,
armikete e'e degoite,
se qeri s'donte t'a qihte,
qytetne nuk'e lesonin.
Ferdinand mesjius,
ei'e geti me te pare,
tjatre'e me ogatou dot nuna,
da, veç t' ardhin Qipetarei.
Ilia i dergon pej qytetit
qe qeri nga Italija
me kart' e i dote Mbretit
No je ti e Heredija.
Mbreti mbledh paresine,
mbleda da e tera loje,
pa perabledh naterine,
mas da vete te vije.
Mbretneresa' i la-frane,
arberine paresine,

Tanuen'e Unur' e Pane
i ta te par' usterise,
sfe Iafke-Dukagine,
Agunitne e Hostare,
Herkatne xhe Rhadine,
q'isin boga Shqipetare.
Mosin 3e Milusi,
Manul-Hika me Klenrese,
3e Golemi e Papusi
xaisne me Skender-bene.
Katre mij' ie xalorija,
kunji' isin te harbuar,
3e katre' 3e kembonija,
gjöe trima te mesnar.
Tete mij' ie ushtrija,
te pare kie Skender-bene,
me luaftra e me xnija,
gill'uholo portej dene.
Gjume har' mesperna
era, pa lesnan reno
si e hrrecre si kroa,
valet' ungrine perpjeke;
po me pasdaj ngritna
ena e ulapne rete.
3e dafi se rie vatrna,
3e kohe xhe e hete.
Hosa dunje nga dete,
me gas eume Herendine
J'u fal 3e engoait Mbreti,
engjill te trimerise.
Shqipetarot me te pare,
armikate sperhapne.
me xxit eura' e lare flare,
pa iken' e zune vrapne,
van' e rane ne Orosne,
atje te gji' uperuldöne,
3e Mbreti me Ferdinane
ustorin' atje e hole
Armiket' isin te esune,
levrinin si mizerija,

dejobrj zeri si lume,
depisnin si bagetija,
si ßzute kur Mejerijse,
ßke sqrpate kerkojse.
no vor e ate iejijse,
ße depesin't uzitojse.
Astu armiket te tore
hapare si bagetija,
isin here sime sere
kaleri e kenchelja.
Ciame mbretet' e te pare
jane ublißur so Orsane,
e gji' afa luftetare,
qe semure nuke kane,
Hikiniesone te pare
kase mi gibe te parct,
jane gibe te pa ndare
posi kaligje ne arok.
Mbreti me to djalte vuri
trimn' e mire, Moisine,
qe pij mi kajet si ligji,
gus kis gjile kaloresc;
me to menjeh su Milosne,
ße Scelen-mashaqe-zine,
ehe Maanl-ey-karnane,
e te tere kombesine;
me gus vuri Ferdinane
me gibe vallo' e tija,
q'isin gji' Italiane,
kembesi e kalorija;
me nest ndeqi Mbreti vete,
ße gus soje gazmija,
gjile hupa te vertete,
posi veto trimerija.
Topat' uxhrnzo me pare,
me te madc keroßsine,
perhapne flaken'e zjapi
me genian e vetetine.
Ha kur ngkol kalorija!
e shok ai usterine,

si pelen nga Herrendija,
kue e prifte Moisine?
Has ati ẽẽr Mihaei
uversũi me kembosine,
me vertik kalit ja mbaei,
ß'e perhapne ueterine;
pò upopoq paresija,
zẽ' e mbajti usterina
q'iherte si bagetija,
già te mërte apatine;
pa shere rdenna
Skender-beu si luaterũi,
uboll ai ta si fajkun,
ng' armãet qeri s'e prifi,
se e kisine depaar
gjile bota Skender-beue,
papo duke teurpaar
to gille mnepe fene.
Larnai me vpap kar bije,
qys mapũn zaqt' apatine?
friko te malle u stije,
pa nga te vene me ẽ' dine,
aatu ße atyre Mbreti
u ßa tarpe me qe here,
pa be ueer as qe mo o'geti,
ice te zer' e lujt t'i bjare!
Dy a tri mij' isin zene,
gjile me armoe ner duar,
e te ter' i kisin ßene,
se i kisine peßtar.
Hikuinua qe te pare
e ißi me vpap kalnar,
e dergoj ner Qipetare,
e'ti me karte ze dnar.
Kartune me te kenduar
Mreti trim me pareslae,
ße pergepe dake ekeuar
prap' e keßes qerina.
Hikuinua doũi juete,
nga eskete unergua,

mori pas q'a pri' a gaste
ndeq me vrat e ngrisa.
Doli rëz kerej Mbreti,
pri' a gaste dasm mape,
amergan nga prusti,
vate ne veadit te ndare.
Ilikinua i pegnar
mi te pare Skender-beue,
mashnit ështe vastuar,
e duke vrar re Mbrenc,
q'ia i hijesn'e i bukur,
si dieli vetetinte,
ar i beson e asm' i-ështur,
pasi qift' i-lidhte vinte,
sate Mbret' i ar'esuje,
kis me vethi trimëriue,
ar hijen' e bukurise,
zoterin' e zairsëne,
U'qas a'e mori ner' ëtar
Mbret i Jarte, trimi gal'n
Ilikinsen' e pegnar,
pa e ngre a'e poll re bale,
a'e josen mbe ka nga daje,
pasi fsenc i ati,
qe ka pejture ner mal'e,
sata a'sha jeto-pati!
Ilikinua i da, kaqe,
qofi' armiqes'ja jane,
pushoftj te kemi paqe.
se mi ngau mik' este voue.
Mbreti i da: f'are mira,
mue dua miqesine,
por dasmi kam desire,
si kam lige mirësine.
F'jalene per paq' e bese,
te nhlifëmi prape dase,
ka per dore duke zene
me miqesi sum' andase.
Ilikinua j'u lut Mbretit,
pa te zonë'i lesojti.

I uxopi jusëe pranuar,
me gëz' armë j'a dorgojti.
Me neseret i dorgojua
që gjenei nga pavdëija,
Mbrëne tërin për dreq' eftojne
pa dolli nga usterija.
Ne ng' ato, q' i kishin zënë,
ën i kishin lëvizur,
ardi i ëa: Hëjte te bëne,
që te to shijen nër duar!
Që s' umbeti fjalëz aprese,
nesme nga ëelperija,
T'a kanë me te paluar,
kanë ngrehur te koqija!
Duane të të gatojne,
të të hëlline me klape
pa mjesi të pëfijue
pë mos hiq ndaj zjarr prage.
Kotë ëë! o i-vrnar!
Mbreti, q' i dij këto punë,
e s' bënte kupe aer dasë,
i ëa: Ëa të sob ëë mue.
Tre-katro kalorës vanë,
ëë me vpap vgap' skellyen,
pritenë me zy e panë,
Ugjetërë s'ngenjyen.
Ua ngrysur' i dërgoj fjalë
Mbretit ëelpres' se pegua,
nesërë se ësht të dalë,
se kvoni për të luftuar.
Ate nat' angrit armëën,
ëlë nostri aqatine,
me ziië usterinë ikë,
se j'a pohue ëelperine;
van' e rane në Neqere,
ultrenjue sunë nga Mbreti,
mbloëe ën sokë të tjerr,
ube m' i sunë penseti.
Ue Mbreti me Ferdinane
e me të ter' usterinë

armikevet pas a rast,
gjilo ne Nogr' ungjine.
Armikoto me s' spetonin,
e s' kisene nga te vinin,
ar te penete s' u skonin,
me zenre te mpite pinin,
Ilo me s' u ta kobe Mbreti,
e ase luftene vete,
bucili gjile penati,
males asnie luft' e skevte.
Armiket kisin te paro
mbretz' e prens e kont e dzke,
po gjile per Gqipetare
iseine kasiij pa 'hake.
Cun' armosot' mperpjete.
d' e sbagjne vendin sa muntne,
Gqipetarete i ndeque.
po prap' umbrot' e s' ndrrue.
Ilo mbahej ate vent armiku,
pa kur shoi Mbreti vete.
mpris ne qe hrr' e iku,
pojtne gjile si ndjete!
Otate ajo po te vrare
armikete kisin bere,
zez aqe luftetare
arsnete kisine dene;
te tjerete ngerhagne,
mosqe te gjile dene,
utrejne, pa zune vpejne,
e ne s' dijne nga te vene.
Ata, qo muntatin Tyrqine,
d' e persinin kurdisure,
zeske dosine t' i dine
fare armiket' e tjere.
Ttre-katre qind Gqipetare,
gjile trima te vertete,
n' ate luft' isine vrare,
nuk' isine me nlo jete!
Rapallit' e Gyporise,
armet' e lara t' atyre

I ſhan ndër Italisë,
ſ'e qetësu pej myzyre.
Illiriznese e Ivne
ës lufetarvë' e tija,
unëan' e pas nuk' i rane,
shqp gjële ueterija.
pa pohë ligesi vrai,
dhe uzeri zpatine,
hoqi gjë' ato, qe s'dreq,
i ka Zoti popojine,
ger sa nië ne funt e zeri
Sforca, mbret' i lik, armika,
ne brengo te onn' e ndrei,
ſ'e vepi ne dege ilku!
Mbretr' e prenoit'-te pare,
Francez' e Italijane,
zpatine duke rrape,
ne nuke pasë nga vane;
ne-furp ennig duke-lanë
eskete ne Frans' e spuar,
ne te eunet nde' ndë' e Ivne,
pa ſ'u bo e nadë prue.
Ilarzat e Ferdinandit,
q' i kish ënde e pakoe,
e i zelihte dukë-Ivnët,
si nuk' i mbeti me zgrue,
i dergoi gjë: fjale,
ne i kerkuane ndjese
Skender-beut o ſ'u fala,
se qe ne s'kenej te mbese.
ç' do qytet kie zgritur krye.
po panene kur e pase,
perezija gjë'ndëlye,
ubese ne Ferdinande.
Armik veten mbet Fuzani,
q'ie i pare ne Turine,
e kie vene Ferdinandi,
dhe tjatre Illiriane,
a'doj t'a qitte Ferdinande,
pa Mbreti vet' oleene,

e zezë e pret Furane,
kur dëgoj q' nuferua!
Me të parë Skender-bene,
mgrit, doli nga qyteti,
hipen ne kndr' e qan dhe,
fortesen' e zuri Mbreti.
Ia doli mat Ferdinande,
mori gjas të parezë,
ne të gjë' anëe pane,
eesditi gjë' Italine,
pa soj zbjen' e norine,
mori bes e fali nëjse,
fë strej gjëe qytezine,
ne s' nder qeri i pabese,
Itere vendi nëerua,
nuke mbeti me nenoje.
pa të Mbreti s' umenua,
po erdi ne Neapoje,
Foli gjëe Ferdinande,
hupa e gra gjëe c'qetë
erdi e tere qytezija,
qe të ëlërë Ske-der-bene.
E pritne duke kendue,
me lesnat' e me vendo,
me fyejtë të peruar,
ëë hupata të grate.
Ferdinande Epipetaret,
ndërroiae Epipetine,
dhiate ngjyr të paret,
qe spetuan Italine.
Ujëjte jëza eruar
me lule eum' e me fleta,
qytezija is strenguar,
që të ish Mbret' e vertete,
Mbrene, q' jete i-besuar,
i-mad, i-nir' e i-mbare,
e kësin gjëe degjuar,
po nuk' e kistne jare,
ëë gjëe Epipetaret,
q' mine soket' e tija,

ESH

zeaure-nlr' e pane-mbaret,
djemte, qe kin Gqiperija.
Skender-beu vij kalaur,
e gosi hasa plot ndrlate,
kal' i-madh e i-harbuar,
akrebetist' e hingellote.
Ferdinani ish pas Mbretit,
all' e tere paresije,
hyne nga der' e gjetit,
pas erdhi gil' asterija.
Hasdaj vate, i ja tape
Mbretit vellanit, q'r donte,
se ndeq pak' e duke' qare
mbrosit' e tij kujtonte.
Ha ngkul Evroj'n tere,
mbretr'e prenter e gjlo ç' qene
ungria'e zeke ne sere,
per te pare Skander-bene,
q' ishte nqe i bevdur,
d' mar' i tij ne gjlle jeté
ish degjur' e ndenur,
si i Zoti te veriste.
Sa mbretr' shin ne Evroge
shehere, q' ish i ndare
vngla ne mjera copa,
gjlo erdhe me te pare,
perse e kent, dak' e te pare
erdhe gibe te gevsur,
zeke sune luftetare,
qe laine te degjur;
mbreteresa e prenteza,
gra, te vla, te za e vasa,
ish duqesa e kontesa,
te luftece e te trima,
erdhe te shkaine Mbreme,
i tere qytetli xjente,
ish kus e qih Skender-beue,
ne gjist zokrit j'apefente
Nuko pezhari me goje
ç' ceila bere n' ate koke

por Mbretne ne Neapoje,
qe vinte lesta t'a sohe!
Ma erdhi Re Ilaja vete
me mbreter'e me kardinale,
qeresija pasi ndrrete
i erdh e gjithe j'o fale.
Gjume levdata ndaste,
edhe ledra eum' mbrese,
kaniq' e gezti ndaste,
kurcine nuke petne kete,
Ilaja e qasjti Mbretne:
Mret' i gjithe qeresise,
ni pjese mbretnie, qe qene,
ahe Mbret' i Oqiperise.
Ferdinani dit'e nate
s'e liute nga goja Mbretne
E'e quante, nem'e Re,
se i ndreoj nenoftene.
Ma i fali ime qi iste,
me vende gjume te gete,
j'a da t'i kete per jete,
t'i mbaje per kardeshere.
Ne Itali mbezi Mbreti
keto muaj e ndridhe,
venkin te prieur'e jetit,
pa e la kalaxe drate.
Mbreti me nikoqe doli,
kur erdh koha per te ndare,
qeresija q't perndi,
giti madje dashe qare.
Kisin lipur aga Ilaguza
kur i vane Italise,
Dupesit i qete luza,
kish i erdhe Oqiperise.
Kisi pjesture Oqiperija,
iste ndrrsure e tere,
pareti e vegelija
si mizeri iste here.
Ma mal eum' e gritnin Mbretne,
se gjithe soiet' e tija,

pa unbleke gjëe ç' qeve,
erë e tere Cqiperija.
Kur dashe zra ngo dëll
posi zjëe e si bena
luftetaroto ës Mbreti,
q' i prieri zemdes' e-hesp,
Cqipetarët me gas emsn.
Zene ner qiej e ngr kac,
ës letc' i dërës si lumo,
me krahvor kapur' i pritne.
Mbeti duke perçafuar
gjëe djemt' e Cqiperise,
me krahror duke protuar,
j'u fal me epirt Hyzendise,
drinate me mzat e vete
ate Mbrenë' e qelsise,
me baj' e më joh' e apunë
me mzat te gjë ustarise.
Jetë mbretër' neterija,
per luftë gati ës bere,
ede gjëe pareslja,
ës Cqiperija e tere,
me tzat Sulltan-Mehmeti
doj t'a merrë Cqiperine,
q'e dij se s'eet' aty Mbreti,
pa ç' e mbaroe faqe-zine.
Kisatë mapë kete here,
si gjë kohe, ës Serbine,
ës anmo vende të tjerra,
e ës stanre tyrqise;
pa si zgeroj mbretërine,
e ma s'i mbetë nevoje,
e kareq ës mëqedine,
q' e kisë vetem me gaja.
Usteri si mizerija
Cqiperise j'a kosta,
kete here ës Tyrqija
fat' i barde me ndih mua!

XVI.

Herri zuje luftetare
j'u lesuas Cqiperisë,
Sinan-pasa is i-paro
ai usterit te Tyrqisë.
Mretti nacej osterine,
zuri vendine te tere
se e dij nga dobe vine,
ðe ç'qëšin kisine here.
Armikete na vrap anne,
ne sparse te malle vlenin,
i pushtuane ne gjine,
po Cqipetarete s'ðinin,
pa pandrhur fere vane,
hyne tuk le vendi tene,
Cqipetarete u rane,
e per arme nuk' i bene.
Re-nihe-fiete nij' errane,
pa qirl e pa ðrynie mbrene,
pese nij' armete ðane!
kt:re mnapo ðane!
Sinani ne puke zoke
pesi hangoðne vjap ikej,
çune pas' i e:l ai koke,
upris se pikas armiku.
uprisne e uperndanu
te bere nikaqoftera.

ESH

gë e plackë sunë lanë
arnë' e kuaj e të tjera.
Mbretí ort' e i vertetë
i nëan ner luftetare
pa mbajtur fare vetë,
si s'kish mapo ik ac pare.
Sulltan' i zgic Mahuseti,
mbledhi gjith paresine,
ik! Ilun' e nxitë na geti,
që s' nagjin dot Ogiperine;
ebe vetë nevë pa zene,
e pa rene Ogiparija
e tere ne dorët tenë,
nukë mbëlatë Tyrqija;
gjith kombebë i muntme,
ebë tekës që luftuan,
mbreterite i lekundne,
gesonji nukë gevanë;
po turp të madh na ka lenë
Mbret i saj ën Ogiperija,
të më frikë na ka ënë,
beqmë sunë të kthijnë;
s'e nxit dot vet këtë fjalë,
muntmë gjith zemrine,
e që nukë mund të dalë,
të mapë ën Ogiperine!
Të mos lëtë Ogiperija,
të mos kisin Skender-Beun,
dot' ka josa Italija,
e not dot' bain ne Vjenë!
po uden na kanë prerë,
t' na lënë, të bejnë kembë,
të na nxendin kurdohere;
me vjen, që t' i ka me ënjbë!
ca të pakë Ogiperë
t'a permbysinë Tyrqinë!
kjo panë s' na kisin zgarë,
të ruajnë mbretërinë!
turi sido që të bjerë,
na' e ëma Ogiperinë.

t'a mapime kete here,
se e stu poete Tyrqise!
Kus te nuntje Gqipetaret
e Skender-bene t'a zere
nga te gibe ju te poret,
pune te nelle ka bere!
Ne nos, po djali t'u mape,
kur s' qenki te sotte fare,
kur s' nuntai dot Gqipetare,
qenki gibe per lavare!
Ken ša še uzenerua
Sultani e Gherefetiti
Asku-pases j'u lesua,
e z'u per dere 'e ngriti.
Mer i ša nij ari-bute,
eše hiq e gej Sinane,
še gal nus jake perpjete,
po s'e nusgt' as' e nl'ane!
po s'mrapte Gqipetinn,
e te prieni Skander-bene!
si njer ata, qo te vine!
me doq t'a penojne šene?
Kesetu ša Sultan Mzhuti,
po i stolej zemerimi,
ungrit doli nga qytezi
me trilete nij' Asimi
Gha: la'etare! t'a dini,
pe s'mrapme Gqipetise,
ne qytet te gale e'vini,
vec te merpai sjetise:
vostoni se nus geqchet
no je nga jete te se bere,
se ikenj'e te kelli het,
se cop' e kam per te bere!
Kesetu ša, pa me vpep vane,
e zeza e-ben' e hoqi,
mb' uše as vete Sinane,
se sovet'e tij s'i poqi.
Harni Dibre, s' ato male,
tek ikelu prieur Sinane

ufutno giße nga ßalc,
ße kola n'ato veut vane.
Mbetci e diutc nga vitc,
se nprcs kiste dergour,
e kic hapur' usterisa,
vendis' e kiste pßßar.
Harcsi e Gqipcrisa
ße gißo Gqipetarct,
trimalit'e Hercadise
skesuan ne te paret;
Urani, Otresa, Tarasi,
Moisiu, Duzagini,
Manesi, Hika, Milosj,
Bostari, Keka, Dhasini,
ße te tjer' e te tjere,
qo s'i trentosin Tarqise,
nnervitne ne qo here,
byne ne nest t'asqerise.
Armikebe i perhapne,
vrau'a jetne nyres sane,
sta, q'ikonin' i kapne,
paku nri e ulo lume,
ne te pß'anete pßke,
ße stohej e valonte,
po Asim-pasa i ubilßit
ustetarcß e qendronte.
Dy Gqipetare j'a ßane
Asim-pasen ar Cipeta:
papaj ne sa vertik vane
te dyja ato te-skrete!
ße kraha' e djalte j'a ßane,
pa j'u mpi e sua' i ßmbl,
ße kalone j'a vrane,
e ra per ße posi skembl!
Ahere giß' sperhapne,
nprí s'mundi te qendronte,
po nuri sicilß vpagne,
kerkonte ße te shoate;
Gqipetarete u rane,
i sause gißc ç qrre,

i vran' e sdo s'alsae,
gaku moel me vpap ðme!
i kope gil' e i ðqe!
po xhrâi uga-ðoit Nata
me lssera posi stipe
te zeza sinu' e te gsta.
Te pakelo, qe spetum,
mnape nga frika pyia,
teze xaten s'uqefsan,
sdeqne me kembe si stylle!
Hasa zu te xhardelzhej,
nsangzzi unis te viqe,
drit' e bukur po pefchej,
kur pyjot me qe dellqe
me ca sok' Asëm-pasha
te sinaro i te qite,
pa te ter' armele sune,
Se i prune tatepjeto.
Me te pare Shtoder-beso,
qe bie hipare me kale,
Asëm-pasha i zu frenë,
duke dqe kelo fjale:
Te vuniqe e se frqe
qenla 'n.e pri'e mire,
po me mire te Europe
est' e te krio mrezie!
Mbreti trim me te dqpar
beta fjale, qtei pako
Se sdoft duke vrasur
me ato vesllm si fuke,
u da: E sbreta nevoje
ka mir' e meson qerine,
nujsk' i ve bresda ne gqje,
i hije pil' mbesine!
Hasdaj me gabet to trace
i da: Pi, greho, qriohu,
e mos ki Keq, Asëm-pase,
po mer soudru' e sevoke;
mos strenp e mos ki frike,
se te fshirit s'i vrasim

kup' e s'i ɜeni armiken.
si mɔqlito t'aa' i qasim;
ne Ogjetarete ɜeni:
Kryet' e fshire s'uritet,
ɛo me kete fjalo jeni,
qeriu i-eshe s'vritet;
pi i-lir'e i qesngaar,
sikur je no stepit t'ende,
se ge s'ka per to pesuar
sa to jes mer kolo vende.
Kau i ɛa, se kej i mbrapte
te gjilo ata, qi zinte,
aga miqte fare s'i mbante,
ne mundim kupo s'i vlute.
M'anet tjatere Sinani
me zemere zjar e ɛake
kishte vatur te Sulltani
ne sokol'e tij te gake.
Kur mori t'a mbante Sultans
kur erdi e ushporta,
e zu pej mjekve Sinane,
pord ojka j'u lesha!
aga vetmia' i nxil qante,
per gryka' e kishte rese,
miserie ɛoshe t'i hante,
papo qysh' e kishte vese!
e tundi sa' e lekundi,
me s'doj t'a kishte te gake,
ne ankura me se fundi,
lle me lark i rpet' e kake!
E vu ne hagen Sinane,
pa qezet mij' metohare
sisi ɛe shof-pasane
e vuri ni t'a te pare;
Kiq i ɛa ɛe me Asinane
Skender-bese t'a poloni,
te ɛy baske ju ne trimne
e zini e m'a ɛergosi!
Shof-pasa ashe meri
me qezet mij' metohare,

Se ardhtoj nga vpaq i gori
te vij sa mundte me pare;
te qiqte Asim-pasese,
te gdhendja Skender-beso,
qe ne q'na' e qe me q'ano,
Se brengë me te nos kene!
po s'e gen' Asim-pasane,
nëmese sura' e kreknan,
se soket'e tij s'i gane,
papo sum' ushtesnan.
Duke ikur dit'e nate,
afere Ysqypit vane,
po Se Mbreti jete-gate
me Oqipetaret' ofsse.
Arratiseto duke pare
Oqipetaret, q' ndesnan,
brima gil'e kaldetare,
uperhapa' e nie s' qendrue;
Isuf-pasa dip' i goz,
po gori s'i vuri vesse,
giëdhesa ndene mori,
Zot'i madh a Se pebcene;
Oqip tarate i ndrque,
q'a ky a tre mij' i vrane,
atyre koSe u hoqne,
te tjeret ekzun'e vane.
Isuf-pasene Saltani
ne quar te Sk' e sturi,
atje tuk ja Se Sinani,
e nge hekura e vuri;
jete sam' i zemeruar,
pa j ushtra zemerim!
kur dopoj qe ra ner doar
me soket' e tij Asini;
Sa: q'na beri Oqiperija,
turp te madh na la ner jete,
dot'a ndaqe qenezija
zer ment kete turp te skrete!
Kan Sa Se nuke qkodhj,
po zjent' e nuke pelciste,

e-ra vista asperòzej,
ke do eih, donte t'a vrista.
Oqipetareto Sr Mbreti
me gezim erdo ne Kruje,
i prifti krye-qyteti
me pohe sami' e me koje.
Ha T'yrqite streqt i bleno
Asim-pasen'e te tjeret
nda ureane Mbrese,
Sr vune gjiz te njerez;
po edt Asim-pasene
brenda ne quar e kalo
me Isufo' e me Sinane,
se nen ne dor' i pake,
Saltan-Mehmeti me s' linte,
zemrene j'a haj nakari,
mat' e dite xpear p'ute,
muskerin' i trezis zjarr,
spardalohej e mejtohej,
Sa ofte spetuni s' gjete,
pa drifej e potalohej,
s' kishte fa kujt t' i pefete.
Tyk se ner keto mejtime,
I erdi Karaxa-pake,
e pa ne sum' iherime,
pa i qiset xpeharaku,
fa i dofej: Ilir mejtohes,
ç' te keq ke, kur me ke nda,
zoke duhet te hinoftes,
ç' do hruga te kes, m'a flas.
Stafani sum' ngeena,
el' rqafoj Karaxane,
jak' i fa jak' e me flas,
ger me sot perse e kane
Oqiperin'e Skender-beane?
te na prisq' e te na vrase,
nove zeme pike Sreze,
qeri e' kuzoj te na flase!
Iher kolo ke keq! fa plaku,
dote vete une vete,

se s' me vete folur gaku,
jam, dos Zoti, gal ne jete,
dote nisem taul vete,
po te m' ap; trima te pare,
zhe nije poo-keto
te xpellure lufetare,
pa te vohe Cqipterija
se ç' oste Kuraxe-pleka.
Ai sa fuqi ka 'Cyrqija,
i-zuni mant a i-palcu!
vet e me i-regua Kuraxe,
zhe Isufi' e Asimue,
duke pasur Kuraxane,
plaku' e vjetre hoje urdhne!
Kjo fjal' e gezoj Skëndin,
i' e qafoj duke shtrenguar,
pa e puthi Kuraxano,
q' i dritesin kemal' e duar.
Kohe shume s' kishe s'cuar,
zjoftete kisine hyre,
dimer' in me t'afernar,
qe s' i-ik lulese gyre,
Karavaj me s' pcta kohe,
po mori gol' ushtrime.
deshi me baj' e me pohe,
si ushtrija po vine.
Akuze mbledh paresine,
e u dote, lece here
dot'a mapin Cqiperine,
se i zeli koha, te bjere!
Ika i fiore paresija,
Cqipetaret jane trima,
me spetofte Hereqlija,
bijese si vetetima!
jane hupa korkotaro,
zhe trima te vertete,
lufetare e te pare
jane trimerija vete;
ç' shiko trima s' ke garo,
jane gjith te mesuar.

ngri s'u zuut Qqipetare,
t'a dis ne sa krai vuar!
pa le sjy Mbreti vete!
nuk' e ze ne plump ne spate,
ne flk'ne ure' ne sigete,
nete trim e jete-gate!
Karasaj ka, trim jone,
po ke neve trima jeni,
pa te eohen Karacote!
ahere krai te dere!
une sot e kete dite
Qqiperiu' e ze te nape,
i kan prisure nagite,
s' jane si qene me pare!
Kan mbetej Karuza-plaka,
ke koe ate, q' met' i zure,
s'e nuut det kepe n' i paka,
se pepaj s' bolete lume.
Karaxa! Karaxa-pase!
nuk' e nuut dot Skender-beue,
noi i vra kape te frasa,
se det' i kee, te nare kese!
dote gjithe pesi krua
pika, e ti i' urone vete,
te lee ke arnet' e tua,
ke kalen'n fermeeae!
Herrie nenpet e prekise,
ole dgi, Skender-be, vete,
pesi drit' e Hereudise,
drit'e Zotit te verteto.
Mbreti i kiste nenuar,
k'e kin nbledur neserine,
kiete dal' e s' kie nenuar,
ni Dibrac' e zu kadue.
Tri nij i kiete dergaar,
Otrusen te par' e kie veue,
vendin' e kinin pefuar,
ulet' i kisino zeue.
Karasaj lark kie qendruar,
ke nga qel' e kaborise

katre mije kis dorgnar,
po i qasesir kufise.
Ila kyne ne vent te zene,
Oqipetarete u rane,
per arme fare s' i bene,
qe te gelo nake lane.
Maksuti, q' i mbetti kali,
se groda e kiete zone,
ngrj nga-dale nga mali,
go kur pa ate, q'ubene,
la atje kalen' e qile,
se e pa qe gil' uvrano,
ele nzori me vpaq male,
vat' e geti Karaxane.
Kiete vatura pafryme,
se asnje kiete azitnar,
fytyren' e kis si 'bryme,
ie trembur' e tmerpsar,
Ku jini! ila, se i vrame,
i kap' e i copetuan,
qe te gelo nake lane
veç sujte, te gil' i suan.
Karaxaj nzonecrja,
mal Mustefa-pasane,
ila, Skender-beut i lina:
trimata kesta s'e kane,
po ne sonj kete te dale,
atje gibet trimerija,
mos zene preher' e male,
te vejte dem qiretija.
Mustafe-pasa me zoke
Skender-beut trim j'u fale.
Se duke ngure koke,
j'a ilane gil' ate fjale.
Mbreti ila j'a pefeq ereme,
po n' este trim, te ne greme,
pa e ech me-sy pehonse,
per jete zer ment s' i mbene.
Kau ila Ie nasperna,
hipi me vpaq ename Mbreti.

flaturoj pisj fajkus,
i ra pas gjiše penxti.
Ndaqua kuadrejt ustërite,
Oqipetarvet' ulëtuan
ne vertik sum' ato dite,
armikut' ufrikesuan
Undes sunse luft' e skrete,
uvesan' upren' e sdrepe.
gjaca ulu si kratte,
ðe te vraret' jetin udhte.
Ilaresa e Oqipetise,
q' ustërisë i bij ne bashe,
s'i trembëj furi Tyrqise,
armik neka ka te gjase.
Ila kur uderi vetit Mbreti
ulesua si dragua,
qeri ne sent zake mbeti;
armiku u ngatrua.
Karakaj me pake soldo
ambajt, po pasdaj si para
ustezine, q'ube trupe,
fun' e gole q'prapa' e bane.
Armikëte na ka ngrer,
Oqipetarvet' orane,
pa te tere duke fyer.
skuna' e prapa nie s' pare.
Oqipetares po ulunin.
Se i ndiqnin me vjap sume.
gjë aa qe s' donin te lanin,
gjaku derdej posi lume;
po erdi e u ndihu rrja,
q' iste ber'e zeze strpa.
atu pesti si pulcja,
e nu s' ka qeri t'u tgjera;
tri dit e tri net pa hinte
si i sum' e i papriere,
ðe qitë vetetinte,
pasdaj pusoj me qe kere.
Armiket te pako mbene,
ðe lakuriq e me kembe,

BLOT

zegre sit mnaje ßcoe,
e vane me zgirt ner ßemße.
Fort te pake Gqipetare
s'mo luße me dite
igin vrar' e kißa rare
si luleja me ngrite.
Dieß' i qesur kur lije,
qya zjeß ngrohtesi e drite,
zpatren post' e etije.
zße natën'e ben dite,
natn zße Mbret' i naire
armikete i perzari,
q' ßaine si epeire,
Gßperise drit' i preri,
Rasti'sgj me Herendine
i pra driten e lirße,
ße te tere mireßie.
q' i duhete prevßie.

XVII

Karaxaj e urrej rrno,
se qetinaxe soj'e geti,
pa ike e uori ḋrue,
vate te Sulìqa-Mehmet.
E geti te-gjmerrax
ḋe t'rgersuar Mehmene
e nuno le eezetuar,
pa zuq e puki ḋree.
Mbret i mal! degom'i ḋote,
Qqiperija s'mundet kupe,
ne pe mendoheni kote,
Skender-beu este hupe,
rdh gjke Gqipetaret
jane hupa te vertete,
luftetaret, te pare,
s'ununtne kupe ne jete,
pe t'a leme Gqipetine
ḋe sot ede kordohere,
e te kemi ndqesine
se jane hupa te vlere,
te mos nandukzai kote,
s'e nandim dot Gqipetare,
pa qeerni ḋe ee bote,
giboqe na kane vrazo;
ne te zeene ndqesine,
puzese kau t'a mbaregme

duke kan Gqiperine,
me to tjerr te lidhojne,
se kohena e humbesin,
eße qe nake fitojne,
vdekjene prine e qesin,
punene tea'e ndalojne,
zihemi ne Gqiperine,
eße mundemi nga here,
s' e ngrejme dot kafine,
fe preken kombet' e tjere,
ne zihemi ne fjikeqte,
fe s'veme ne tej, po ndreme
se ne syt na kalo dqete,
e pnat ne qest i leme!
se ata kombet' e tjere
si Gqipetaret s' jane,
! parlajne me qe here,
ate trimeri s' e kane.
Kreshi fa Karaca-pasha,
se e qoka Skender-beese,
el' e pa qyq vdert gjaks,
e si nori me vrap ikte.
Ffarefja me shkrue
kete fjale te pelqyer
fa te mire eum' e pane,
se fatn' e kisin te dyer;
i rri e nire hjo fjale,
po m'unet tjetre Mehmete
nukari e qoj si hale,
qe s' munte dot Skender-beun!
Nake pesezj Gqiperija,
as Gqipetaret' as Mbreti,
dgji' e ftiate Berendija,
pa qante me lot Mehmeti.
To mar, fa, vendet' e tjere,
pa pasdaj fa Gqiperine
! vjen nalta tjetre here,
bije ne lakt te Tyrqise!
I'ifa Tyrqit' e paleve
fjalene fe mir e pane,

se ishin n'ate eprese,
I'a lerduane Mehmete.
Hapa shoj Sulltan-Mehmeti
seme lajka e te prun,
se qeres dorgoj te Mbreti
me fjal'e me ksa' e keq.
Haresija ik pemeti
me kart'e me seme fjale
erke ne krujo te Mbreti,
prane kanisq'e te fale.
Sulltani i kishte shtrue
Mbretit trim fjale te mira
se go po s'kishte ftese
me hupe si qpesim,
i fton: Vella i-vertete,
ik i-dashur'e i-q'qetur,
Mbret i-mir' e pa te ngjte,
trim i-urt'e i-lerdhur!
to dy baske jemi pitur,
pesi vehteve biqake,
kur kemi qene te mitur,
kje miqesi z'ee'e gake.
Q'para here i i kapojme,
e te zeme miqesine,
pasketaj si miq te shojme,
t'a lrune armikerine.
Ti je Mbret' i Oqiperise,
e ke gjithe Oqiperine,
une jam mbret' i Tyrqise
ksa t'a mbajme miqesine,
ehe te vim'e te vemi,
te bejme ik tregetine,
e to mbare te mos jemi.
Ilo te kre fare nevoje,
me dergo fjal' a mo skreaj,
e q'do ta duhet kerkoje,
se nuke jemi to hmaj.
Koto me kart' isin shtrue,
koto dha ik paresija,
q' ista te Mbreti dergoue,

BLOT

këto doj ãs Gqiperija.
Skenděr-beu vet' e ěnste,
e qitatz mire Tyrqine
me mendjet ta per' e stiatz,
po mbledil ãs paresine.
Kaet'i ekroj Saltan-Mehmetit,
j'u porgjig me fjalo mbreti,
iste fja'e te vertetit,
po s' vinte tek i vertetti.
Ga: Kus korkon miqesine,
nes ate po dote genge,
ndryes kupo Gqiperine
me lejin s'nouut t'a gengen.
Keu u ãa e mir' i priti,
pasiaj unis vet' e doài
Mbret' i bukur si petriti,
me te ikur' i goresoi.
Dy vjet qendroj miqesija,
lufta fare iste prere,
upreh gike Gqiperija
mir' e bukur kete here.
Ilo nd'nio dy vjet te ekrete
Saltanat i vate mbare,
se kre mund t'i hiq sipeto
me pasur mik Gqipetare:
Se pari Bosgene nori,
ele mbretu' e vej, Stefano
nga fronit i t' zi e nxoi;
Se me te pa-bes'e vrane,
Dobetoj ãs Veneline,
se po s' kis kus t'a ndalente,
s'e mundte dot Gqiperine,
pa se tjerat s' i pesonte.
Mbret' i urie daku pare
me kete skalo Tyrqine,
dergoj dy tre lufetare,
mbledli gike paresine.
Ga: soke! Tyrqin' e pale
si e peloj Gqiperine?
na pru me te krqe stala

dukɛ zonɛ mɨqesinɛ!
Bɛsɔyɛ' sɔɛ Vɛnɛtsinɛ
t' i lerɔ sindɛkɛr qɛnɛ,
adrɔnɛ nɛ prɛhjɛ Tyrqinɛ
Ɔçipɛtarɛtɛ s'ɛ kɛnɛ,
Kɛtɔ ʃjalɛ, qɔ ðɛ Mbrɛti,
nɛ vɛnt ɛ ɛmmɛ bɛ ɛçirɛ
ɛ gɛti gjɛ gɛmɔrti,
q' is i urt' ɛ ɛɛndjɛ-lirɛ.
Ilapɔ kartɔ dukɛ skrɛtar,
ðɛ dy-trɔ tɛ parɛsiɛ.
Suãtanit dukɛ dɔrgɛar,
j'a kɛrkɔj kɛtɔ Tyrqisɛ.
Ilɔ m' anɛ tjatɛr-ɛ dintɛ,
qɛ Tyrqija-ðɔt'a pɛntɛ,
n'ɛzɛ ufɛ nukɛ vintɛ,
zɛdɔ t'i ðɔɛ, ɛ gɛgɛntɛ;
anɛaj mbiɔli nɛtɛrinɛ,
ɛ hɛri gjɛ gɛtitɛ,
ðɛ ɛdɛrɛ pɛrnɛ Tyrqinɛ
pa ɛ:ɛarɛ ɛɛnɛ dɛtɛ.
Tani ð'ɛ skrɛta Ɛvrɔpɛ,
q' ɛ kɛ nhɛyɛu'ɛ pɛ-dija,
q' is nɛarɛ nɛ mija cɔpɛ,
ɛkrɛmp ɛɛnɛ aga Tyrqija.
Il'anɛaj Ilɔpa ungrit vɛtɛ,
grisɛl gjɛ tjɛrrɛzɛ,
unis pɛr luftɛt tɛ skrɛtɛ
ðɛ prɛtɛ sɔkɔt t'i vɛnɛ.
Skɛnðɛr-bɛnɛ vɛ tɛ parɛ
ɛð' ɛ tɛrɛ nɛtɛrija,
nhrɛtɛrɛ ɛ luftɛtarɛ,
gjɛ ɛ'urkɔrit tɛ tija:
i dɛrqɔj tjarɛ nɛ kartɛ,
Mbrɛtit tɛ gjɛa t' j'a ðɛnɛ,
ðɛ vɛtɛ nɛ spirt tɛ tjartɛ
ɛrdi pɛrpɛt nɛ Ankɔnɛ.
I'jɛ qɛ' ɛ parɛsiɛ
Skɛnðɛr-bɛ-trimit j'ɛ fɛla,
Mbrɛtit t' nɛil tɛ Ɔçiparisɛ.

Ac i dane eume fjalo.
Mbreti «ak' u vuri reme,
se eunte her' e gergen,
i hane fjale k'e qeme,
per-qe here gji' ndlyca.
Ho i-gar' i-prefterise
nagrit nga Dupesi k' rdi,
q'is i zot' i ariesise,
Bupeli-Zavlo-ajdare-verdi,
aty pra e lindi Mbreme,
q' nbe mi te fer' i-pare,
te egzirate gibe deme
me trimate Oqipetare.
Ma sot e nesre Tyrqija
kohene denie t'a skepte,
e te nise tundej Oqiperija,
pamete t'i ndreqte.
Oqipetarete i hane:
a Bosqese te lesqe,
a te dale me kot' nne,
e ne neve te lefteqe.
Dnke here kato fjale,
j'e kenane Tyrqise,
si lumi kur vjen me vale,
trimeri e Oqiperise
Bosqese he Vrrefine
ti i lire, sindikur qene
aher' e ka miqesine
me ne he me Skender-bene,
Keto fjale deke here,
agitne o' Andrioqoje,
dhe s' nuntoine t' u rene,
zeri s'u flit dot ne goje.
E dqoj Suzina-Mehmeti,
nbe cisi ustevine,
nbi gji' i-pare Serueti,
ni Oqipetarel po vdes.
Kieze here lufte eueio
me Oqipetaret Serueti,
piku le dezdur si lume.

Kur apiti veto Mbreti,
Mbreti, Skender-bes vete
posi fajkoj sloenas,
sturi mijo dy-a-tre-dhete,
gaku vate si gorsa
te tjerete sperisgune
te dyten s'e pa i gazi,
sicilito muri vsqua,
u ka dene Cqipetari.
Dhe i bir i Seraetit
se eame nga parevija
rate te doret te Mbretit,
pa shtrqt i b'en Tyrqija.
Seraet-gnen me dem eeme
vate ce Suzdar-Mehmeti
duke derdur lot si lume
se ook as qe me s'i mbeti.
Lufta pese se mbaruar,
kur ardi nga Hapa karte,
Mbreti e mbajti mer duar,
dor' e tija si e-a'rte.
Mgrita gjile neterise,
aktive me axhi me Kruje,
se karta koete po vine
Hap' e mbretero me boje.
E dergoj me ook' ffrane,
me Hapen vate t'i prese,
te tjereve Kruje vene,
kapate trima me bese.
Hapa to gji' i kis grisur,
se unis per te leftuar,
qeri fjalen s' ja kis prisur,
gji' e kishin degmar.
Laini i-qembellete,
mbret' i Frances s' e degoste,
se Frederiku i trete,
mbret' i Fermanise s' doste,
se kishi brenget' e tyre,
s' i kishin punete mire.
Kishin ç' do fare ayyzre,

po s' kisine ße doine.
Te tjerete giff' i mbu,
me par' i hir' i Hyjsjäii,
pas ati sume ndeßë,
pohu' urdheriu' e to mbaß.
Hapa eume brenge heqi,
dake bindur pjesezine,
musketin' e tij e peqi,
gersa mbledi oseterin
Mbretre sure' e kthetare
po vinine ne Ankone
tufe-tuf' e fare-fare.
po kur vdiq Hapa n kone!
Hape-Hioja i dyte
kiste vdekur' ate gjithe,
zjy posa mbyll syte,
mbagne si bigatiße'
gjilo s' qene up-thagne.
anuipe te tiev ßeso,
sirdhio zuri vrapue,
na qe dita pake mbrue!
Kuaj Skenderbeu prisie
Hap' e mbreth' e kthetare,
ße perdoine po nieie,
te delte ngjo me pare
Gaste mak kia Qipperija,
ehe Mbret' i atbo vete,
ç' i ß' nga ner Hrrenlija,
nder te mall, e nder pe jeta.
Mbreti ße ehi giff' i pare,
e mbretnete, q' po vinin,
lain fjeste mesbare,
ndrr sume te mak i lenin.
Tek i prithe ate mbrenne
Mbreti krim eta te tere,
i ecili e ekreta gjuhe!
e i done ç' ishte bere,
ße ç' kie ngare ne Ankone,
po Mbreti i Qipperise
epresen' e kiste ne Zeve,

s' i trembej kupe Tyrqisë,
ße pasene po e dinte,
e kisnte ënxë me zjarr,
q' Evropja me luftu s' vinte,
se s' kie trima koelletare.
Me te mmure Mëhmeti,
se sokete j'u pernëtue,
qëse mbet i-vetem Mbreti,
niri me mxit Ballabane,
mij' i ßa tete-mbe-ßete
te mbledhur nga kalorija,
Ballaban' i xgjëli vete,
q' i kie n' urdherit te tija.
Ballabán-pasa ße hype,
mbe kisnte ßë barbari,
pa mik' isnte forndur kupe,
se isnte lër' Qipetari,
Kostandinopojen vëne
ajy ßrin e kishte marre,
kie kyre kup' i vertrie
nga gjithë mbret me parë.
pa ardhej Sulltan-Mëhmeti
i bente mbret ë' e donte,
ße gjë e dinin si mbretë,
se ajy takte leftonte.
Kur ße me Qipëri djale,
s' rrahte bagetine,
zë' i tija tanite mole,
trembte njëmi e spërnie!
se tyrk i vate si ëndrre,
t' i peraltate bagatine,
Ballabani me qe krahu
e veri mbe ßet te zinte,
po te tjerët' e pëlluse,
i permbledhe bagetine,
pastaj giß' angrisë e shkuse,
dukë marre ße-hacine.
Ky pastaj in b petine,
mesoj ße gubes'e trime,
pefcu ße trimerine,

pa ube Ballahas-gose.
Ilo kis nalâ per Menedene,
e nuk'e kisin hapsar,
e donte të Skender-bene,
mslaj vinte i nrjtuar ;
pihte qe ullo te pente,
e te bente nipesire,
Skender-bou t'a pelqente,
t'a apetonte Oqiperine ;
ra Kanisq' e ge te vjyer
ffe kart'i dergoj Mbretit,
nipesi duke gefyer
perhtazi Sulton-Mehmetit.
Heria, q'ard e pa Mbrene,
ukllye ne plaçkat prape,
krahene ulit hostene
Skender-be! i ftë. t'i ape,
i fe kralen' e hostene,
i fe : Ikaj bogetine,
zere qe' e pano fene.
nus uperpiq per Tyrqine.
Ballaban zuri male,
e qendroj ne vend te zgiuste,
Mretli trim nalt te dale,
kis ne det' usten' e kuqe ;
tri nej' inte konbesija,
gille bupa te vertete,
katre mij' si kalorija,
kuajte pisine rreth
Mbret'i urte me te pare
vendine, qe kisin zene,
fe : Na pandzhue te nape ?
u' nue dua te na vene ?
Ilsadaj u si ea te pasu,
ufer' armikevet vete,
se ukllyene si flake,
armikete pas ardne,
po, ne fuect me te rene,
thjipetarete ukllyen,
armikete duke zene,

si ajka ngrpat' i ç i jen.
Armikete dake zero,
soket'r tyre. q' unsultus,
ër rane gjëe te .nor ,
nga mali te tjer' ureatne.
Mbret' i urtë ine te pare
armikete, q' uesuan,
nisi ketej Ëgjiptare,
pa te gjë' i copetuan.
Rëkëlseni mis vete,
ira pas ëdr peuriti,
gjë' u ngue tatepjetë,
ketej shpëtua Mbretë.
Ata sune'e keta pake,
po kiete dek trimerija,
trimat' ufutne si flake.
me s'ambajt det sunesija.
Ikënbeni po Ëgjipte
me ze te mal si gemini,
ushtri e tij po vdiste,
gaka pikto si buriani.
Nëpër-bzu kordhen atyre,
pas kiete qindra trima,
armiketë gjë' i lëpi
kokë' e tij si veletima.
Armikete ukepatne,
Rëkëlseni me pek' ikën,
prapa në pritet ufutne,
po doro s' ra det armiku.
Ëgjiptarët pas u rane,
bujat trima te vertete
ger te pez' e mallit vane,
bresda n' ase rane tete!
Oposo ' n' vert te skrete!
ra kalez' e trimerise,
tete buga te vertete,
qe s' i trembesia Tyrqise!
Moisi triu' i-vertato!
q' is fortes' e Ëgjiptese,
s' is mundur kupe ne jete,

ja dragoj i qeresise!
Engjell-Mbrojtës, Bjadini,
Herßat-trima, Nike-Dërsi,
Hakinja, Muzake-Thaí,
trim'i bukure Manesi!
Nata me ecën' egzistro
trimat' i mbulój me q'ane,
Tyrqite si egersine
me anet tjatet' a rane!
Atje gra, atje te silitje,
se qyr esin trimerija,
mbes' vagt', pa s'i qihtje,
e xhihtne nga Herendija!
Kur hoqne kerßet' e ejin n'
hynin ne anet t'asterbes!
gille perpara i vinin!
si prites' i Herendise!
Muntne q'osterit ke tere!
qesnet' e tyre i vrane!
funt e krij gak jetn here!
datën' armikut i fane!
Ng'armiqtë nije fjetë
natën vrer' e kuqin reue,
po te tjera nije tere,
rendite i kuqin zemr!
Ejte ejnë me tër nije
gille natrat lëftuan!
gaku vate poeí vjet!
gille armiket' i evan!
Ketu per jete po s' mbesim,
ña Mbrojtu, pa hini,
a hupa soko! te vdesim'
krenik me kembe mos lini!
Keu ña, ga te tret shoku
ni armiket si pufrja!
gakerate me vjap pollo,
e sën, q'e ei'je rreja.
Ra Mbrojtu! Herßati!
Ai Engjëlli e Bjadini!
Manes-trimi nga Berati!

ubet Hukma, Urosi, Tini.
Keta to gaźe i zuze,
se aga pisqec' isin zrere,
ş'uźori to toʒ'e stune,
pa uholl'e isin ndere.
Arniketo ćoke skuar
te gaźete ʒe te rrazet
ner kaaj duke ngarkur
i spuze baske ne tajet.
Naton' ustoriu' e ngriue,
zźe duka loue malo
ne vjaq e zuue kuſinq
dirźi zźe s'kiste dźé.

BKSH

XVIII.

Ogipetarete s'e dinin,
qe zenin' ata te tete,
pa nd' armike nde' hinin,
Kinte vatur Mbreti vete,
Ne nenjeft ord' e u fkine,
qe i nnape te tete
arnikete dhe vnae,
duke fkure si ndiete,
Mbreti Ic gjil' neterije
arnikerat pas u rene,
gerjt xpitne te kurije,
po gekuu?i nak' i pane!
Mbreti i nirv duke qare
ungrit ne mest te penelit,
nisi dy gjere te gare,
j'a dergoj Sulltan-Mehmetit,
i shroj karte duke lene:
Nga te nipte trima tete
kete here jane zene,
gjilo bipa te vertete:
ndrekur ti ke pagnar
per ata, qe kemi zene,
fe nuo t'i kam dergnar,
e nenje nuke kam lene;
fe ne qene te nenure,
ne eerotes i ecrosu,

ne fu ke, s'i lasi kupe,
Se nr kujdes' i dergova.
Se ti ke a kete here
m'i dergo sendes'e mire,
e m'a hoj si dohet mbere,
sse ner ç' te kesh deshire.
Keto fjale duke ekruar,
kartone e mbyzi Mbreti,
parosi. duke ekuar,
vate te Sulltan-Mehmeti.
Ate dite kis apetur
ne qytett Se Shkodhra
nr ushtrit to pobluar,
pa ne burk e ra Sulltani.
Kartene nr vdiq e mori,
e Kendoj Se sia nr dasr,
te tretin na sesi i zoçë
zgezdir'e mahekur,
te-pake ele te-rickur
vuri gjyres e i popi
zgenjtru zzuzz-dekur!
spirkia'e zi kau e ngopë!
Me ossetet prapa Mbreti
nis dy te jare te tjero.
e i dergon te Mehmeti,
Se i ekruan gat' e gjate:
Ne m'i vrafe me te paluse
i flosta fi qerezino,
pashcitaj te mos kes sprese,
se ik te tute gal s'vine.
Keta vdine perpjete,
ata te tjerat' ekflyen,
npoqne nob'idet te ekrete,
penene na pelyen!
Ika Mbreti duke mesuar
ate myzyre te tere,
lik duarte ne krahenar,
Se ika: Hapat ç penda here!
elo erë amalcngjre,
lotbet i vane si krua,

BLOT

zemer'e nalle j'u fyt,
pa gondroj e unrjtua.
Maresi e Cqiperise
eke gike luftetaret
vune robaret'e zise,
i mori gjilo te qarot.
Ua orfecoj pazgeója,
dargoj tkëlo tprozian,
an'e ab'ane Cqiperija
zuri rajo'e mbajti zise.
Qaj, Cqipers, ata trima,
qe lan' zuere per jete,
vaze pos vetetima,
popo! bujat' e-vertute!
uvrane per Mesolitne,
per apetiat te Cqiper'se,
per kolubine e par Mbreta,
nde akset te Heraklise.
Qaj nej, Libre, Majtine,
Mat'i bukur, qaj Herkulne,
ti Okoir' e Jak, Rinelina!
Tomor! qaj Mame-Berate!
Si akuan ëbët'e zise,
eke kalja nalcima,
Mbreti trim i Cqiperise
nji Tyrqine ulesua.
Ato, qe kisine zone,
s'i besuan kebo here,
hremta i kisine vane,
pa zjarin'ata te mjere,
pi ullasta gruesti,
eka ata'u Juno zemere
pa'dituro fare Mbreti
ngaqë i lejo si lejo,
pse z' mesoj plroseja,
Se Ja: kjo s'beheke kape
s'turperohet Cqiperija,
se komb' i saj eshte kape.
Mreti trim me luftetare
e kapetzyra kallue,

papo rane mi harlaret,
lasa spuzra' ate hase?
Kark'e zjar e fako vane,
s' lane koube ustetari,
i krastia' ata, qo zane,
anke hane as fi hari.
Daj te zij Krye-gytetne,
e ti vij korfen' e zjape,
te atij ner dnar Mbnartre,
pa t'a pipte si gonape.
Ho grap' anis Balaloni,
e deli an qezet naje,
se utreng sune Balltanj,
pa crū ne vpap si skendija.
Skender-beu dy-mbe-dete
nije kisto Gigjetare,
gjithe bupa te vertete,
t'vrit' eam' e pmo-mbare.
Baste aij' i la Umani,
ng' ata trimat e vertete,
q'i nieq kurbrejt Bahabanit,
gjaku nije mori vrte;
papo kesat duke ndare,
as mbet armiket i vuri,
Ae krahete duke nare,
te gjithe vendrit' i zuri.
Me q'un' isto Balabani,
t'rallater' i Mbretnit,
m'anet tjatere Urani,
Ae arkit' e Skendr-beut.
Lufta mbes me qe here,
luftetaret' aperzjane,
Ae gillo duke perzjere,
tperi tjatrine prane.
Me q'an' vdekn vete Mbretit,
zi'anet tjatere Tanusi,
Ae bask' i tere penetit,
q'ia i dendure si hueti.
S' daj te tandrej Balabani,
po gjithe zoket j'a prane

BIBLIOTEKA

xaka, Jaka, ße Uraui,
Tanosi ne Skender-beue.
Me penßim ouu' i ßoditue,
gibe perpara i vuae,
uraßkesa xaahnier,
ne nuko beuia det pune.
Me vjep Baiabasi ikie
ne stat' a teie de tjere,
spetoi se ris aga preika,
te tjeret gik' isia adere.
Oqipetaret xake lane
as qo ne koub' e te gaje,
po gibe si qrn' i vraae,
adane dermes' e djaßo.
Mbreti erdi i gezuar,
ß'e peitt Krye-qytetß
Baßabau' i turper ma
vate te Suitan-Mehmetj.
Ha ladio qa vit kie skuar,
po Suitasi ß'e haroiß,
ajo zeue' e maßakuar
ne gakt te gerueet poste!
Oom' ne mora Vlahine,
Greqine ne dor' e vura,
ße Buigarka' e Serbiue,
Boßqen ne lakt e stera,
gibi kosa te kegija.
pe ne bage Skender-beu!
ße ose neantqo Oqiperija!
papo! te ne pike ßeu;
Hapo ßgi Baiabane,
i ßai Ne vrafa Skenßer-bese,
edhe Tanosi e Urano,
ße trimate, sa te jene,
t'a faka ty Oqiperise,
te bera mbret i te pare,
qe aga Ekadra per ianine.
t'a kea prape; ai' e ubare.
Maje nee qyesi e pese,
ße del ne vjep Baiabasi,

nz te vertet' i pra 3ese
fjalose, q'i 4a Sulltani.
Armikete dit'e nate
duke ikur' erdi e gene
siper nez nalet' a dale
perrni Dibre Skendet-bene.
Kia nije gjate nde-dete,
qe mustuine 3e kellonin
nz su gjeres kia ne jete,
edhe pe te nse pesonin.
Me katr'e ndan naterine,
ne q'na' ishte Goje-Limi,
ne krahe kia Tanue-ey-rine,
ne q'an' ishte vake-rrimi;
te fjeret' i nbajti' rrete
q'isin per gjithje te tere,
bujra trima 3e veriete,
si lloate p'ftin ere
Me qe kete ulesuan,
hyse-ne mest t'ngterise,
armikut' i rrejtuan,
nrrnan diten' e xise.
Ballabene po perpiqej,
3e depist' e ulerinte,
nga pezku nuke hiqej
po tchdo jevrnat' e sciute;
Tanue bei duke pare,
posi dragoj ulesnn,
e gjuaj kordhen'e lare,
armikut j'u afrnn.
Ilia nrrn'e skegnne,
nstyn' e ngerleytne,
gerl me fjatrin atnne,
e to dy ne gjk nnbytne.
Skendet-beu si dragua
hyri ne net te penrtit,
ne penlim nun' ulesna.
kne nnatie t'i dekte Mbretit!
Kur etij me kordet te lare,
gskne e beate kenete.

Ilos: Ku jini? Oqipetare!
Ungs, trima ta vorteto!
Armiket nuape ikan,
kali bekur hingshiti,
urra ke n. ruri Mbrenc!
e sa mundi shkretetit,
Armikete gjë' unshtole,
si galete kur kožiasin,
po Oqipetarët' uholle,
ke nuk' i len' e s'i qasin,
me mbrapsqë' e mbulojse
Mbesa' e pine si fortese,
me armikete lehojne
trimat' e mire nga lese.
Ne nust ta nxaj penuje,
e se nust t'ati penuti,
qe ligjit ja-nore-ku-je,
e mbledhi prendjen' Mbreti.
Ta ilen' ajo zot qe fjale
ungrit me nxit si fajkua,
ke ligj ne fjalre kale,
mi armiket' neseri.
Me ta pare Skenderbeane,
armësit armenjain,
te gjile nasipo ikene,
Balabane ke degjain.
Se park arat Sqipnare,
qiatu i par' i Tyrqise
duke armëture Hasane,
i ka ceruar vetorise.
Oqipetarete i krpo
armikete e i vrane,
i prene gjile si bepe,
qe te gale nuke lane.
Balabani me rrap ikn
me sodiet'e tij te pake,,
me si spetoj nga prrëin,
ube si lugati ikë.
Ilota tjerat' i skurtuan
me zemerin Oqipetarat,

EST

se Moisine kajtnan,
papo i nori to qaret.
Oipe: As qo gaì nuo Eni,
te suhete komb' i mìyre,
vrasi, stini e goime,
to kombese kjo myxyre,
Ha me pembim sun' a mao,
qe miko spatoj i gàle,
ne vent to gille i lane
Zot' i mat e mundi djàle,
Oqipetaivete te pake,
arratiet' isin to sume,
po u kyno poei dake,
«Ke gaka' e bene lume.
Ošoj i prisur Baìabani,
vate Konstandinopeje,
ju zemeras Suìtani,
si foj fare me goje.
Hasaj imàmi parosija,
i faj Kote meri nlani,
se s'mundete Oqiperija,
ga s'ke ka faj Baìabani.
Dinari gnà me dobore,
ma te fokt' e me te agrite,
pa alla ben i-gnet,
e ndeg i fobi'e i-ngrite.
Me t'dertuare vera,
Suìtani me Baìabane
ngrehne punera te tjera,
ke foet te mira i pane.
Henet mijo mrr kaluar
se me kembe mijo grue
Baìabani i-mallkuar,
trafaturi i-gabuar!
Ulesun perusi Mbrene!
me dnj te bebaj mbret vete!
te perubyste Mbretene!
mendij' o zez' o mendj' e skrate!
Leftou vehaj te vehane!
gedit t' emete i biri!

djali mant te vpase t'ane!
pune, qe s'e ben i miri.
Ils e kisine gegyer,
te skretene epestre
drite ja kisin pefyer!
Je fgesine te naire!
viase te godite Mbrema!
e te pefate Ogiperina!
te skredsute Mamaliese!
e gethe me Herendine!
Baλaban! Baλaban-paλa!
pe' e hapeve Ogiperine,
q' i ka nogite te pvin,
e perpiqte per Tyrqine?
po ti kote dote vase,
se ge po s'ke per te here,
me gaki t'vet dot'a japsine
kote mekate te tere!
Mo q'ane kiece te pare
mbret' i Tyrqet Baλabane,
εlc Jakup-Ogipetare
e kisin me tjatret-are;
Baλaban zu kuine
me mije qetet e pese,
qe ce merin Ogiperine,
Je viase me emse eprese.
Jakupi qau Grekerine,
se u:der' nate i Jasc,
ubolle ai Ogiperine,
ge ase q'sa' e qe me q'are!
Ore Jakup Ogipetar!
ç' te gegen mendj' e skarte,
mise gosi i nopi,
te softe Zot' i vertete!
vertet eorin ben e kise,
po s'iec kir Ogipetari,
nga kmub' i Mretit mik' iec.
iec fs e bir Baλgari.
Skender-beu, dalet mesar,
flaturoj pesi fujten,

Se agiti zahasinur,
Bukabanit j'u keesa.
Dete mije mer kalnar
e goste mije ne kembe
Mbret' i uré' e i levdnar,
qe hej hukurin ne kembe.
Bukabani kiste rere
ne ty qafe gjilo gure,
vesh to forto kiatu zone.
s'o tuatte det qeri kupe.
Mreti e kiste poluar,
gjile viset' i kia zene,
vdekjene kiste ner dare.
daleu' e kia per to dreqa,
Vet' i gjetu dalli Mbretit,
to sih armiande q'bene,
tmergua nga poneti,
ro ne' uzet, q i kisin zene!
gjil' armiatet j'u dere,
Shender-ben ajet ukaje,
ata se dyti irane,
po krupi me pak s'jan-dye.
Efte mekue j'a kie zen:
me lisi te tere armiku,
ajy kuljt duke rene,
i kapenare de iku.
Dy nje mbret pas i vane,
skuane Bosko me Mbrena,
te tre te tjeret' ervane,
mbrenit per Menoleue.
Beta kaluese e ndeqne,
i rane pas, qe t' i binin,
e eem' ata ngerpeqne,
j'u afruane t' i shtine !.
Hapo kalen duke kfyer
ulesen Mbreti vete,
me te dy mbret' e tyjer
i heri copi te fete.
Deke valur n'ushterrat,
i ngrihi trimat' e more.

q' iense gilë me bese,
i 'kisin sunse desire.
Me katr' e ndau naterine:
Zahar-gropa is me q' a e,
me kralit kis Tanus-ay-zane,
pa je Ilika me Urane.
Lufta is ndesmë mare,
te dy aneta befsonin,
de vritesin me desire,
edzu sokoe s z pesonit.
Ilo kur sdërd Mireti vete
ndë arnësët si fijkse,
si klje ein zga rete,
sdin me vpap vdesna;
anen' e djalit' e kepati,
me mast t' armëvet lyri,
zjape ke faken' e' futi,
ati po s i treniëg syri.
Armikete me s'qendruan,
ndesne sum' uperaqne,
Ra'zabanë s' dogusn,
se Gjipetasvet' i ndoqne.
Mrape epëtoj Ilirëbonit
nga peziku vde Ilir,
vatr se ris te Shkodri,
se s' e kish te llen' armëtin.
Ilake sodë me ke vane
te tjerete gjëll prene,
qe te gase neke lane,
gaku mbeti pilk Reni.
Iakapi me tjatret ane
me naje paste-ailo-kete
kisne srëtar ne Tirane,
kalerija pente rete.
Skander-bes dupe mesuar
qe kis ardur ne Tirane,
edhi me vpap pa zenuar,
s'a prëpj Iakup-pasues.
Iakupë duke mesuar
gilës gusele, q' sherue,

vuri kokrat nder dhar,
e ña: Na qenka ëmë!
Ilo mata uferus,
qeshje sam' e vrer,
popo luftu mënahu,
gjithë prituine nenge o.
Nata ishte me te ngërë,
kjo ferre tatojzite,
po rinia ditez' e mire,
harlisurja keshe-qete.
Mbreti e ndau ushtrine,
vuri ña gjithë te pare,
pa ndal nu Herendine,
ku i ziti Ogjip-jarat.
Ila t' i sihte kur ndërlo
ai armiket' ata t' inu,
sikr persipre u erdh
me vpap pesi vrrotëma!
Ilosi gjithë jane lukur,
e dote pejne per jete,
kupe s' kane pse ta mbajnë,
s' i ka dot ilau i ferrejt
Undra luftu nu te gjete',
e nuk ka a vraro pake,
po kur gjithë Ogjipetarat
ufatoe nën up p si flake,
Zhaka ne krahrort i pihte,
nuk' i trembesin Tyrqise,
Zo i i vertet' a ndihte
trimavet te Ogjipatise.
Iakupi isto pasprese'
gjithë lepitet, o soke
kun cute trim, lehu vdese,
se dy dnar per qo koke,
popo atesun Mbreti,
e hapi gjë' ushtrine,
Iakup-pasene e qeti,
të e perabysi ña'-zine!
i hoqi nëre qu spate
dhe nse s' di, te tere.

si qe i ger' e i pate,
dy copa e kisin bere!
Armikate duke pare
fitn' e tyre te zi sume,
Isaup-pasene te vrare,
ske pakso poi luso,
te gjile ufrikesisa,
Qipetarete u rrase,
nese korbe gji' i skuan,
qe te pako zuke kase.
Trifet' e dy oj armike
ne keto dy luft' uvrase,
e te tjerete ne frike
posi zogte upendane.
Ke najs kisino rase
per spetiat te Mesolot
buja trima Qipetare
nga sokol' e Skender-brut,
Te plagosur kie me djuse,
q' i sikomte Mbreti vete,
nuk' i sij i zu gane,
e nfalente Zenj eskrete!
Tanum' e sisi per Krujo,
ell' e dergoj-ne vgaj trimat
ne soke sum' e ne baje,
spsri nee dear gezime.
Ligerza Qipterija
elle gjile nbreterite,
qe i fali Ilirendija
Mbretit gjithe nderete.
Skender-beu trim ne soke
si flak' i hyri Tyrqise,
pa e beri grih' e troke,
si pehte'i Ilirendise.
Ilsadaj shtipe de vete!
si e pervolej Tyrqine,
B'e la t-j skrete per jete,
Isnej ele usterine.
Italija, Venetija,
Haga, Mbretsrel' e tjere,

dhe gjilo gerezija
i dorgaua kotë here
kenisqe eun' e hedate,
gerra t'urt' e te veriete,
te fala eun' e urate,
te sunol'erllo dhe vete.
Ne ditet te ati Mbreti
iste qendre Oqqerija,
pel soje gjilo peueti,
el' e-tere gerezija.

BKSH

XIX

Kur mesoj Sulltan-Mehmeti
ç' pushtoe Shqipetarët,
mprojtësit, që i gjeti,
me vrap e morri të qetë!
Oh: Fihe kombet' i mundta,
Të gjuaj më vate zbarë,
jetonë të ter' e tanë,
të more këmbë do Shqipetarë!
Të more jetë Shqipërija,
që më prej vllaznë mua,
sot i bëtë qytezija
dhé jetë ënjta pështa!
Kisa mare Italina,
të Europenë të tera.
Ungaria'e Jermanina,
e kus ë di ç' kisa bërë!
po ai'a prenë vllezën' e mbarë
e s'më lanë të bëj panë
ma të pakë Shqipetarë!
Opopo! i djeri unë!
Kështu kos të pecrëtinte,
e sa vij po zemërohej.
shkrefetinë' e shtrinë'n,
zjenë' e pelcist'e s' qëtohej.
Ilapo mbledh pareshtë,
të gjithë dekë mbarë,

e ka: Dua Qipjerine!
se puna s'me vete mbare,
atje te vdiqni te tere,
se sot tjatre lufte s'kemi,
beni ç'esht per te bere,
pashaj porgava te veni.
Ilo nuke nok ne mest t'maj
as qe, te jete i soti.
te leftoqe me te hanj,
si lefteqine qemoti,
andaj dote nisem vete,
se tarp' i mall ne'sht bere,
ndrr me s'na mbeti qe jete,
ubete te liq te tere!
Me nije trimn te paru
te nisese e te vemi,
me nizeri lufetare,
e gaku te mare krua!
Sa here pet me sht vane!
sht a'bano ndoqe pune!
Qipjetareto na vrane!
e gakse me po e spune!
Sa here na kane vrrro!
Je fare na kane zuar!
luftetare e te pare,
giq'i kane turperuar!
Kejo est' e madhe puna!
te na mundina per jete;
s'e kuptuq dot se me
ç'este kjo nxxyr' e shrete!
Mbretnrito gjt'i shume,
rune me lufet te pare,
Je venet te ter' i zune,
e s'mundim dot Qipjetare!
Ortt' mdihse vaje!
me qane aqe te gake!
te mos lane qo te gake!
te vertitene si fake;
Te mos na pasrke asaz
kreq' e fac' e Shoder-brut.

ger sot kisime ftuar
te tere fugën' e ferë!
Mo gjë' ate pak te cune,
që derdhne ger Ogiporine,
ße vate ne ßett si hone,
kisin vatrve ze Kine!
Kisin hyre ne Europe,
kisin mare Italine,
e kisin vene ze grope
Ungarin, e Fernazine!
Il' andaj dote niseni vete,
cër per vdekje te veni,
te mos kthehesi perpjete,
se ay e ßuge me s'kemi.
Te mesi qe sot gatige,
te derdhemi keto vere,
zë' e tere seterija
perulit Ogiperit te bjere!
Kesetu da me zemerime,
te përe duke qertuar
me gjithe së mujo lime
ße me zëmre te helmuar,
Illaresija nat'e dite
mbjodi gjilo seterine,
heri te tera gabite,
s' vu re ßaharen' e sine.
Ranse-pasa ße: O zoke!
me ngua se kje keto here
gjeme te, nalle me loke
ße prezë dote sa bjere,
se e pat here Murati,
pse i'a beqe ße Mehmeti,
po mik' e ëë se i ati
ngyyreu' arja e getë?
Keto ßosin' e to ßjera
Tyrqite, ße po punonin,
po sferdhej ße vera.
natat'e gata po skenin.
Skender-beu kje mesnat
gjilo punete, q'ubene

pa nuke kisht mesnar,
e qatit'i kisht zene.
Fortesate i pa vete,
ngrenjt kanë ner to vuri,
vu ãe trima te vertete,
ãe gibë vese' i puri.
Ng'ata kupate ne brez,
qe rrasën Gqiperine.
shtili ia qe fortesa,
pa e dukonin Tyrqine.
Ne Kruje vuri te pare
Mbret'i ert'i Gqipetãve
Urane ãe Baltazare,
q'i ndeqte kundrejt Tyrqise
Tanime ne pes' a gashte
mija te zgjedhun trima
e ha, te vejn pre, gashte,
te kilet ãi vetëtima.
Mg neke to pake Mbreti
mãi per ullet te mbare,
doli aga Kryq-qyteti,
të detne d.ke çare,
se Rom' ulu pasi drito
pa'pendruare gëkundi,
dulë ikur nat' e dite,
tubang ne vrap, sa mundi.
Ne Rome vate, ã'e prina
mbe gdhe qytezija
Mbrenë'e tuaj si Herculine,
se i ka ndez Herodija.
E' e te mbret'i Italise
ãe ne Venedi te pare
dergoj Mbret' i Gqiperise,
kerkoj ndihmë'e lufetare.
Ga Vlahun'e Buãgarine
i nori mbret' i Tyrqise,
dhe Bosnjen'e Serbine,
si ãe vendet' e Greqise,
tanë gati esht' here,
qe te mare Italine,

Se Krrogense to tere,
pa ndërë ni Qytjerize.
Ilo ju per kur dote ñiuë?
e kur dote xgehi valle?
a no pregje dote pisë
gër sa t'u zeue to pálle?
Kastu ña Mbret' i vertete,
pa mitin' e pas i rano
su qene trima se jete,
efe baske me to vane.
Itali, moj bukurose!
qe ke mare nilo gi drese,
shere kan me flok.
qe kam ndihuas Skender-bene.
Mbreti yne dake ghuar
neper mest te Italise,
qe eshte vene i brkuar,
vene i mir'i bukurise,
bujare, fisnike, grade,
vazezete syqjes qera,
plakat, te rate, te vale,
epshe, lirosite, vera.
me kenq'e me gas e gritne
fjale te mira i flase.
e gezuar Se shavitne,
urale me zemr' i lase.
Il'egje se kanë te dalit,
kipen-lundr' e qan dese,
valet' i tyrkbese Mbretit
s'e ndalojne go e lene.
Kur erdi ne Dipre Mbreti,
doña giko Qytjerija,
e gzuar me gas i zoreti,
sjé vij si Herendija.
Me nijo plot tete-fcto
erdi ne Krujo Baballoni,
me dy aqa zeli Se veto
me le vesene Sulltani.
I'ike fusen' e mbuloñe
Se me vjap kalleue zene,

EST

Kryq-qytetin' e pellgjue,
Se topa' e flaken' i vesa.
Ilo ne q'ane del Urani,
mrq'ane derdet Tanasi
sfa Leka e Kalani,
me q'ane qiic-Papasi.
Ha kur' perzjarë peneti,
perhapet si legetija,
lesohete vete Mireti,
posi vete Herodija.
Ditet'e nette kan skojne,
sfa kena perseritë,
e nuajte kapetojne
bari se te perzgiuti.
Ngrenje zemiket s'i sheti,
i ra s' sumcja e lengimi,
nyxyr e nalo e gzi,
pa e mbulej ilemsi.
Kne i qendrote Tyrqesa,
q'iste posi mizerija,
vej trimat' e fqijerise,
qe s'i mundte dot Tyrqija.
Lufta, zileja, lecjimi,
erdhi, fleti, vejti,
korba, sigeta, mundimi
armike nuke la prapa.
Ha kur e mesoj Mehmeti,
q' iste zisur me te tjere
t'i vinte ne ndihme Miceti,
e t'a fitpte posi bepe,
ushtrine nga frika,
Mbrenie ne endeg' e ndihe,
itfaqej perpara ilika,
ne gjume si qeni lihte,
Kur mbrenie fare pa bake,
ungrit i ku Sulltani,
q'iste bere posi zuke,
pa mbet aty Balabani.
Mehmeti i turpturuar
e ngre natem' ushtrine,

Si me vpag duke vxitur
gjithë të zëvet kufizo,
zemrën'i mallkuar
aqë zonë e vegël,
sa ra së qen' i tërbuar,
Gjiperin' e pargëlti,
qytet' e pëndra, ç' gëti,
u rrjt flaken' e zjarrë,
me s'la gë Sulltan-Mehmeti,
duke ikur si i-marë.
Mr të mesmen Mbreti
gjithë keto të hoqija,
duriu në zemrë a'i nbeti,
se hoq emnë Gjiperija,
Ha ndërë posi fjalën
me sokol të mir' e frenu,
kthen j'a sferra,
se nxitoj si vetëtima.
Ilo kia dhur Mehmeti,
pas kia nbetën ushtrija,
ata të ajerët' i geti,
ka ç' koj si lumbi lija.
Ferra, p'rra e fusha, ç' qenë,
dhe vatrat' e grabë,
dushk pët Menedrenë,
luftë ube emnë e gatë.
Atja erdh me gjithë paknë
ube luftë e tmerrshme,
luftoj i riu dr plakë
me zemrë të zemëruar.
Arnaitasë gjëmë uvrane,
së qe nga të kërë s' nbetë,
zëmbaku me zy e pane,
nesra gjithë penetë.
Mehmeti duke degjuar,
se me mua' i mbetë sokë,
edhe vet'i tmerruar
ik'a me dhur me koke.
Arnaitasë gjithë ç' kanë,
j'a ka Mbreti qrrezine.

n' ato pastera e mbarë,
q'i prisi mbret'i Tyrqisë.
Mehmeti i turperuar
hyn në Kostandinopojë,
si kau kur hyn ne qoar,
pa folur fare me gojë.
Ionus-beu'n Hazro-beun
me qerë mbi Sallunë
i nis me ngrenje te vone
e zdihmo të Shkodrë.
Shtodër-bea dukë mevuar,
prap' e za me vrap kullue,
se ata dituë pëlluar,
nuk' u la kohë të vinë.
po ra si qiqirk me-oxhet,
për armë fare s'i beri,
i siu të gjithë mbi mokër
e me nuk' u duaë zëri.
Ionus-bea'n Hazro-beut,
të dy të gjallë i zunë,
për here të par' i prenë.
gjithë me ga prap'e-qytetë.
Ca të gjallë, që shpetuan,
s'vanë dot të Shkodrani,
po nga rrëfe prapa skuqun,
shkjerre të Sallunë.
Mbretë erë me mxit me krujë,
ad' e poloj Skodrenë,
që kishnin me penuje,
po s'u mundën dot t'rrasë,
mbasi ësë me luftetarë,
zëri gjithë Qipërija,
se iste që ë' e panë,
i ndihte ësë Herendija.
Itali e Venetija
e të tjera ndihun' i ënë
se ë zoqe Qipërija,
pa për to trimat' nerane.
T'teri e Skodranit
iste zoti mirësija,

BLOT

po trimerit e Urnit
nxk'e murtte dot fuqija.
Mbreti e ndau esterine,
me q'ane vuri Tanusne,
n'anet tjatre Duke-gjine,
e ne nest Zake-barkuse.
Mi fortuse'ia Urani.
perkesej ja Mbreti vete,
ne nest late Skanbani.
E'ujy ja hup' i vertete.
Oh! moj nxpezi e skrete!
ç' je e lig'e nan'e ndere:
te nxito Zotit' i vertete!
se ç' kije dem e nyyre'
E kia ndere uterine,
Je kiate vene te pare,
po perpiqej per Tyrqine!
Infeate ne Sqipetare!
Lakrimon! o nane-gjume!
se c'e ben api qerine!
dhe ti rakue! o lume;
e geçi ne Errenime!
Skanbau! t'uaferra
vdekj'e zeza pe prindita,
mekata anmo t'uetun.
Je zemera jot' e zuba.
Kje fjale nde nest i etti
Skanbasit kete here
na fjuvese j'a verdi,
e djerse kuri t'i hjera
Ilo lufta nxis e skreta,
se andeane Sqipetaret,
e me nuk'i ruiate jeta,
pa nhelle me te pare.
Hyne ne nest t'uaferise
prei ujka n'i-nime,
kur i fatet bajetise,
se larin' e le per lume.
ndej'zenan' e xprese,
eake eakse me s'e qih'e,

EST

gjeku kiete nare dene,
vdekja shpirtrat' i pritte.
Ilosi shpija Oqipetaret
permi armatosto vase,
i shtypur fare barbaret,
se i çar' e i perndese.
Ilo Ballabas-fqe-zin
loshoj nilë r'a si skabo,
sinjekur derdet hartu
perai ujkune me krabo.
Si e pa sna Lzko Lzoj,
e nhusi puskrue nere,
dhe larun' e perrosi,
pa j'a hoqi me deshire.
Illuzhi e sueli ne bashe
Ballabun' e pa nga kali,
sikur s'ishte krap' i gjilë,
nisegut si skenaj pej malit.
Armatosete dikur pare
Ballabasc n_gro dita
te shtitore e te rruge,
shapne si bagetite.
Ilo nga te vdese e dinit,
se shkete isna zeri,
Oqipetarete s'i lisin,
te gorel' e patne dene!
te sunet' hiy uvesun,
te fjerret mesapo dreus,
po Oqipetarvet s'i kane
me gja' as ata, qe mbene.
Si jeqeras' uperhagne,
rune gyjet' e pekete,
se su ounetn'e xgatne qepne,
se u kempte apare' i shkrete,
gjelcius d'j te spatonte,
te shkiz t'qmem' e l'ane,
shqipin' e ate, qe vonte,
dhe motren' e vekane!
Te pakete, qe mpsune,
deke ikur nat'e dite,

mnapa gyàt e ngehne
me emure emue te njete,
sdë vane te Mehmeti,
i dane qys sperjoqne,
e nyxyra si i geti,
se sa vuan' e sa hoqne.
Dy qint elt pese-dete
nije erdë me Sulltane,
ukllyene nije tere,
te tjerete pël' avrane!
Kostu ishte Gqiperija,
i të' ishte Gqipetari,
kostu kis ke Mbretn' e tija,
q'sa nga trimate ai' pa i.
Kostu ie e kan kë qoan,
kea eat' e kan dote jete,
Gqipetari do-me-done
esite trim, hup'i vertete,
Si i zoj armiket Mbreti,
e nuke la gyres kombe,
se ajy Sulltan-Mehmeti
i spëbij me epirt ner Janine,
me esket' i kyn Tryqisz,
të i ve kordhn'e zjape.
axopi deman'e Gqiperise,
q'i ishte here me pare.
Un kur ukllyv me baje
me eskete trima Mbreti,
e kyri hrenda ne Kruje,
otuns i tere qyteti.
Zoe'i sunt'i i qerezise
me urat' e me leviate
gir ne prakt te Herculese
ngrit, se ia i gate.
Fjala si gelumb'i shtroar
duturoj pa adegas
qys fëqi duke leftuar
Mbret' i bukur si zjarm;
Derqasne ubreterize
paredhe me leviate,

q'i ße Zoti jet' e dito
Skender-Bejat e urrte.
Underas Memeßtu,
ugezus Ogiperija,
sße Skender-bes
me gilo sokat' e tija.
Qus punon per Memeßtue,
ate Zoti e ka prane
me qo vent me Skender-be .e
s'e ve kape Ballshane.

BKSH

XX

Ia zemeruar Mehmeti
se j'u ras vatërija,
ðe myzxyr' e nuk' e geli,
pa nuk' e nxij gëlesija.
Këtë ne roba ðe s' ilaste,
se nejtonte Skoðër-bine.
pa pun' i zi nuk' e xinte,
pun' e nuk' e pet Mehmete.
Hipe e ungrte te qafet,
hero zjarte e s' pelciste,
s' ka ç' ka bo, pa zëj te pare,
ne beserp kryet spricte!
I kie hipur napezija,
zemarn' i gjëmt remerimi,
se s' i spinte fugija,
pa trobe j'a haj nejtimi.
Qyo bresh eð' e ha druve
kpëmbi ðe zalven' e tija,
neta ðe Mehmetit trimit
j'ë haj ne ðembe rilja.
Evropes'e sih te vdekur,
me qe dilo nunt i'a harte,
Ne Asija ia e nxkur,
vec qe Oqipeti e mbarte.
Grëkr'e Vlleh, Oqeh e Bulgare,
ze gilo kishine rene,

ESH

Shine here zuzare,
me s' isine per te qene.
Evropa iste ne gjume,
ne gjume te mashkuar,
ne gjume te rende seme,
donte kohe per te xgjuar!
Mbahej vetem Shqiperija
q'iste mbajtur kurdohere,
s'e kis lene Herezdija.
Ne kupe s'n le te bjere.
Il' andaj Mehuceti peleshte
ehe epe' e mbo nigjte,
gezoten' e tij e griste,
e kesulene e qyte.
Eshperit' e strigerite
te gjka i kis pasuar,
de te tera ligesite,
po prapa po s'kish kthyer.
S' kis fikare i ati,
s'frioj de Sulltan-Mehuceti,
Ligesite nga Murati
ehe strigerit' i geti.
As hafia as Shqipnija
s'e numbte dot Shqiperine,
s'e skoste as ligerija,
s'e preocte de fqinet.
Andaj Mehuceti po zjente,
se gostundi nuk' shkonte,
netet ube nuke gjente,
pa ne brenge seme ponte.
Takenim' i ilk i sherbete
e verbonte d'e mesdonte,
i zinte syte per jete,
mitresine f'a mbulonte.
Fsh te merrte Shqiperine,
pa i'i desh Italine,
e te bere qerezine
t'a hik ne lakt te Tyrqise
Si e zeza qe te preu!
Evrop' e skreta Evrope!

te nos qenke Skender-bes,
q'i beate Tyrgit copa.
Otrigate uzenerue,
pa ezalo aga skeiepa,
e te giita vbaokuen,
vbese liiera e lepa:
pacelaj aga dal' e se qeti
skkyen' e uperkdyen,
erbe te Siitan Mekaeli,
ãt neadjeue j'a geqyen!
I'ãi done shrigerite
ne ty t'i krasi neenar?
zãe sod e kete dite
puncte s'i ke rubarue?
hufte, gake, vrasj' e skrete,
gene, vdekja ligesija
s' te bene pane ne jete
cã e tere ãelparija?
kur s'te ndibe ligesija
e te gita striperite
ãe djaõi e djaõezija,
tani te grune majeze?
Skendr-beue doč'a liõai
ne qe pe ta mabekuar,
de tatao teet doč'a vgiõin,
pasketaj te pẽje xgiur!
Kaa done zãe fytyre
te ndryeme ãeila nori,
vbo qe ngxyr' e edyre,
zãe qe pune perdori.
q' ebe ylak' e semetuar,
e ãiqur'e varfaqake,
e pergyqur'ãi' e suar,
ãi'e ãakar' e xpẽharake!
tjatra nose bukuroer,
ãi'e-nxjese, e huõ'e-gate,
vduõ-zez' e sy laroe,
tjatra e zeze si nate!
Ilote gila pune s'bene,
pẽgeze nuke j'a sruan,

se zenar'e kiste gëzue,
ase tspere j a lenduan.
Dineri iá me te skuar,
dehora gil' iste tretur,
Ben iste geliberuar,
vent pa hule s' kiste mbetur.
Kur vrû qe fare arapi,
q'iste sum'i semetuar,
gojene si der'e lapi.
Ia fales' e mallekuar,
Sulltan-Mehurte' cpegna.
I ha; Te me sjelç qe spate
ng' ato. qe mban Skender-beu,
te jet' e hol' të' e gate!
qe neperkoge le skruar
ajo korbe pò t'a prese,
cindekur o kau kenduar,
Skender-beu dote vdese!
Kesaia Soete qeqrenari,
e Sulltani e dopunte.
Se gaqellej si i mazé,
fales' e tij e besonte!
Ngjo nisi gaut'a state
te gane e te nderuar,
Se i dergoj per qe spate
te Mbreti i zotcruar.
Kaniaq' e pe sumo prune,
Se kercuane qe spate,
i' pulise komber' e gune
Mbretit te mal jete-gate.
Ilo spat' u Ia Mbreti vrite,
q'ia e mir' e sum' e vjese,
e esme lere se jete
e teve se gak ia ngjese.
Ha u ha mal' este spata,
qe ben luftone, Ben unu,
este dora, jete-gata,
Se zemera, qe ben pune.
Ajo dore esme here
se luftevate, qe kie here,

me mij' armiko kiš prere
i kiš šuare te tere.
Herine posi qirtine
me qe here e skurtoste,
ðe vdekja me vrap te zëvo
z'ate jete e dergoste!
Kalem ðe luftetare,
ai ç' isin vesar ne bekur,
si pjeporia duke qare,
te dy isinte te vdekur!
Huska ðe topi kiš dale,
e zer' i tyre gemoste,
sa treadhte gjde male,
po prape spata gjkoste.
Opatene, q' i zië derguar
Mbret' i mar' e i veriste,
ajy Zot' i zotëruar,
qe nuke kiš sok ne jete,
nga te paret dukë mare
Sulltan-Mehmet' i pabese,
dipi arap gergefage,
i ða: Ho! ta i te vdese!
se kjo korða me ða vrare,
me ka šaar seme bere,
s'mo ka jene luftetare,
po te gjëe i ka prere.
Kaa ða ðe bese magite,
po Skender-beno s'i zane.
ligesis' e strigerite
ndaj ati s'benine pune.
Ha rrfi djalë' i ensiekuar
te Sulltan-Mehmeti vete
me turi te semituar
j'a qas posi qen i qete
[i ða qe fjalo ðe iku,
qeri nuk' e pa nga beri,]
ajy vet' upech armiko,
po i mbeti ajy zeri.
Mehmeti me ato epreso
zëri dy qeres te rane,

pschtazi me to pabese
t'a vrasine Sbander-beue!
Duke dole nga qyteti
Torgati me Ramazane,
si u ša Sultan-Mehmeti,
me vpap drejt ne Kroje vane,
šane: Neve kemi qene
trima 'e Sulltan-Mehmetit,
po tani na ka perzene,
erkane me kembet te Mbretit,
ne bashe dete lefojme,
Sulltan-Mehmeti to ecbe,
se si det'a tarperojne,
e fajn' e tija t'a qobe,
Kau šane, po djalezite
ne Cqiperi nuke skonin,
dusšo ne cest qe dite,
nuke mentne t' i mbaconin,
Has ligen, qe mbretnynie
me ç' do vent te Cqiperise
še ç' do pune e' pesonte!
me prest te Venedise,
ne mbiellet te zait' umb'ele,
dy-mbe-šete plog te para,
še grigue se mest e hoke,
šane gendrin perie vraze.
Torgutne še Ramazane
Illesejn i pzkuan,
pa i nxuap ' i vrane,
se gurete, ç' e pesuan!
Trimato syte u zane,
iprune ne mest te seslit,
pepo ao puket' i vune
nše fusei pelotaj Lesit,
Kur šepoj Sulltan-Mehmeti,
qe s' i skuan djalezite,
mesoj nxyrren, q' e gzti'
še underkrye si flite!
Hopo ša ç' qenkam ! i gore!
m' uskurtofle fare jeta!

Ilo kur me drite ne dero
j'a thaj me vaja e-vertela:
iste posi vase mbesti,
kur este me te martuar,
e harbe si shumbe dити,
si bena e rbukurur.
Ilu i ha: O rpersire!
te liqte s'i mbarove?
s'mujtoke per qe te mire?
Illevdi kupe s'kujtove?
Nak'e munt dot Skender-bene,
s' bije kupe Oqiperije,
luaenuncit nbldj'a frene,
se tqeroj ligesija,
Oqipetari s' munodet kupe,
s' pastzbate Oqiperija,
nga te t'ato sum' umbape,
po i qesi qerezija.
Zot'i mok ank' e ka dene,
papo ne dete te huaj
s' bije kupe de s' ka rene
Oqiperija, po mos vuaj.
Ka gherteruare vete
kurfoherr Oqipetari,
s' ube kupe poj ne jete,
kea ka qene qe se pari.
Kau de, kea, a e-vertete!
per puset te Oqiperise,
te qefsim faio per jete,
se je fjal'e Illevdises.
Ila hapi syte Mehmeti,
sht sum' tegurduara.
I na ne zemre terroti,
egiriť i ndyre j'u helmua.
E-vertrta me nxit iku,
ajy plasi nga nakari,
mapozi e ekrrt' e gaiku,
mbeti me vent posi qapi.
Ungrit kundrejt se Vertetes,
s' i ru vesne urtesise,

po s' e ka i Zot'i jetes,
qe i nështë Qipërise,
Mehmeti mbrëk ushtrine,
mijë dy qint e tri-dhjete
beneme gati te vine,
nisete ãz ajy rete.
Shtrëdër-vet kish nesmer,
se ç' ngrihtë mbret' i Tyrqise,
kishë dal' e s' kish mesuar,
i erë potrà Qipërise,
gjithë gjithë Qipetarët,
e forbesatë i zunë,
pa vuri Mbreti te punë,
si ellenë me që punë.
I erdhë ãz lotë here
trimatë nga Italija
edhe nga venitë e Gjerë,
i dergoj ãz Vrastija.
Ilo leftosin Qipetarët,
q' isnine te tere trima,
dhe me sumicë gjaret,
se kish si vatetima.
Skëndul me ushtrinë
Dupesino e polojne,
e pak topi nat' e dite,
ãz ua vrau e shtrengojne.
Ilo nuk' ngrite fortesa,
se ka brenda burra trima,
mi gjë' est' i gare Citesa
ãz çele Buzo-Zekrima.
Ngjë' e pikuar e sigeta
si breshëri nga fortesa
vinin' e zotë te qita
ãz po rupej ushtrosa.
Ilo kur Leke-Duka-gini
me shumë shkë te mire
duke ugure nga Drinë
erë ne Dupes me te ngjitur.
Mendja e gegen Mehmene,
pa e ngritë ushtrine,

e pandehu Skender-bene
çela Lake-Duke-ģini.
Sulltani nis ushtrine
giše Krujene pellasa,
še Gtresa me Duke-gine
u rane gas e s' qendruan.
Krujene sum' e strengnas,
ngjase rinin pagrere,
še mureto i pezasa,
e i prisne sume here;
po Gqipetaret' i ugrinin,
se dit' e nate punonin;
armik-te prap' i etinin,
nta o- ris i ndrequin.
Uparpeq sume Sulltani,
q'is i keq e i gezuene,
po brenda jatz Urasi,
pa nuko bende dot' pune.
Gqipetaret dit' e nate
hyain ne mest t'ushtrise,
še i kapnine me spate
ushtarot' e Tyrqise
Sulltanit hrenga i etolej,
se ra n'ushtri lergimi;
ate zgreqja go ubarohej,
pa e lodi še mundimi,
Ate pešate Skender-bea,
qe kis zene vete mbale,
pa qerrasa e krua,
paresis' i dergoj fjale!
gelli gike Gqipet ja,
te tere vendet i zune,
skoj perpara paresija,
qe bente gjithqe pune.
Mbret' i urt' e i vertete
e mundroj ushtrine,
pa i ndau te tere rete,
e ru gike paresine;
fjalene e lidi mire,
sicilit i ša qe ane,

Se qe nate ate te ngfire
pike perjehere rano.
ni usterit te Tyrqise,
q' is ne s'munoj' s ne lenginc;
kia te krqra' e urise,
se s'i nbet buk' as fepime.
Ljqerite ne delore,
kur sundijne kafr'a peso,
pejne bagetiu' e gore,
pa s'kna kembe te ndese!
sata sile Gqipetaret,
kur i hyne osterise,
i kopse pike barbarot,
u prune dita' e zise,
Mbreti s'vriste ustataret,
po leqinte nerq' do ane,
godiste pike te zaret,
sfte kerkonte Sultane.
Me ducet te tija Mbreti
vreh aqe sunne te pare,
sa nde gaka si deti,
me mijera jein vrare.
Ilaresi e Gqiperise,
qe s'mbetij me pas nga Mbreti
i da derusene Tyrqise,
ne e korboj, pa e gzti.
Armiksia me s' leflonin,
vune duarte mi koke,
kerkonin nde te skonin,
kane ge e plaçk' e soke.
Ilo egetoj Sultan-Mehmeti,
me qe mijo krenge iku,
sfte sunne nga prenti
epetuane nga penitu.
Dosane pike Gqipetaret,
pa u da lejone Mbreti,
ritsi se ca nga te zaret,
i ndotqe, po skoj Mehmeti,
I'fle q' iete paresija
n'ate Evrepet te skrete,

q'i pëlqente trimnrija,
rrëfi te Mbret' i vertete.
Dergnan ße mbretërite
te parete me te paro,
pajo vizine par dita
e shkuine Oqiqotaro.
Mbret! o hij' e Zerendise!
drit' e Zotit! fil' i arit!
ti i ße nder Oqiperise,
ëßt vjedhe Oqipetarit,
Ia hefta doreso s' Atit,
q'lete dor' e Herendise,
i qofta fal' asaj spate,
q i ßa drite trimërise.
Mirosit' e ketesite
tejt lartesin' e getoe,
perendise i ße drite,
ne t'qete zuke mbretne.
Aleksandr' i math qe here,
ße gjiko sokol' e tija,
Ilipoja, Trfta, te tjere,
qe i puke Oqiperija,
i ßan' rrotu Oqiperise,
po ate nder, qi ke ßere,
ti? Urat' e Herendise!
Kombit's Monarkut t'ese
zoti s' j'u ßa dot te jete,
Ty t'a fali koto pjese
Zot' i-zoti i-vertete,
qi ep perëndise epersi.
Ti je pe si Herendija,
sole s'ke ße s' ke gjasur kupë,
sa te jete perendija,
ne s'vjen si ti tjatre kupe
Ner kombe te qofsim fale!
Mbret e Zot i Oqiperise
per ty s' dahet tjatre fjale,
se je hij' e Herendise.

XXI.

Mbreti griti niqoine,
Se i perroki ka here,
q'i nderuan Gqiperine,
Se panete, qe kie bere;
pa i rrëfi parresija
nga q' do ata 'e Gqiperise,
el'e here zotarija,
se ie hij e Herendise.
te gjithe duke ndervar,
Mbret' i prati eume naire,
i pasioj ne kralluruar
me gas eum'e me desire.
Ketoj Mbret'i Gqiperis·
el' e tere Gqiperija
kie gaset'e Herendise
q'I do gjilo qerezija;
andej Sulltan' i Tyrqise
vata eumi i zemeruar,
atyse demn'e Gqiperise
Zot i math e kie nxalluar
pa ra ne eumo zenginet,
e ne s' mundje te koqija,
n'ißerim'e ne renkime,
i Ata brenge Herendija.
Gihte endioj'e Sepiste,
Seate; Ilo vjen Skender-beu!

Se drihej e argũiste,
sikur dota pinte Zeu!
Utreng eume kete here
Šũtasi nga Skender-beu,
se j'a stu ne halle sihere,
S'e-Verteta s'e gejcu.
Has ca mraja necrua,
Se ungrit si nga qiruri,
ndeqi pak' e unajtua,
pa Ali-pasese gruri.
I ka: Ali-pase, ç'ban?
si t'j'a bejne Gqiperise?
qe nuke ne la oder una
Se faqe zdaj zerezise
Ali-pasa j'u kollye,
fjalen' e kisin nar Sembo,
pa qe her' akaperaje.
Se ungrit me nxit me kenge,
i ka: Une te kari Zene,
qo mos e nga Gqiperine,
se Zot' i mak s'e ka Zene,
t'a beqe qitj te tiae.
Ny te zemu aiqeuine
me te Zeu e Gqiperise
Se t'a kerti Gqiperine
qo fortese te Tyrqise.
Keu Zeu e keatu koue Zene,
fjala s'ace cofe Sepuar,
qo jun grapa tik kam qene
n'a'a fjale kam qendruar.
Kaqe here qe lefuam,
ne kupe s'keni fituar,
e na meseri dergoan,
Gqiperija i ka suar.
Lde t'a marq Gqiperise,
s'beucte pep Gqipetari,
po syet ata, qe dine,
e mos gumo si i mapi:
ata ne dore te huaj
kupe nuke kane Zene,

DSH

ße s' bíjesio, po nos vnaj,
se s' hyjne ne zgolet t'ezo
Nuko nepet Ogíperija,
si Eani, ne te gerßune,
go per jeto miqesija
dote na hyne ne pune.
Kesta i ßa Ali-pasa,
po ubínt Sulltan-Mehmetí,
q'i vrit ne pare to trasa,
se to vertetën' e greti,
pa Ali-pases' i kote:
F'jala jete esht'e mire,
ger me sot vanme kote
si te nap'e si të plese.
Taní pa nver neteriße,
Je nose me dogo as ama,
po biq e zeve kuline,
edhe bëj zotte, si ßua.
Keu ßa ß'e nisi Aline
ne mije vese-mbe-ßete,
vate Je Zuri kuline,
e zuboj si dosi vete.
Za pagen' e Herveiise,
q'ush'e larter' ell' e mire,
e j'dhe mik Ogíperise
me hrae e me desire.
Ha aisi pese te garo,
i dergoj ne vjap te Mbreti
me qelite sume te mbare,
miqesise ul'i greti.
Dha mik ne Skender-beue,
mik me spirt edhe me hese,
se e doste sume Mbrenc,
kiste qerenije gjese.
Upoq edhe ecune here
ne Mbren' Ali-pasa vete,
q'i bente, si fuluj, ndero,
se i dij, q'ka i vertete.
Miqesi eunce gefyen,
e bene vezazerine,

ele kanisqe ç'kombyra
Mbret' i orte me Aline.
Koha me gaqe po shkonte,
duke pjekure si luaš,
gekrasi zuke qešironte,
dit' e nate s' e xij gjusi.
Hapo koha duke shkuar,
perseritet gjilo jeta,
gesendi s' ke pa ndryshuar,
gjë'i mer me vetë'e shkreta!
Lulevet nuk'n le ere,
e druverct s' n le fleta,
qeshat te zi, te ngjeve
ja' uxin te ajreteso jeto!
Sjtà flqet' e pikqerise,
fak faqen, kopsa kopitun,
stija poste ile fuqine,
germ' e dan si zuqisur!
Lulene, q' e çeli vera,
e prisi dimer' i ekrete,
po se ria kur i vjen koha
lulcoret' e ngjep frete.
Kqu vdes ele koha rrit,
ele dasmeri ke rrem,
ja ngulen se rikse jete,
e dukene si te tjera.
Kerco e ka Herodija,
andaj po plakej Mbretti,
ke pike mbret' e tija,
ngjau ke Sulltan-Mehmeti.
Dimer' i ftj vjeshte prapa,
e ate e ndiqte vera,
pas verese vinte vapa,
pa vinin vjeshtet e tjera.
Bilbili rij e kendonte
mer lule m' er' e so dite,
pa pushoj se ria punonte,
ke pinte ca koh' i qete.
Moti shoni'e perseritej,
rile jaqa fortesohej,

e ja gille qevezine
Mbret' i mad i artezise.
I ka fugi Ogiperise,
i fortesej ç' do fortese,
po me eume qerezize
i ka trimeri e qrese.
Dimeri, qe helmon keno,
ç' vas drurit' e s'u le dete,
lalet i ben sikur s' qene
me flohtesirot te skrete.
Me ate te flete dore
qe stije gille ndâimne,
atrom debore ni debore,
kâ helmin' e fierinne,
me ate dore te skrete,
se larqu duke qeluar,
hôli me fort qe sigete,
oh! siget' e mundshme!
E pa te dirsure Mbrenc,
qe perpiqej e panonte
gilloje par Memedete,
dhe gumi s' e qetsote,
pa sigetin' e vertetë
me fuqi te madhe eume!
Mbres' e mire e godite!
ç' here! e dimer' e heme!
Mbret' i mad e i vertete
nijun krenda me krahenar
nga ai nemuna sigurte
qe te skrete te sendrar!
Ate, qe s'u ziute epeta
dhe vata e sigeta,
s' mundja me duar te flata
nar rola e ate e skreta!
Mbreti me soket zu Leone,
atje shteto j'a flane,
sereqesit' apervese,
e te gille baski i vane.
Ugkni pêle pamejte,
qeri pa ndâme s' ndreti,

poli pёde Gqiperija,
erd' aty tok iste Mbreti.
Mbreti lipi paresine,
s dergoj me vpap ge djale,
ða : I'iße keta te vine,
se kana t'a ðan sunne fjale.
Kau ða, pa erd paresija.
eße pleqte mendje-sunne
se kis qeres Gqiperija,
s' kiste mbetare per lume.
Makrini, q' is i derguar
ti Mbreti nga Italija,
ðe Jusuf i lerduar,
qe iste nga Venetija,
kyne tok ma paresine,
eße me pleqt te urtar,
q' e mbanine Gqiperine
si lulen' e lulesar.
Ata kyne me gak ngrire
ndi e persendosne Mbrene
piße me zemre te upire,
te semure sum' e gene!
Ha Skender-be bukurosi
gidhes a beri ndere,
skollen' e persendosi,
ðe ga fjalen me qe here,
ða: Krilme e dote vemi,
mnar prape dote vime,
se keto per jete s' jemi,
e nuke mundim te pime.
o vehzere Gqipetare!
ju se jini te luskuar,
sindekur qete me pare,
qe te jini te ndrequr,
mos e lini trimerine,
ðe laskenno ne mest t'naj,
po t'a kini niqesine,
se nuke jini ta huaj,
jini p ðe Gqipetare,
kini meme Gqiperine.

fuqija nuk' i vrullej,
gjëreja me nam' i stolisej.
Ia ne prekje Qipërija,
zëu gjëlë Qipetarët,
ubrrterosnë urtësija,
s' klëin të benin to mapet.
Mbrsti spirt-mësë me Aline
piqesine karëshere,
ë' e shoine miqesie,
nuk' e linino ta hjero.
Ne vendete, qe kie zene,
prë Qipërise Tyrqija,
gil' isine me to lene,
se i donte Qipertja
Terezit' e Qipërise
ede Mbret' e mbretnese
dot' i q'ë ubrrë' i Tyrqise,
kes e bene me Aline.
Ho djepto e djalërie
e q' neatës se ësë Mehmete,
ë' e prane në'të ote,
q' ube prej' arrnë me Mbrete!
Nga Jeniti, nga Marmat
nga Mavij' e nëlëbar
nuri nesënë Sulltani,
Mbret'e gjë te pëlase!
Ili ë' e donte Qipërine,
nuk' e donte Shontëe-bene,
nëpër zëë urtësine,
përpiqej per Mbretërie.
Ë' ngriti ne vpap Aline,
së' ube se Qipetarët,
uperpoq per Qipërine,
nuko lohoj së ta parët!
Qëkuet, qe se Mehmeti
ë' mbret'ë nalëkuer
e kupetej mire Mbretit,
qe pij gjëreja i zgjuar.
Ila doli nej paresine,
I ard prëmë Qipërise,

BIBLIOTEKA

jini no ës e qe fare,
e beseni Herendine,
perpiqi dite ën natë,
Memëdhe'n t'a sperioni,
armikut hiqini sprate,
kupe nos shfrikesuni,
sinëdekur kini leftsue,
se u prape te leftsuni,
qe te jini te spetuar,
e te kini gëte ç' doni,
mos e humbsini lirine,
e mos behi pop te jete,
po te dual mbrendsue,
u'k eq Zotë'i vertete.
Iu bë sot fsqyrë e djalë,
nuke muni të ndreteroqe,
se ne lufte s'munt të dalë,
Memëdheu t'a speroqe,
se ka vetem që-nbe-Ateu
vjet e nuke ka me qenë,
që ka kadare ne jetë,
vetem s' upoq este brunë,
se prëj dolet mesoqe,
qyq mbëtte mbretnja,
pa pasëj të mbretëroqe,
u' e ka ënde Herendja,
ato dite që të vdes,
jo të qëndr per të gare
çele Lefo-Drâo-Pine
gjâe ç' jini Oqipetare.
Ajy ne kembët të mbretit
të gykoq' e të lëshoqe,
te jet' i par' i penetit,
e ç' do gone t'a mbaroqe.
Kur ka lufte Oqiperija,
pas fjales, që kemi here,
doč'i ndihqe Vrastija
me fuqit të saj të vere,
ne ardhje vehe Shtjani,
vreç ndihmes se Vrastise,

dote nëlkqe Ferdinandi
me natyrë t' Italisë,
natën dhe Qipërija
dot' i ndihqe Venedikut,
n'i arrita sipas Tyrqija,
sindekur ësht Italisë.
Ia bir e ka Mbretërine,
më t'emnue për ca kohë
Itte zero Apolisë,
sa te pitet' e ta zohe.
Kur ka Mbret' i Hierusalisë,
Ajy Zot' i zotëruar,
Mbret' i art' i Qipërisë,
ësht i nir' e i levdiuar.
Ha ndërsa o e të bërë,
i ka: Ti, o jëte-gatë!
vetëm të bëhesh n'i mirë
e n'i artë nga gji-ate.
Nga fjalëto, që ta Mbretit,
skroqet sunt' i mësuar,
Tartufi, q' ate si dëftë,
as që nuka ka pa-ekzaar.
Mbretit ia mu këto fjalë,
e të fjetës dëgonit,
kur më fort' ulla q djalë,
nuke sundzë t'a ndërlidh
ka? Arnaftë po vinë,
e hapa! o Qipetarë!
ushtoni, se na perpinë,
dëlti, se mundtni, me garë,
e kapercyen kalinë,
mijë gjoë tetë-mbë-dhetë
në Akuet-pasem po vinë
duke squr tatepjetë.
Kon ka, pa ne të degjuar
këto fjalë Qipetaret,
mbrap' armëtu me dinë,
ka dualë me të parë.
Skenderbeu xpell të gatë
t'e vu ne kembet të fija

PROOF

Tanusne nji lufteture,
si ishte here gotija.
Ungrit dhe vetu Mbreti,
Armet e kalene! ilgi,
po fuqi me nuk' i ndeti,
e zune nigj' e i biri.
Hosi ast duke rene,
Zot i mall e i vertete!
Leto beset, q rete lene,
Ba, se me s'poq per jete,
po me ki kujtes Ti veto
Ogipetar' e Ogiperise,
mos si'i lere kujo skryen,
se ti e do miresine,
ne dore te duaj kripe
Ogiperija te nese hjrre,
Ogipetari prin e krupe
te jet' e ta keto adhre,
mbaje Ogiperine zonje,
te krue gjka te mirat,
te puq' e te mbretneshe,
te mos t' a ham' ngersirat,
mall krues, t'a kete,
dhe p'ke miresite.
Ba jete m' zare per jete,
qi jet' e dit' e drita!
Keto fjal' i ka dy here
me zemre enue te qete,
pasdaj m nde gum' i arue!
Oh! moj s'mundj' e shkrue!
Kngesi i trimerise,
Myra pej qjulo mbreti
Se guben' e Ogij rreo
duke mare rrfi e peti,
Se i ka: Mos ki keq kujte,
se s'e ndije Herendija,
Ogipetari este buge,
dhe pone Ogiprija,
s' ja ngre dot qeri lirise,
se j'a Ka Zot' i vertete,

të gjëo mirësinë,
j'a ka falure per jetë.
Kes ësht engjëll'i zotit.
Fort mir' i ësht Skender-beu,
mir vetë i gezuar,
ndryse nuke më iret ëmz.
Oqipetarët' uperrcesë,
per spatiret të Gqiperise
jetene me nuë e dremë,
dermen' i ësnë Tyrqise.
Hyne s'ushterit si fuke,
qe të gelë nuke lsim,
me Ahmet-pasene puke
të Sultan-mbretnit vazë.
Ila kur erdhë Oqipetarët,
Skender-begu krye gatë,
i mori gjëo të qetë,
se e donin mbret sulemë.
Ma nderoni ëmkë ngadhë
Mbretit ës jetën' e skretë!
ngjitë' i nalt e mos' i gjerë
vatë të Zot' i vertetë!
Më gjeniu, me ndihmue
nga poshtë ca e shtje,
po lumi me qëndrue
prapë be dërt ver' e hjë.
Ës se më ngrohet pergjithë,
e lëvin nde hapësirë,
grap' atje e hellës rrëtë,
se ajo ësht' i pavdekë.
Kur desë Zot' i vertetë,
qe ka krye gjëndjë,
të dëftë faqen vetë,
tjetri se jetë qënë,
nevë Atë burrin kemi,
dëftë pë fuqi tjë atë,
mbë rin' e atje vemi,
Ajo ësht gjëo ç' jane
trup' i Mbretit ësht ënë!
ngjikë' e harde si dëlore

ie lagur nbii krahcruar!
pupo! qeriu i gore!
Gaste-ãtt' ôte tri here
e kie gare Skender-bene
se jet' e bukura vere,
qe vjen e zbukuroo ãtne.
Dõũi Lake-Duke-I'lai
ne deret, q'iete ponreti,
ka: Ogjpetare! ku jini?
er sa la te skrete Mbreti!
Kur legjun keto fjale
te iãuro Ogjipetarot,
fiane: Mbret! ta qofsim fjalo!
ãe zjê' i nori te qarat!
Mbretterresa rãe grade,
begate ãe zjal'i Mbretit
ne lot qano dil' e nate,
se ne s'-lakej neng e dritë!
Me nder te mali gerecija
ne Lee Skender-beu' e vunt,
egirti skaj te Iserecija,
se keta ne s'i nbet pune.
I'vun gjite Ogjipetija
ne te za e zeri zane,
paresi e vegelija,
q'e doain si Iserecline.
Qaje! uoj Ogjpeti! qaje
Ate qeria' e vertete,
e zane per jete nbanje
se ndi ne s'i vjen ne jete.

XXII

Me zemrën plag' e thike
Ogjpetarët kuhunin zinë,
se nuk' u ngrys'n pak
kejaq q'a ger Ogjperisë.
Mbretëreshën so zuri
vrullin kaoke ucc ka bgjo
qa s'pusoinë se qeri,
elu zonë faq' s' ngjye;
ku kuzë-o breuda i vune
e mbuno nga puresija
unisun kuk' e i apsine
ke kuntë nga vrpelija!
Ehë grat' e parësisë
me Mbretëreshë vane,
pas ullos se Ogjperisë,
veten fiis nuk' e lanë;
vane e ndegjon per gjithë,
Mbretëreshë s'j'u ndalë,
inin qeres te vertete
qenetë prindit t'ane
Mbretëresa përeliti,
duarte se gi i vuri,
syte plot me lot i ngrifti,
te qaret' e vajsë zuri,
ka: Zotlli im i vertete!
nuk e pristi Ogjperisë

si ka qenë lirë, jetë
nuse j'a ugrrre mirësisë
Ha ha! Ferr' e zezë jetë!
që mbetë pa Skenderbenë!
ne dukës fare i shtrirë!
nën sod le Menedrenë!
le shqipia'n qenzinë,
ne zemre te përvelsur!
le niqër' e Cqiperisë
ne prëk e të ftu'nuar!
Me s'e ndh dot ne sy Mirenë!
ne kafe të shkretë jetë!
e po vi'n Menedrenë
dëta sod dat se ria vetë!
a dota sod Cqiperinë,
fis niq' e farën' e Kuc!
Kryeqytetin' e shtëpinë!
ah! për ku! për ku me nisë
Mirenë s'e kam për të pasë
su'n zëza! mi'n njerë!
po fle mot i ndh zi vapë!
n'ambyll shtëpija e derë!
Kështu ha Zoq' e vetëtë,
pij duke që gjaerinë
pa dranue fare rrfë
i dalë në vetëtinë!
Duke qitë i degënit
gra e bupa, beto fjalë,
zemrat' e tyre renkonin,
pasi dalë kur lirë vale.
Ha amtësë e perdelësia
Mirëtrocsene fat-zezë,
sperpiqpe t'a dofrenin,
se ne shtëpi kis që rrfë,
Zoq' i madh, q'ep Mirënë,
e helmon qetin' e gjetë,
i fal cfë perdelinën,
se q'dë që e ka ne dorë;
ne q'an'i zë Mërlanë,
me q'nue durën e qitë,

si'anet tjatere nusdisune,
per ç' do drav: ka qe lese
Zot i mall e i vertete!
Ba Mbretaresa kam njrrse,
hej si to dune ti rete,
se ta kzan pune bose.
Koto fjalë isin flase,
lusira po e çafe dreq,
vane kobe ad'uje a bene,
po çejt tovne e gene.
Van' e zane Apolline,
dòli gjlle qrrezija,
me nder te vane i pjlar,
is e tyre Mbretnerija.
Djalen' e Mbretit e pune
ne Itali qrrezija,
qenka Skender-bea flase,
pa zuke vdra Oqipetija.
N'Apoli e' nprehne trone,
mbeqi mbret' i Cipersise,
qe kia per t'ardur me vone,
se is qrra' e qrrezise.
Ha Zoti n'e kesje dreq,
qe to ngrihej mbretnerija
pamqie mbrysse ulcras,
se asht dre Ilvendija!
Xj'ajy fis e ng'ajo dere
mxepi qires trimerija
te mbeqin sum' e te ndjere,
q'i trasenj Italija!
Skender-bea te na rdhse!
Zot i mall e i vertete!
e Oqipetija te ulcre
pa mbret, pa zot, si e skrete!
t'a ubnlojne Ilqesite!
e t'i ngrihate e ulra!
ke te vine me ne fiis,
qe t'a skuije tqeraira!
Kje fjale s'ont' e vertete,
e kupe nos e besoni,

se Qipërija nde jete
e ka mbetur kupe si flonj;
nuke ka mbetur' e shkrete,
s'e humbi kupe lirine,
fis për jete duca kebe,
si fis gjithë mbreslinë,
Qipetari s'njeeti kupe,
gjat nga-here lezetnie,
se ka qesa trim e kupe;
p'anëaj s'e humbi lirine.
Dergimne Mbretërisë
njeres te nis' e te para
pa shoare asnie fitu
ne krahe ner Qipetare,
nokne Leke-Dukë-Fmu,
q' iste ne Scanbes te mbretit,
perdelyen, Qipërisë
gjithë, veç Sulltan-Mahmetit.
Ela sër n'Apoli vasë
gjithë te poret te mbetti,
e ngaceluen per t'ane,
per ngrysyrat qe e geti;
ia në front te Apolise,
se e kis ë'ne ta tane,
po ia ndeni i Qipërisë,
nëna e kishë gorine.
Kur dipoj Sulltan-mahmeti,
te kuqtata, qe' ngane,
qe e ka jetune Mbreti,
vu kesulcat me q'ane!
pa nisi anmic te pare
e j'a drejtj Qipërise
n'ë paljen asnëhere
armiku i Hiranditeë
Qipetareta mahlole,
kordet'e lara i gyrane,
perroi armiket ulolle,
jetene ng anë' e dre e.
Armikete kur i gane,
q'uverritne si fijonjte,

ESH

pesi zogte sperdisne.
nxitoane si mapoqte.
me q'ane u ra Tarsisi,
si'anet tjatere Urani,
Iaha, Zaka e Mulusi,
Manai-Hika e Tarsisi.
Ulesnare si fako,
te gji' armikut'i vrane,
ajofonin ra te pake,
te Sulltan-mbretit vane.
Kur e pa Sulltan-mbretti,
qe s'e mbet dot Gqipetare
pa qene ke vete Mbreti,
si e o nandi ke me pare.
mbreji pak' e umejtas
ka: Kjo punë kam te shkoj!
oprgo! q'me gjithi sinn!
me kim tjatro qeveri!
Kreetu ka i zemeruar
de keri se me garise,
e nisi per te degjuar
se Gqiperi ushtrine:
po ke sta ke te gjeni
Gqipetarete i mantue,
Ieftasine mana here,
gjithe jetene e tuzine!
Mbasandi shkoj qevinte,
pas vaj tjatro deputte,
me prehje kupa s'i linte,
se Ieftene s'i pasonte.
Ilo Gqipetaret si flake
kymin me mesi t'ushterise,
sado q'isin me te pake,
dervesin'i tpalin Tyrqise.
Ndihte ella Venetija,
ella shpresi' i Italise,
po ke vetem Gqiperija
s'i trembej kupe Tyrqise.
Trimsin duke Ieftenar
si u deshe mbasterija,

BLSH

se armiko kane esur,
e di vete Herculija!
Ilije e Mretit e mbante,
nuk' e linte Qipserise,
te hanje i peraduate,
pa nertine apetise.
Tebeaine dit e nate
per epetiat te Qipserise
bepate trima ne apate,
nuke j'u fale Tyrqise.
Ulzp' ugrez' e nerase,
fe rane detuamotare,
po vendine nuk' e kane,
e qeri s' kuzoj t'u nape.
Sa perpiqej Qipserija,
se rolserian s'e deute,
ape ne sume Tyrqija
luftes'e sizet' e strengonte;
Egersir' o zgoxiny!
me qato gerse i bije?
a s' mund te benç kupo mire?
se e zuin s'te ka bije?
nuke te ka ligesija
qe te cuse mizerise,
e çlirohet Qipserija
qe kerkon ti ugrra trime?
Sa qe gaz Sulltan-uchueri,
lidia jete e papreze,
po dilte pa lodo s'rebeti
Qipserija. Zoq'e ndjere;
po Kreqi'e sizet'sone,
papa'ra te Venetija,
ugrise e ndihmoi,
sindoaur fe Italija,
giko para nuk'zyna,
i vate nhare Tyrqise,
liri e ngjer' ngalise,
me s'i nbet vent sizesise,
se dragoj i Qipserise
me nuke jete ne jete,

q'i pinte kundrejt Tyrqisë,
nderti Evropa e-shkrete!
Ha ishte lëmë, të vdes
Tyrqia dukeleftaar,
to hypse breenda në Vjenë,
se Evropa ta e ruar!
Ogjiperija s'kyrr kupë
nene xgrilo to Tyrqisë,
Ogjipetari ishte kupë,
e ndejti ndër' e lirisë.
Te gjëo konsholo rane,
i dobetoj roberija,
Ogjipetaret' arme s'dane,
pa i nderoj Herendija,
Me paslaj ri vdiq Mehmeti,
vertet e qelma te bëra,
po vet q'ende kishte n'kreti,
Ogjorija ishte mire
Nbreteronte Ogjipetari,
urdherote paresija,
punët' ishin se ndryi,
se gjkonte qevesija,
ndrroja ishte besa,
ligo ishte armosija,
trimerija ishë syrtse,
se-shë vdiazerija,
to hinjëte lark qendrosha,
që gozëta Ogjiperise,
ilo se larga e veshonin,
p'ndermare krisë.
Kurrobere Ogjiperija
ne ilget to nij pabonte,
plesosi e paresija
gjkonte të nbreteronte.
Kupo djeqit e Skender-beut
s' j'a kane hupsar nalte
Kushtë cke Mamëdhut,
pa ne kurt kupsa s' e kalo,
se kane gasur' Al' Ale,
q' i fali nder qevesise,

BIBLIOTEKA PEJA

arrikerrt u ka dale,
I va vjella Ogjperise.
L'ilo hota go e dine,
q' ajo Ogjpsri vadjera
kartin' ede roherine
s'e ka krqur' ro qe here.
Me pasaj she u'e ndjere,
e nse sum' shartesa,
s'e stoj e s'e kanoli ndere,
ar vneri j'e maksa,
Q' nher' e ilu se kanxjepa
trima ar' ear e te degjar
Ogjperija nga q'do ere,
ata kane nherberar.
Sa isine Ogjpetare,
isin hapa te vetbele,
te bzeke e te gandare,
te dzeur' e moj per jete
sndaj kupe Ogjperija
se jete s' gjobeta,
nipesi e mirasija,
de lirija s'j'a merpa.
se kie djem te pacenuar,
te sot'a t'art'e te mire,
po ka qen'e indenar
kryo e'ka qaj' e vetire.
Ogjpetaret e'e kane
nisur agede Ogjperise,
p'dergj per te urrane,
e dreqi'si Herodise;
per agetint te Ogjperise
pdergj jane pergjekur,
se n'dilet te Herodise;
Kane res' e kase vlekur;
pa Ogjperija s'ka rene,
e nhajti Zot' i vertete,
ata sindekur kie qase.
Ar per jeta dolo jete.
Ehr ne Tyrqit te tere
Ogjetarat kurbahere

puneto i kane bere
s' i kaso bere te tjere.
Ke te zes zgoje me pare
ng' ata hupat' e vertete,
q'iniz vertet Gqipetare,
eoke s' kisine ade jete!
i kaso ader Gqiperise.
mbajtne ile Tyrqiu' e skrete.
oh! i kane qirt Tyrqise!
ata trimat e vertete!
Trimerine nuk' e partoe,
andaj e mbajtne Tyrqine!
ile m'anoi tjabere zgrehne
nyxyrene! Grekerine!
Mbajtne plaçkat e pabese!
nto Selpreuë dinaxe!
e nuk' e kane te vdese!
posi stiriga varfanake.
Ngrehne! popo! qe nyxyre!
se kuhit te Gqiperise!
qo droe kurve te ndyre!
burrnne e lipsaie!
Keto beri trimerija!
se i ra pas mopeden,
ndi'ta kaoke mriesija,
q'i ep drite trimerise.
Ca kapervyene dreq,
Egyptase vaj' e zune.
ngrehse foni' e vaso zbrene,
ede bene esmë pune;
ca baskuan' Italise,
i te tjerat, qe pmoosë,
e vritetin per Tyrqine,
po gosnëi s' trasegtoin!
Ilo ede per Gqiperine
Gqipetarot' nperpoqne,
s' e hapuan' ortosine,
soje kape dore s' hoqne;
ile per te lraj lefiane,
ede per vetbe uvrane,

te tjera pune mbaruan,
të Mbretërve s'e lanë.
Ilo ka që kohë ç'do pasë,
ga ferre Zoti i vertete,
s'behete me te perlane,
pena s'lesoi hi'e fërë.
Ogjirë i Skander-beut kuta:
Djemt'e mij trima! Ju fjali!
mos mendohi me per bote,
ate mapesi e jini!
Bolomi beake te tere,
madho-je-ni mipesine,
vëllazere dake here,
perpiqi per Qipërine;
po te jini te bashkuar,
osi'e bere Qipëria,
të pena gjë'e mbarsar,
së do vete Hercegdhija;
kurtesisë dhurine,
të bashkuar, se te mundë,
jini nakar'e zëne,
aqa e drejta nos vëndisë;
beluni veq me mend'e voj,
si ce!'ndë'e urtësisë,
nos perpjiqi per te baaj,
t'i ngrehi mperisë;
pari bukurisë dom,
se kini gjith qe egersi,
te beajtë t'i mengoni,
q'e kanë me te pabese;
te gjith qe guhe kini.
Të qe bre'e qe menyre,
djemt'e Mbretërit jini,
kini qe gak, qe fytyre;
kini bese Herenisë
gjithë ç'jini Qipetare,
të mos Qipërine,
si e patën të ma pare;
s'jini grisur'as Bashgure,
as Tyrq as tjetër s'jini,

Jini fjrate Oqipetare,
per qeqchi tek e dini?
Selaxh e tatepjete
esté vend'i Oqiperise,
kjo fjale ost' e vertete,
este fjal'e Herendise.
Herendija Oqiperise
e bori per Oqipetaret
s'e bori per djalzezine,
per te ligt'e per kasarét;
Zot'i mah vendine t'ruj
e beri per ju te tere,
per fqinje e per te huaj
s'e ka bere, s'e ka bere.
Zoti kendoi'i ka ndare
ate gjuhe me kobe,
pa u ka ay per ta pare,
fe mendjen, qe te gjobe;
te bie rehate s'ka fune,
e te bon vone qe tjatre,
qe s'ka as gjuhe'as rene,
t'a mare e t'a vese ne vatre!
po atere veazerine,
veeni pas ateeise,
ashtjeni migenine,
q'esht ati' e Herendise;
kapni fjale fe punoni
te gjile per Oqiperine,
fjaltere ge nese kerkoni,
kjo e ajri mirenine.
Dasurin' e Mendlebit
fe zoge s'e hapen kupe,
qe lovrin ne nest te gellit,
e s'e le zilen' e gepe.
Her lirit te Oqiperise,
per spetlat te Oqipetarit
po vjen adhun' e Herendise,
q'i ep drite gune-mbarit.
Ha ju zini migenine,
behi te zotte te posi,

te spetoni Ogiperise,
ngaʃtoj te shrestëroni.
Kini lese mqesine,
eʃte ligë nëresitë,
vleze vëllazerine,
urtesitë zëlliin' e ërëte,
Zot' i mirë e i vertete
ʃot' i spo Ogiperise
spetiam' e lirine vete,
ʃe driton' e gerezise.
Kisa ʃnete spirt' i uruar,
unk' e hapen Ogiperine,
se per ate ka ʃeltuar,
i ka ndre' e nëresine.
Ogiri i o spirt i ʃa ʃoqoq zoto,
ʃnetë jete poste n'ije,
behene gjithë ç' ka dene,
ky eshte zë Herodhjet!
Zot i-mirë! Zot i vertete!
ʃali, ʃa i Ogiperise
gjithë ç'i dukat ne jete,
se ge Mbret' i gjëresise.
A' e kishi Skender-bene?
Mos'e mire, trim e bupe?
ngerqoq per Maqedone,
po s'i vdes nxeri kupe
Skender-bon eʃt' i-pashe,
pse e shrestëroi per jete,
kjo ʃjalë s' eshte pepaʃe
nga Ati-rit eʃt' e vertete

FUNT

BKSK

BKSH

BKSH

ВКSH